74 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 12. NOVEMBRA 2021

Leto LXXIV, št. 90, cena 2,00 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Bolnišnice so na robu zmogljivosti

... opozarja državni sekretar na zdravstvenem ministrstvu Franc Vindišar. Včeraj je bilo hospitaliziranih 920 covidnih bolnikov, od tega 212 v intenzivni negi. Od ponedeljka bo samotestiranje obvezno za vse učence. Kje so hitri antigenski testi brezplačni in kje plačljivi ... Loški zdravniki in sestre za etično spodbujanje k cepljenju.

Suzana P. Kovačič

Ljubljana, Kranj – Epidemija covida-19 še vedno narašča, vendar se nakazuje, da se hitrost naraščanja upočasnjuje, je zadnja ocena Instituta Jožef Stefan (IJS). Sredi tedna je bil delež potrjenih okužb s koronavirusom blizu štirideset odstotkov. Ob tem na IJS opozarjajo, da bomo konec tedna predvidoma že presegli maksimalno število covidnih bolnikov v enotah intenzivne terapije v drugem valu (212 sredi novembra lani), naraščanje števila bolnikov se bo tudi potem nadaljevalo z nezmanjšano hitrostjo. »Zdaj je ključno, da zares dosledno izvajamo pravilo CPT (cepljeni, preboleli, testirani) in vse ostale ukrepe in s tem krivulje obrnemo navzdol, saj zaradi dolgih časovnih zamikov od okužbe do hospitalizacije popravnega izpita ne bo,« dodajajo na IJS.

V bolnišnicah se je včeraj zdravilo že 920 covidnih bolnikov, od tega 212 v intenzivni negi. Samo v torek je žal umrlo še dvajset covidnih bolnikov, v sredo deset. Aktivnih primerov okužb v državi je po oceni NIJZ okrog štirideset tisoč, polno cepljene pa 63 odstotkov odrasle populacije.

Hitri antigenski testi (HAGT) in testi za samotestiranje na covid-19 so znova brezplačni oziroma financirani iz državnega proračuna. Pa so dejansko brezplačni pri vseh izvajalcih?

2. stran

Za celovito obvladovanje zdajšnjega stanja na terenu sta bili vzpostavljeni koordinacija in mobilizacija celotnega zdravstvenega sistema: javnih zdravstvenih zavodov, koncesionarjev in zasebnikov. Posnetek je iz jeseniške bolnišnice. / Foto: Gorazd Kavčič

Dva milijona za kolesarsko povezavo

Občine Kamnik, Mengeš in Trzin ter Mestna občina Ljubljana bodo s pomočjo evropskega denarja zgradile kolesarsko povezavo od Kamnika do prestolnice. Stala bo dobra dva milijona evrov, dokončana pa bo v prihodnjih sedmih mesecih.

Jasna Paladin

Kamnik – Župani občin Kamnik, Mengeš in Trzin Matej Slapar, Franc Jerič in Peter Ložar, podžupan Mestne občine Ljubljana Aleš Čerin in direktor izvajalca, podjetja KPL, Radenko Ćubić so včeraj v Mekinjskem samostanu podpisali pogodbo za izgradnjo regionalne kolesarske povezave Kamnik–Mengeš–Trzin–Ljubljana in s tem slovesno zaključili štiri leta dolga usklajevanja vseh deležnikov, ki so zdaj pripeljala do skorajšnjega začetka gradnje.

8. stran

Pogodbo so podpisali: podžupan Aleš Čerin, direktor družbe KPL Radenko Ćubić in župani Matej Slapar, Franc Jerič in Peter Ložar.

Priloga: **Karavanke**

Svet v gibanju

od 13. do 17. strani

Zaradi povečanega obsega dela zaposlimo več

JELOVICA

PROIZVODNIH DELAVCEV (m/ž)

Za več informacij pokličite na 04 5113 236 ali 041 356 068 oz. sledite spodnji povezavi.

www.jelovica-hise.si/zaposlitev.html

AKTUALNO

Ravnatelji deležni pritiskov in groženj

Ravnatelji podpirajo samotestiranje kot dober in smiseln ukrep za preprečevanje prenosa okužb, a predlagajo, da se učenci nižjih razredov in mladostniki s posebnimi potrebami samotestirajo v domačem okolju. 3

ŠPORT

Priložnost tudi za mlajše

Slovenska hokejska reprezentanca se je na začetku tedna zbrala na pripravah na Bledu, včeraj pa se je na Jesenicah začel prijateljski turnir, na katerem se bo pomerila z ekipami Francije, Avstrije in Belorusije. 10

GG+

Nikoli nisem hotel biti povprečen

Naziv častnega občana občine Kranj si je zaslužil Franc Hvasti, ki je z vztrajnostjo in organizacijskimi sposobnostmi poskrbel, da je Kranj postal središče kolesarskega dogajanja in kolesarjenje eden najuglednejših športov. 23

ZADNJA

Študenti in dijaki delajo celo brez malice

Na poziv ministra za zdravje za pomoč bolnišnicam so se odzvali tudi dijaki in študentje jeseniške srednje zdravstvene šole in fakultete, a za brezplačno delo jim ponekod ne ponudijo niti malice ... 32

VREME

Danes bo po nižinah nizka oblačnost. Jutri in v nedeljo bo oblačno, občasno bo deževalo. V nedeljo bo pihal severovzhodnik.

4/10 °C

jutri: oblačno z dežjem

9 770352 666025

Biometrične izkaznice marca

Biometrično osebno izkaznico, ki bo služila tudi kot zdravstvena izkaznica, bodo v Sloveniji začeli zdajati konec marca prihodnje leto, in ne že januarja, kot je bilo predvideno.

Ana Šubic

Kranj – V Sloveniji bodo biometrične osebne izkaznice začeli izdajati šele konec marca, in ne na začetku prihodnjega leta, kot je bilo sprva predvideno. Vlada je včeraj že obravnavala predlog spremembe zakona o osebni izkaznici, po katerem bi začetek izdaje biometričnih izkaznic prestavili na 28. marec 2022. Za zamik so se odločili, ker kritične razmere na trgu varnostnih tiskovin zaradi pandemije vplivajo na podaljšanje rokov dobave materialov (čipov) in zaščitnih elementov za izdelavo nove biometrične osebne izkaznice, so pojasnili na vladi. Biometrične izkaznice bo sicer izdelovalo podjetje Cetis, pogodbo o njihovi izdelavi sta z izvršnim direktorjem podjetja Romanom Žnidaričem v ponedeljek podpisala ministra za notranje zadeve in javno upravo Aleš Hojs in Boštjan Koritnik.

Biometrična osebna izkaznica bo po besedah ministra Hojsa vsebovala več kot štirideset varnostnih elementov, med drugim biometrična podatka podobe obraza in dveh prstnih odtisov pri osebah, starejših od dvanajst let, QR-kodo in dodatne elemente za sodobno e-poslovanje, služila pa bo tudi kot zdravstvena kartica. Z izdajo novih izkaznic želijo zagotoviti večjo varnost, hkrati pa poenostaviti identifikacijo posameznika, je povedal Hojs in dodal, da se bo zaradi višjega števila varnostnih elementov cena izdaje osebne izkaznice zvišala za približno deset evrov na predvidoma 29 evrov.

S podpisom pogodbe o izdelavi biometrične izkaznice so po besedah ministra Koritnika naredili velik korak naprej k digitalizaciji sodobnih storitev, ki so varne in zanesljive. Nove osebne izkaznice bodo vsebovale dve ravni elektronske identifikacije – sredstvo elektronske identifikacije visoke ravni zanesljivosti in sredstvo elektronske identifikacije nizke ravni zanesljivosti, je razložil. Uporabljati jih bo mogoče s pomočjo stičnih ali brezstičnih čitalnikov pametnih kartic in tudi s pomočjo namenske mobilne aplikacije. Slovenija bo lahko priglasila tudi shemo elektronske identifikacije za čezmejno poslovanje, kar bo državljanom omogočilo čezmejno elektronsko poslovanje v tistih postopkih, ki zahtevajo najvišjo raven zanesljivosti, je še poudaril Koritnik.

Hojs je še pojasnil, da se bo treba za povezavo nove osebne izkaznice s kartico zdravstvenega zavarovanja še uskladiti z zavodom za zdravstveno zavarovanje, zato še ni znano, ali bo z 28. marcem, ko naj bi jo začeli izdajati, z biometrično osebno izkaznico mogoče opravljati tudi vse zdravstvene storitve, bo pa to mogoče v relativno kratkem času.

Znamka ob stoti obletnici rojstva Franceta Balantiča

Kamnik – Zavod za turizem in šport Kamnik je v sklopu predstavitev Kamnika in njegovih znamenitosti izdal novo v seriji tematskih spominskih znamk tarifnega razreda B. Tokrat so z znamko zabeležili 100. obletnico rojstva pesnika Franceta Balantiča, ki se je v Kamniku rodil 29. novembra 1921. leta, po njem pa je od leta 2015 poimenovana tudi kamniška knjižnica. Ta dan bo na osrednji kamniški pošti za zbiratelje na voljo tudi priložnostni žig.

Električna kolesa na prezimovanju

Tržič – Z novembrom so v Tržiču s sistemom Gorenjska.bike prešli na prezimovanje. Kolesa si bo ponovno možno izposoditi spomladi, predvidoma v marcu, do takrat pa bodo skušali sistem še bolj izpopolniti.

Bolnišnice so na robu zmogljivosti

1. stran

Na zdravstvenem ministrstvu so pojasnili, da je testiranje brezplačno pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti, ki jo opravljajo v mreži javne zdravstvene službe (v javnih zdravstvenih zavodih in pri koncesionarjih). HAGT, opravljeni pri zasebnem izvajalcu zdravstvene dejavnosti brez koncesije pa so samoplačniški, najvišja dovoljena cena je sedem evrov.

Izvedba te zdravstvene storitve obsega test HAGT, odvzem brisa, mikrobiološko preiskavo, osebno varovalno opremo, vnos v Centralni register podatkov o pacientih, izpis evropskega digitalnega covidnega potrdila in vse morebitne druge stroške. »Kakršnokoli zaračunavanje dodatnih stroškov ob izvedeni storitvi HAGT, na primer dodatnih administrativnih stroškov, stroškov izdaje QR kode, stroškov izpisa potrdila, je nezakonito in se tovrstno ravnanje prijavi zdravstvenemu ali tržnemu inšpektoratu,« so opozorili na zdravstvenem ministrstvu.

Foto: Gorazd Kavčič

Zdravstvo dela vse, kar je mogoče, a so kapacitete, predvsem kadrovske, zelo omejene. Intenzivno nego pa potrebujejo tako covidni bolniki kot bolniki z drugimi nujnimi stanji.

Vpogled v osebni dokument v tem primeru dovoljen

Zadnji vladni odlok med drugim določa, da je izpolnjevanje pogoja PCT (preboleli, cepljeni in testirani) obvezno za starejše od 12 let, pri čemer se mora oseba poleg dokazila PCT izkazati tudi z veljavnim osebnim dokumentom. Informacijska pooblaščenka je sporočila, da vpogled v osebni dokument za namen preverjanja točnosti podatkov dopušča že 18. oziroma 82. člen zakona o varstvu osebnih podatkov. Delodajalec ali ponudnik storitve lahko torej v dokazila (in v povezavi s tem v osebni dokument) glede izpolnjevanja pogoja PCT vpogleda, ne sme pa jih hraniti. Predloženih dokazil v papirni ali digitalni obliki torej ne sme kopirati, preslikati, fotografirati ali drugače reproducirati njihove vsebine. Prav tako zakon o varstvu osebnih podatkov dopušča vpogled v osebni dokument v zvezi z vodenjem evidence vstopov in izstopov, ki jo lahko vodi katera koli oseba javnega ali zasebnega sektorja, še pojasnjuje informacijska pooblaščenka.

Znova testiranje in cepljenje v Naklem

Zdravstveni zavod Zdravje iz Ljubljane znova začenja izvajati nedeljska brezplačna hitra antigenska testiranja v Naklem. Prvo bo že to nedeljo od 8. do 12. ure v Domu Janeza Filipiča. Omogočeno bo tudi cepljenje proti covidu-19 s cepivom proizvajalca Pfeizer (prvi, drugi in tretji odmerek) in tudi cepljenje proti sezonski gripi.

Loški zdravniki in sestre za etično spodbujanje k cepljenju

Zdravniki in medicinske sestre, zaposleni v Zdravstvenem domu (ZD) Škofja Loka, so se soglasno odločili, da ne bodo sodelovali v posebnem vladnem projektu finančnega nagrajevanja za spodbujanje precepljenosti oseb v populaciji proti covidu-19, saj je tak način spodbujanja k cepljenju po njihovem mnenju etično sporen in zdravniku jemlje kredibilnost pri svetovanju ter škodljivo zajeda v zaupen odnos med zdravnikom in pacientom. »Zdravniki bomo še naprej po svojem znanju in vesti spodbujali k cepljenju in drugim ukrepom, ki dokazano doprinašajo k uspešnejšemu spopadanju s covidno epidemijo, in za to ne bomo dodatno finančno nagrajeni,« so v sporočilu zapisali zdravniki družinske medicine in pediatri ZD Škofja Loka.

V prihodnjem tednu bo odprti termin cepljenja proti covidu-19 (in gripi) v cepilni ambulanti ZD Škofja Loka v četrtek od 8. ure do 9.30 in od 10.30 do 13. ure. Na svoji spletni strani imajo že razpisane termine odprtega cepljenja tudi za konec novembra in začetek decembra.

Prihodnji teden bodo cepili vsak dan

Zaradi povečanega zanimanja predvsem za tretje odmerke cepiva proti covidu-19 bo v cepilnem centru ZD Kranj v kranjski vojašnici v prihodnjem tednu odprto cepljenje v ponedeljek in sredo od 11. do 17. ure ter v petek od 7. do 14. ure. V torek in četrtek bodo cepili naročene. Istočasno je možno cepljenje proti gripi, proti njej bodo cepili samo še naslednji teden.

Razmere po gorenjskih občinah

Po podatkih Covid-19 Sledilnika je bilo v torek novopotrjenih koronavirusnih okužb po občinah: Kranj 126, Jesenice 64, Radovljica 50, Kamnik 37, Škofja Loka in Medvode po 35, Šenčur 25, Tržič in Mengeš 21, Bohinj 18, Bled 16, Železniki, Cerklje in Žirovnica 11, Vodice in Naklo po 10, Žiri, Kranjska Gora in Komenda po 8, Preddvor in Gorje po 5, Gorenja vas - Poljane 4.

Poziv zaposlenih na Pošti Slovenije

Sindikat delavcev prometa in zvez Pošte Slovenije opozarja na težave, ki se ta teden pojavljajo na terenu. Samotestiranje, ki je pogoj za opravljanje dela, zagotavlja delodajalec, vendar pa, kot navaja sindikat, pismonoše pri svojem delu na terenu potrebujejo tudi test PCR ali HAGT. »Delodajalec si prizadeva zagotoviti tudi ta testiranja, kar pa je na območju celotne Slovenije izredno težavno.«

Pogoj PCT morajo preverjati pred vhodom v poslovalnice, ki jih je v Sloveniji okrog 450. »To pomeni dodatnih 450 zaposlenih, ki bi jih Pošta morala zagotoviti s sobote na ponedeljek, ko so ukrepi stopili v veljavo,« opozarja sindikat. »Pismonoše, ki vročajo pošiljke, za katere je potreben podpis, morajo tudi od fizičnih oseb na domu zahtevati izkaz pogoja PCT. Vse navedeno pa ne velja za vročanje odločb, sklepov, sodb, v tem primeru namreč stranka lahko vstopi v poslovalnico ali prejme pošiljko na dom brez izpolnjevanja pogoja PCT, med temi odločbami so tudi odločbe o karanteni«. Ker epidemija uradno ni razglašena, pismonoše nimajo dovoljenja, da bi pošiljke vročali brezstično.

Predstavniki zaposlenih na Pošti zato odločevalce prosijo za pogoje dela, ki bodo hkrati varni in zdravi za zaposlene in stranke ter v praksi izvedljivi.

Vlada o ukrepih

Državni sekretar na gospodarskem ministrstvu Simon Zajc je na nedavni novinarski konferenci dejal, da so poostreni inšpekcijski nadzori v preteklih tednih pripomogli k doslednejšemu spoštovanju pogoja PCT. Poudaril je tudi, da je namen odloka, ki določa ukrepe za delovanje gospodarstva in družbe, v zdajšnjih resnih epidemičnih razmerah predvsem nadzorovano druženje in ne omejitev gospodarske dejavnosti. Da pa je spoštovanje ukrepov, kot je tudi poudaril, še zadnja možnost pred popolnim zaprtjem države. Vlada je na včerajšnji seji znova pretresala covidne ukrepe, ali bodo kakšne spremembe, pa do zaključka časopisne redakcije še ni bilo znano.

Deležni pritiskov in groženj

Ravnatelji podpirajo samotestiranje kot dober in smiseln ukrep za preprečevanje prenosa okužb, a predlagajo, da se učenci nižjih razredov in mladostniki s posebnimi potrebami samotestirajo v domačem okolju.

Mateja Rant

Kranj – V Združenju ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije so po sredinem sestanku s predstavniki ministrstva za izobraževanje, znanost in šport oblikovali skupno izjavo, v kateri so izrazili svoja stališča glede ukrepov za preprečevanje okužb v šolah. Kot je poudaril predsednik združenja Gregor Pečan, ravnatelji že ves čas podpirajo samotestiranje, a predlagajo, da bi ga vsaj za učence od prvega do petega razreda izvajali v domačem okolju.

»Menimo, da je sistem samotestiranja učencev že doslej dobro deloval, da so ga starši uspešno izvajali, za kar se jim zahvaljujemo. Sproti so nas obveščali o sumu okužb, zato smo šole lahko izvajale nadaljnje postopke,« je poudaril Pečan in dodal, da je vlada namesto tega, da bi nadgradila uspešno delujoč sistem, s sprejetim odlokom povzročila vsesplošen slovenski odpor staršev. »Če smo pred njim imeli po šolah nekaj posameznih staršev, ki so nasprotovali nošenju zaščitnih mask, se je na podlagi v odloku določenega samotestiranja v šolah močno povečalo zavračanje tudi tega ukrepa.« Pri tem so ravnatelji opozorili na nedoslednosti v odloku. V enem delu namreč odlok navaja, da osebam, mlajšim od 12 let, pogoja preboleli, cepljeni, testirani (PCT) ni treba izpolnjevati, v drugem delu odloka pa je zapisano, da se presejalno testiranje s hitrim antigenskim testom šteje kot izpolnjen pogoj PCT. »Iz zapisanega razumemo, da pripravljavec odloka ni jasno opredelil, da je samotestiranje za učence in dijake obvezno.« Ob tem so še opozorili, da je v vseh navodilih za samotestiranje določena minimalna starost ali celo profesionalna raba. »Glede na to, da celoten odlok uporablja termin samotestiranje, učitelj ne sme testirati otroka, ta pa se po navodilih proizvajalcev ne sme samotestirati.« Zaradi vse slabših zdravstvenih razmer sicer podpirajo samotestiranje, a za otroke od prvega do petega razreda ter otroke in mladostnike s posebnimi potrebami v domačem okolju, za ostale pa pod določenimi pogoji v prostorih vzgojno-izobraževalnih ustanov. Opozorili so še na nedoslednosti med odlokom vlade in priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje glede nošenja mask iz blaga. Zaradi vsega navedenega ocenjujejo, da v tako kratkem času odloka v celoti ne morejo uresničiti. Vsa omenjena vprašanja so na sestanku postavili tudi predstavnikom ministrstva, a kot pravijo, odgovorov na večino vprašanj niso dobili.

V združenju so opozorili še na številne grožnje, pritiske ter verbalne in fizične napade na ravnatelje, ker nekateri starši ne sprejemajo dejstva, da so ravnatelji dolžni izvajati odloke vlade, smernice NIJZ in priporočila zdravstva. Ravnatelji naj bi tako od staršev že dobivali izjave, v katerih ti prepovedujejo nošenje mask svojih otrok. »Vsem ravnateljem je v interesu, da šole ostanejo odprte, zato v največji možni meri skrbimo za varno in zdravo okolje ter sodelujemo z vsemi deležniki, kar s svojim odgovornim ravnanjem tudi dokazujemo. Vendar pa je naša osnovna naloga zagotavljanje vzgojno-izobraževalnega procesa, kar želimo izvajati v stabilnem in spodbudnem okolju,« je še dodal Pečan. Zato si želi, da bi jim na ministrstvu resnično prisluhnili, saj kot poudarja, je bilo več kot šeststo predstavnikov šolstva, ki so se udeležili sestanka z ministrstvom, v svojih zahtevah enotnih.

Ravnatelji predlagajo, da bi samotestiranje za učence od prvega do petega razreda izvajali v domačem okolju. / Foto: Gorazd Kavčič

Jeseniški župan na obisku pri muftiju

Jeseniški župan Blaž Račič in podžupan Miha Rezar sta obiskala muftija Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji Nevzeta Porića.

Urša Peternel

Ljubljana – Jeseniški župan Blaž Račič in podžupan Miha Rezar sta se odzvala povabilu in obiskala muftija Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji Nevzeta Porića. V Ljubljani ju je poleg muftija sprejel tudi vodja urada Haris Muratagić, sprejema pa sta se udeležila tudi glavni imam na Jesenicah Munzir Čelenka in predsednik izvršilnega odbora Fuad Omerdić.

Mufti Porić, ki je otroštvo preživel na Jesenicah, je gostom predstavil Islamsko skupnost v Republiki Sloveniji in projekte, ki jih namerava uresničevati v prihodnje. Govorili so tudi o načrtih Islamske skupnosti na Jesenicah, kjer prebiva veliko občanov muslimanske veroizpovedi.

Župan Račič je izrazil zadovoljstvo, da ima priložnost obiskati Muslimanski kulturni center, ki po njegovem mnenju predstavlja velik prispevek k sobivanju med različnimi narodi. Predstavil je projekte, ki jih občina Jesenice načrtuje na področju multikulture.

Ob koncu obiska so si ogledali tudi Muslimanski kulturni center.

Župan Občine Jesenice Blaž Račič in mufti Islamske skupnosti Nevzet Porić

K

KOMENTAR
Alenka Brun

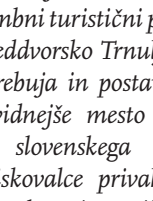

Preddvor se prebuja iz turističnega spanca

Domačini se še spomnimo, ko si Ljubljančana vprašal po treh jezerih v Sloveniji, in je ta zdrdral: »Bled, Bohinj, Črnava v Preddvoru.« To so bili tudi časi, ko je hotel Bor s svojo teraso vsak konec tedna v bližino jezera privabil številne obiskovalce, zanimiv je bil tudi tujcem. Svoje so seveda poleg jezera prispevali tudi okolica, bližina gradu Hrib in njegov park.

Leta so minevala. Zgodilo se ni nič posebnega, le hotel ima drugo ime. Pa vendar ljudje še vedno, zlasti če je nedelja sončna, radi obiščejo preddvorsko jezero.

Pred dvema letoma so v Preddvoru poskrbeli, da se po jezeru lahko ponovno popeljete tudi s čolnom (na vesla), tako da je ob hotelu »zrasel« nov pomol. Vedno pa je bila ena glavnih atrakcij hotela že omenjena terasa, ki kar dobro kljubuje zobu časa.

Okoli turizma in njegove ponudbe se zadnje čase zelo trudi Občina Preddvor. Grad Dvor je s prihodom »grofa in grofice« dobil nove vsebine, dokaj hitro dobiva tudi osveženo podobo. Domači župan se intenzivno posveča temu, da bi luč sveta ugledal projekt Perunis, da bi se ideja o doživljajsko-izkustvenem parku, v katerem obiskovalci na interaktiven način spoznavajo zgodovino Slovanov na širšem območju Gorenjske, s papirja prenesla v realnost. Gre za precej ambiciozno zastavljen projekt, pri katerem aktivno iščejo tudi investitorja. Uspešno so Perunis predstavili na oktobrskem nepremičninskem in naložbenem sejmu Expo Real 2021 v Münchnu, razmišljajo tudi o predstavitvi v Dubaju.

Precej volje in časa (pa tudi denarja) vlagajo na občini v še en projekt: Turizem ribjih doživetij. Glavni cilj projekta je razvoj turistične ponudbe aktivnih ribjih doživetij oziroma živahnejše dogajanje na in ob preddvorskem jezeru, kamor sodi tudi ribja kulinarika.

Dogajanje na dvorišču gradu Dvor in v grajskem parku so ljudje zelo dobro sprejeli, kažejo se tudi manjši, a zato nič manj pomembni turistični projekti, kar preddvorsko Trnuljčico počasi prebuja in postavlja na precej vidnejše mesto na zemljevidu slovenskega turizma. Obiskovalce privablja tudi tematsko-orientacijska pot Skrivnost preddvorskih štorkelj, obisk Sv. Jakoba je pa tako ali tako dnevna aktivnost marsikaterega Kranjčana. Če temu dodamo še lepo število gradov v občini – za začetek vsaj eden od njih doživlja preporod, ki so se ga lotili tako rekoč tik pred zdajci, bo treba poleg picerije in nekaj domačih, tudi prepoznavnih gostiln morda v prihodnosti poskrbeti še za petičnega gosta. Za zdaj se ta vozi (še) na Jezersko, kjer izbere ali Vilo Planinka ali pa Šenkovo domačijo.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Maša Likosar, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 2,00 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Ne v sežig, kar na deponijo

Na Jesenicah je ogorčenje povzročila informacija, da nakopičena lahka frakcija na Mali Mežakli ni več primerna za sežig, zato jo je Ekogor začel mleti in odlagati na odlagališče.

Urša Peternel

Jesenice – Na deponiji Mala Mežakla je že vrsto let uskladiščena ogromna količina bal tako imenovane lahke frakcije, ki je koncesionarju Ekogorju ni uspelo odpeljati v sežig. To naj bi bil tudi eden od razlogov za smrad, ki se širi z deponije, na kar že dolgo opozarjajo krajani. A v zadnjem času se je količina nakopičenih bal začela zmanjševati, so ugotovili nekateri jeseniški občinski svetniki, ki podrobno spremljajo dogajanje v centru za ravnanje z odpadki nad Jesenicami. A kot se je izkazalo, Ekogor bal ni začel pospešeno odvažati v sežig, temveč je del nakopičene lahke frakcije začel mleti in odlagati na deponijsko polje ...

Odpadki izgubili kvaliteto

Kot je potrdil prokurist podjetja Ekogor Igor Petek, je bilo ob zadnjem inšpekcijskem nadzoru sredi julija letos ugotovljeno, da so odpadki, ker so bili skladiščeni več kot leto dni, izgubili kvaliteto, ki je zahtevana za prevzem v energetsko izrabo. Inšpektorica je zato predlagala ponovno obdelavo teh odpadkov, torej mletje, pri čemer se lahka frakcija spremeni v ostanek mešanih komunalnih odpadkov. Tega pa je treba odložiti na odlagališču.

Ekogor nakopičeno lahko frakcijo, ki ni več primerna za sežig, ker je bila uskladiščena predolgo, zmelje in odloži na odlagalnem polju deponije Mala Mežakla.

Tako je Ekogor nakopičeno lahko frakcijo, ki ni več primerna za sežig, ker je bila uskladiščena predolgo, začel mleti in odlagati na odlagalnem polju deponije Mala Mežakla.

Nekateri občinski svetniki so izrazili ogorčenje nad takšno rešitvijo problema. Občinski svetnik Vlado Mlinarec je denimo opozoril: »Predstavniki koncesionarja so zatrjevali, da imajo najboljšo tehnologijo za pripravo odpadkov za sežig, sedaj pa je lahka frakcija kar naenkrat postala navaden komunalni odpadek. Občani so koncesionarju odvoz in odlaganje že plačali, zato naj dodatno težko frakcijo odlaga na drugo odlagališče ...«

Kot je dodal, se zdaj hitreje zapolnjuje deponijski prostor na Mali Mežakli, zato bo Občina Jesenice morala urediti tretje odlagalno polje, ki bo zopet strošek Občine Jesenice. Na ta račun pa se dvigujejo tudi cene za občane. Direktor občinske uprave Občine Jesenice Gregor Hudrič je potrdil, da so že začeli pripravljati projekte za ureditev tretjega odlagalnega polja, saj je na deponiji le še za dobra tri leta prostora.

Del lahke frakcije v sežig

Ekogor sicer del lahke frakcije, ki nastaja sproti, vendarle odvaža, do konca prihodnjega leta ima sklenjeno pogodbo za odvoz osem tisoč ton lahke frakcije letno v sežig v Cementarno Anhovo. To zadošča za odvoz sproti nastajajočih količin in nekaj zaloge, je pojasnil Igor Petek iz podjetja. Ob tem je tudi zatrdil, da za vse dodatno odložene odpadke na odlagalnem polju na Mali Mežakli družbi Jeko, ki upravlja deponijo, tudi dodatno plačajo.

Ali to drži, smo vprašali direktorja Jeko Uroša Bučarja, a odgovora do zaključka redakcije nismo prejeli.

Vzdrževalna dela na pristanišču na Blejskem otoku

Bled – Začela se je obnova pristanišča za električni čoln in majhne čolne na Blejskem otoku, so sporočili z blejske občinske uprave. Dela so zaradi nepredvidljivih vremenskih razmer razdeljena na dve fazi: najprej bodo porušili staro pristanišče in v jezersko dno namestili pilote, nato pa zgradili nov lesen pomol. Kot zagotavljajo na občinski upravi, bodo dela skušali izvesti čim prej, veliko pa je odvisno od vremena. »Rok za dokončanje del, za katera je Občina Bled pridobila vsa dovoljenja, je konec marca prihodnje leto. Dela izvajajo na severni obali Blejskega otoka, ki je razglašen za kulturni spomenik državnega pomena, izvajalec bo zato še posebno pazljiv.« V času del dostop do pristanišča in njegova uporaba ne bosta mogoča.

Najprej bodo porušili staro pristanišče in v jezersko dno zabili pilote, nato pa postavili nov pomol.

Spominske slovesnosti letos ne bo

Radovljica – Združenje borcev za vrednote NOB Radovljica sporoča, da glede na trenutne ukrepe za preprečitev širjenja covida-19 letošnje tradicionalne decembrske spominske slovesnosti na Pokljuki ne bo. V spomin na padle borce III. bataljona Prešernove brigade bodo predstavniki združenja in Krajevne organizacije Bohinj pred spomenikom na Goreljku položili venec. Če bodo ukrepi odpravljeni, bo spominska slovesnost s kulturnim programom 4. decembra ob 11. uri.

PR SPOROČILO / Šolski center Kranj, Kidričeva cesta 55, Kranj

Srednja tehniška šola prejela priznanje Digitalna šola

Skupina treh srednjih šol je med prvimi v Evropi, ki so dosegle naziv evropske digitalne šole. Laskavo priznanje je prejela tudi Srednja tehniška šola Šolskega centra Kranj.

V preteklem šolskem letu se je začel evropski program **'priznanje digitalna šola'** (Digital Schools Awards) za spodbujanje in prepoznavanje inovacij, sodelovanja in razvoja spretnosti v digitalni tehnologiji med osnovnimi in srednjimi šolami.
Sodelovanje v pobudi se izvaja v petih evropskih državah, in sicer na Irskem, v Litvi, na Škotskem, v Srbiji in Sloveniji, in je prva te vrste na voljo po vsej celini. Nagrado so prejeli v času, ko se Evropa sooča z velikim pomanjkanjem digitalnih znanj.
Da bi dosegle status evropskih digitalnih šol, so morale šole pokazati močno vodstvo v digitalnem izobraževanju in zagotoviti zadosten dostop do virov in infrastrukture. Kot del prispevka so ocenili tudi njihovo šolsko kulturo, strategije poklicnega razvoja in učne prakse. Tisti, ki dosegajo kriterije kakovosti programa evropskih digitalnih šol, so postavili merilo drugim, ki jim bodo sledili, in bo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport uradno priznalo njihovo prakso digitalnega izobraževanja.
Anna Doody iz koordinacijske organizacije programa 'Digital Schools Awards' je dejala: *»Vemo, da so šole po vsej Evropi v zadnjih letih naredile velik napredek pri vključevanju digitalnih praks v svoje poučevanje, eden najpomembnejših in dragocenih vidikov evropskih priznanj za digitalne šole pa je sposobnost povezovanja v mreže s kolegi v drugih delih sveta. S povezovanjem šol upamo, da bomo opozorili na inovacije, ki se dogajajo drugod po celini, in spodbudili sodelovanje z odpiranjem več kanalov za čezmejno izmenjavo znanja.«*
Ravnatelj Srednje tehniške šole, gospod Aljaž Rogelj, je ob prevzemu nagrade povedal: *»Program SELFIEforTEACHERS nas je usmeril in omogočil, da digitalno strategijo šole še bolje uporabimo v učni praksi. S pridobljenim znanjem smo se še bolje spoznali z digitalnim izobraževanjem, ki bo v prihodnosti krojilo naš svet. Najlepše se zahvaljujemo za izkazano zaupanje v projektu in čestitamo vsaki šoli posebej za pridobljeno priznanje.«*
Koordinatorica projekta Srednje tehniške šole, gospa Klavdija Stropnik, je povedala: *»Program SELFIEforTeachers je pripomogel, da smo na šoli postavili pomembnost zavedanja sodobnosti in odzivanja na tehnologije, ki se vseskozi razvijajo. Zaradi potreb po implementaciji sodobnih učnih okolij, podprtih z IKT v pouk, smo tako skozi različne projekte kot tudi skozi našo skupno vizijo, da razvijemo digitalne kompetence tako pri učiteljih kot tudi pri učencih, ciljno usmerjali aktivnosti in razvijali učečo se skupnost. S pridobitvijo priznanja Digitalna šola smo dobiti potrditev, da smo na ustrezen način usmerjali našo 'digitalno vizijo' ter jo prepoznavali kot pomemben segment izobraževanja v 21. stoletju. V prihodnosti jo bomo zato še nadgrajevali in se z njeno pomočjo spopadali z novimi izzivi.«*

O priznanju Digitalna šola, evropskem pilotnem programu

Evropski pilotni program 'Digital Schools Awards' je pobuda za spodbujanje in priznavanje uporabe digitalne tehnologije za zagotavljanje najboljših izobraževalnih izkušenj učencem na ravni osnovnih in srednjih šol v Evropi. Program povezuje cvetočo pobudo 'Digital Schools Awards' z evropskim orodjem za samorefleksijo SELFIE in raziskuje, kako lahko trajnostno vpliva na šole v Evropi.
Več kot 90 srednjih šol na Irskem, v Litvi, na Škotskem, v Srbiji in Sloveniji sodeluje v pilotnem projektu, ki ga podpira program Erasmus+ Evropske komisije in ga usklajujejo nacionalna ministrstva za izobraževanje, šolske podporne agencije, strokovnjaki za vodenje projektov in industrijski partnerji.

SREDNJA TEHNIŠKA ŠOLA
ŠOLSKI CENTER KRANJ

Novi most je odprt

V sredo so odprli novi most čez Savo v Piškovci. Urejen je enosmerni promet, s semaforjem na senzor.

Urša Peternel

Breg pri Žirovnici – Novi most čez Savo v Piškovci je odprt. V sodelovanju sta ga zgradili Občina Žirovnica in Občina Bled, stal je okrog pol milijona evrov, od tega je Občina Žirovnica prispevala šestdeset odstotkov, Občina Bled pa štirideset odstotkov.

Spomnimo, vožnjo po občinski cesti čez stari dotrajani most je žirovniški župan v začetku leta 2020 z odločbo prepovedal, saj je strokovni pregled podvodnih delov mostu pokazal alarmantno stanje enega izmed opornikov v vodi, zaradi česar bi se most lahko porušil.

V začetku letošnjega leta sta izvajalca del, družbi Garnol in Gorenjska gradbena družba, najprej porušila stari most, zatem pa začela graditi novega. Novi most je dolg štirideset metrov, vozišče je široko štiri metre, urejena sta tudi hodnik za pešce in kolesarje v širini 1,60 metra. Kot je povedal žirovniški župan Leopold Pogačar, je prek mostu urejen enosmerni promet s semaforjem na senzor, da vozniki ne bi po nepotrebnem čakali. Za zdaj je dovoljen promet vsem vozilom, a če bi bilo prometa preveč, ga bodo dovolili le za lokalni promet. Krajane Brega namreč skrbi, da bi se poleti promet močno povečal, saj mnogi vozniki uporabljajo to pot, da se izognejo zastojem na glavni cesti iz Lesc proti Bledu. Tudi zato žirovniška občina še ne namerava asfaltirati ceste, ki pelje z Brega do Piškovce, in to vse dokler ne bo zgrajena blejska obvoznica, je povedal župan.

Novi most čez Savo Bohinjko v Piškovci povezuje žirovniško in blejsko občino.

Kot je dodal, pa je novi most velika pridobitev tako za lastnike parcel, kmete kot tudi kolesarje in pohodnike.

Rekordni proračun

Na novembrski redni seji Občinskega sveta Občine Preddvor so svetniki kot glavno točko obravnavali Odlok o proračunu Občine Preddvor za leto 2022. Šlo je za prvo obravnavo, druga bo v začetku decembra.

Alenka Brun

Preddvor – Predlagana višina proračuna za prihodnje leto je na Občini Preddvor rekordna: 9,5 milijona evrov. Načrtujejo tudi zadolževanje (dva milijona evrov), med večje investicije drugo leto pa zagotovo sodi nadgradnja šole z dograditvijo nove športne dvorane, kar pomeni rešitev prostorske stiske in tudi pridobitev novih učilnic, načrtujejo pa še novo jedilnico. Letos so za ta projekt pridobili gradbeno dovoljenje, določena privarčevana oziroma vezana finančna sredstva so se sprostila, večji del se bo drugo leto – vezana pa so bila prav za ta namen. Projekt je ocenjen na 7,5 milijona evrov, računajo pa še na dobre tri milijone evrov sofinancerskih sredstev, nekaj so jih že pridobili. Poleg tega se bodo tudi zadolžili. Idealna časovnica projekta na terenu bi bila, da bi jim od maja prihodnjega leta uspelo izvesti vsa potrebna dela, da bi med šolskimi počitnicami lahko izpeljali glavna montažna dela, kar bi pomenilo, da bi bila dvorana postavljena v dveh mesecih, če bi šlo res vse po načrtih. Projekt bi se v tem primeru v celoti zaključil v šolskem letu 2022/2023.

V proračunu za leto 2022 je tudi športni park, katerega gradnja se je začela letos, med večje investicije pa zagotovo sodita še vodooskrba Možjance in Mač ter kanalizacija, kar skupaj znese dobra dva milijona evrov. Še v teh dneh v preddvorski občini začenjajo tudi peto fazo del v Tupaličah, načrtujejo začetek del na parkirišču na Laškem nad Bašljem, gradnjo pločnika na Srednji Beli so že začeli, načrtujejo pa še tri manjše turistične projekte, ki so sicer tudi LAS-ovi: v okviru projekta Zelena Gorenjska bodo uredili degradirano območje dvorišča gradu Dvor; lotili se bodo neinvazivnih raziskav na območju Sv. Jakoba in Pustega gradu ter potem priprave 3D-vizualizacije, kako je bila nekdaj videti naselbina Sv. Jakoba, ki bo dostopna obiskovalcem na samih lokacijah; želijo pa zagotoviti tudi vzpenjalnik za invalide v kulturnem domu, upajo tudi, da bodo tam lahko vzporedno izpeljali še sanacijo požarnih izhodov iz objekta. V načrtu je tudi nova fasada gradu Dvor, za katero bodo skušali pridobiti sofinanciranje še s strani države, in med drugim tudi spremembe OPN in OPPN (občinskih prostorskih načrtov in občinskih podrobnih prostorskih načrtov) za potrebe projekta Perunis oziroma Slovanske vasi, doživljajsko-izkustvenega parka. Nadaljevali bodo tudi Poslovno cono Preddvor Sever, in sicer kakor hitro jim uspe skleniti dokončni dogovor z lastniki zemljišč.

V Naklem bo prihodnje leto veliko investicij

Svetniki Občine Naklo so na 18. redni seji občinskega sveta soglasno sprejeli osnutek proračuna za leto 2022, kjer so med večjimi investicijami predvidene zlasti ureditve komunalne in cestne infrastrukture.

Maša Likosar

Naklo – V osnutku proračuna za leto 2022 Občina Naklo predvideva prihodke v višini slabih sedem milijonov evrov, odhodke pa v višini dobrih 8,8 milijona evrov. Odhodki torej presegajo načrtovanje prihodke za dobrih 1,8 milijona evrov, ob upoštevanju vračila dolga za najete kredite iz preteklih let v višini 143.382 evrov pa znašajo celotni odhodki dobrih 8,9 milijona evrov. Glede na predvideno realizacijo proračuna za leto 2021 ocenjujejo, da bo konec leta presežek sredstev na računu približno dva milijona evrov, kar se bo preneslo v proračun leta 2022. »Do presežka je prišlo, ker še nismo imeli izvajalcev za vodovod, za kolesarsko infrastrukturo in kanalizacijo v Podbrezjah. Ti trije projekti so zamaknjeni v prihodnje leto,« je pojasnil naklanski župan Ivan Meglič.

Pri pripravi osnutka proračuna za prihodnje leto so upoštevali jesensko napoved UMAR-ja za leto 2022 in povprečno letno rast cen 1,9 odstotka. Predlagana povprečnina za leto 2022 je 645 evrov, tako je iz naslova dohodnine predviden prihodek dobrih 3,2 milijona evrov, kar pomeni povečanje za tri odstotke v primerjavi z letom 2021.

Iz državnega proračuna si v Naklem obetajo 44 tisoč evrov iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja za sofinanciranje projekta Žive legende in Pametna osvetlitev ter sofinanciranje v višini 628 tisoč evrov iz Evropskega sklada za regionalni razvoj za projekt Ureditev kolesarske infrastrukture v občini Naklo v okviru kolesarske trase Kranj–Naklo–Zadraga in projekt Oskrba s pitno vodo – 4. sklop.

Na strani odhodkov Občina Naklo načrtuje za tekoče odhodke 2,1 milijona evrov, za tekoče transfere 1,8 milijona in za investicijske odhodke 4,6 milijona evrov. »Investicij za drugo leto je ogromno, mnogo projektov je tudi že v pripravi in le čakajo na zagon. Med večjimi so navezava vodovoda na tržiški vodovod in izgradnja vodohrana v Zadragi, izgradnja kolesarske povezave med Strahinjem in Spodnjimi Dupljami ter kanalizacijske infrastrukture v severnem delu Podbrezij in v Žejah. Eden izmed največjih projektov bo zagotovo gradnja državne ceste, kjer bo celotna investicija po prvih ocenah vredna več kot dva milijona evrov. Skupaj s tržiško občino bomo gradili tudi podaljšek kanalizacije iz Zgornjih Dupelj do Zadrage in priklopili del Žiganje vasi na centralno čistilno napravo Kranj. V osnovi šoli Naklo je predvidena izgradnja dveh dodatnih prostorov za nižjo stopnjo. V Industrijski coni Pivka pa med drugim nameravamo do konca urediti cestno infrastrukturo in zgraditi nov priključek na regionalno cesto,« je pojasnil župan; in še: »Vsebina proračuna je osnovana tako, da zajema praktično vse kraje naše občine in predvideva zaključevanje projektov.«

Od šuštarja do cesarja

V Kulturnem domu Križe so predstavili knjigo spominov na Slavka Bohinca z naslovom Od šuštarja do cesarja in premierno prikazali dokumentarni film v ciklu Filmski portreti tržiških ljubiteljskih kulturnikov.

Suzana P. Kovačič

Križe – »Spominski večer na Slavka Bohinca (1955–2019) je bil na nek način hkrati že uvod v jubilejno leto »njegovega društva«, KD Kruh Križe bo namreč februarja 2022 praznoval dvajseto obletnico ustanovitve,« je povedal David Ahačič, predsednik Zveze kulturnih organizacij (ZKO) Tržič, ki je nedavno prireditev organizirala skupaj s Kulturnim društvom (KD) Kruh Križe in Župnijo Križe. Pevci križkega cerkvenega zbora, ki so od začetka del društva, so pod vodstvom Tine Žugelj nastopili z dvema pesmima, obiskovalce je pozdravila predsednica KD Kruh Križe Stanislava Dolinar Bohinc, David Ahačič pa je predstavil knjigo spominov na Slavka Bohinca in dokumentarni film o njem, ki je že trinajsti v seriji Filmskih portretov tržiških ljubiteljskih kulturnikov, ta pa nastaja pod okriljem ZKO Tržič.

»Film prikazuje ustvarjalno in organizacijsko delo Slavka Bohinca na področju kulture v občini Tržič. Bil je dolgoletni pevec v več pevskih sestavih, ustanovitelj in dolgoletni predsednik KD Kruh Križe, organizator Vikenda smeha in drugih kulturnih dogodkov, igralec, član izvršnega odbora ZKO Tržič ... Knjiga spominov z naslovom Od šuštarja do cesarja pa predstavlja njegovo celotno življenje, tudi poklicno in družinsko. Po srcu je bil Slavko čevljar, šuštar, od tod tudi naslov. Z odrskih desk pa se je poslovil z imenitno vlogo cesarja v celovečerni predstavi Martin Krpan. Spominski zbornik prinaša zapise 36 avtorjev, Slavkovih spremljevalcev na različnih področjih delovanja (družina, šolska leta, služba, kulturno življenje, krajevna politika ...), in nekatere njegove lastne slikovite zapise. Kot kulturnik, predsednik Sveta Krajevne skupnosti Križe, občinski svetnik in tajnik Župnijskega pastoralnega sveta v Križah je trajno zaznamoval življenja mnogih in tudi utrip celotnega kraja, župnije in tržiškega lokalnega okolja,« je povzel David Ahačič. Knjigo sta izdala KD Kruh Križe in Župnija Križe, nastanek filmskega portreta je podprla Občina Tržič, oba projekta pa ZKO Tržič. Filmski portret je stalno dostopen na spletni strani ZKO Tržič.

Foto: arhiv KD Kruh Križe

Naslovnica knjige spominov na Slavka Bohinca

Popolna zapora mostu Preddvor–Tupaliče

Preddvor – Zaradi asfaltiranja bo od jutri, sobote, 13. novembra, od 6. ure do nedelje, 14. novembra, do 21. ure popolna zapora glavnega mostu med Preddvorom in Tupaličami, obveščajo na spletni strani Občine Preddvor. Obvoz je možen čez Breg in Belo.

Zapora v dolini Ravenske Kočne

Jezersko – Na občinski spletni strani obveščajo, da bo do vključno 24. novembra 2021 zaprta gozdna cesta, po kateri poteka tudi planinska pot, in sicer na relaciji Tovorna žičnica–Štularjeva planina zaradi sečnje in spravila lesa. Zapora bo vse dni v tednu, razen nedelje.

Zanesljiva oskrba z energijo

Družba Domplan, d. d., se v okviru poslovne enote Energetika ukvarja z vrsto energetskih dejavnosti na območju Kranja in okolice že več kot 50 let. Za kvalitetno upravljanje energetskih sistemov in naprav neprekinjeno 24 ur na dan skrbi 25 strokovno usposobljenih sodelavcev.

Na področju oskrbe s toplotno energijo skrbijo za zanesljivo in učinkovito upravljanje ter vzdrževanje več kot 80 ogrevalnih sistemov v večini gorenjskih občin, kjer s toploto in toplo sanitarno vodo oskrbujejo več kot 8.000 odjemalcev. V njihovem upravljanju je največji ogrevalni sistem Planina v Kranju, ki zanesljivo obratuje že več kot 50 let, stroški ogrevanja pa so med najcenejšimi v Sloveniji.

Na celotnem območju mestne občine Kranj, občine Naklo in delu občine Šenčur že 30 let izvajajo distribucijo zemeljskega plina oziroma gradnjo plinovodov in priključevanje ter oskrbo z zemeljskim plinom. Zanesljivost in varnost obratovanja plinovodnih sistemov sta na prvem mestu, zato redno izvajajo preglede in vzdrževanja na zunanjih plinovodih in hišnih instalacijah.

Za stanovanja, stanovanjske objekte in soseske izvajajo rekonstrukcije in novogradnje ogrevalnih sistemov z uvajanjem obnovljivih virov energije ter omogočajo pridobitev nepovratnih sredstev in obročna odplačila investicij.

Družba Domplan, d. d., z Mestno občino Kranj, Ministrstvom za šolstvo in šport in drugimi partnerji uspešno sodeluje tudi na področju projektov učinkovite rabe energije v projektih energetske prenove stavb po modelu javno-zasebnega partnerstva.

Luka Šink, vodja PE Energetika

Zanesljiva oskrba s trajnostno energijo.

domplan

DOMPLAN, družba za inženiring,
nepremičnine, urbanizem in energetiko, d. d.,
Bleiweisova cesta 14, Kranj
Tel: 04/20-68-700
energetika@domplan.si, www.domplan.si

Večina anketiranih proti novi občini

Po naročilu Mestne občine Kranj so anketo o odcepitvi in ustanovitvi nove občine opravili v sedmih krajevnih skupnostih, sedemdeset odstotkov krajanov pa je proti odcepitvi.

Vilma Stanovnik

Kranj – Kot sporočajo s kranjske občine, je javnomnenjsko raziskavo izvedlo podjetje Ninamedia s telefonsko anketo v obdobju od 26. oktobra do 4. novembra. Med štiristo ljudmi iz krajevnih skupnosti (KS) Britof, Golnik, Goriče, Kokrica, Predoslje, Tenetiše in Trstenik so ugotavljali predvsem, koliko so ljudje (ne)naklonjeni novi občini in koliko so seznanjeni s podrobnostmi pobude in možnostjo referenduma za ustanovitev nove občine Golnik.

Kot kažejo rezultati, velika večina anketiranih prebivalcev ve za pobudo za novo odcepljeno območje, saj tega ne ve le 3,3 odstotka vprašanih. Dve tretjini vprašanih tudi poznata dejstvo, da je pobudnica odcepitve KS v Državni zbor vložila predlog za referendum brez podpore katerekoli od KS ter da KS Golnik predlogu odločno nasprotuje in da se je mestni svet soglasno opredelil proti pobudi. Ob tem se je proti odcepitvi svoje KS od mestne občine Kranj (MOK) in ustanovitvi nove občine izreklo 70 odstotkov anketiranih, slaba desetina (8,5 odstotka) pa se glede tega vprašanja ni želela ali znala opredeliti.

Med drugim dobra četrtina vprašanih pozna novi odlok o financiranju KS, kar tri četrtine anketiranih pa ne ve, da je MOK sprejela participativni proračun.

»V Kranju so središče vsega ljudje, vsaka občanka in vsak občan. Zato smo veseli njihovih predlogov in vprašanj, zanima nas njihovo mnenje. Tokrat smo ga preverjali tudi s pomočjo javnomnenjske raziskave in rezultati povedo vse: velika večina ljudi želi ostati v mestni občini Kranj, medtem ko izsledkov ankete, ki naj bi jo izvedli pobudniki odcepitve, še do danes nismo videli. Vse kaže na to, da gre za pobudo zgolj nekaj posameznikov, ki si s tem obetajo nekakšno politično podporo, pozabljajo pa na ljudi in negativne posledice, ki jih taka odločitev prinaša. Na slabšem bi bili vsi, tako prebivalci mestne občine Kranj kot odcepljenega območja,« je ob rezultatih ankete poudaril župan Matjaž Rakovec.

Podpora programom misijonarja Pedra Opeke

Marjana Ahačič

Ljubljana – Slovenska karitas v sklopu triletnega humanitarnega partnerstva z ministrstvom za zunanje zadeve nadaljuje izvajanje projektov za pomoč revnim na Madagaskarju v sodelovanju z misijonarjem Pedrom Opeko. V projektu, ki se je zaključil prejšnji mesec, so sto tisoč prebivalcem v sklopu združenja Akamasoa (Dobri prijatelj) zagotovili osnovno zdravstveno oskrbo in preventivo pred boleznimi, tudi covidom-19, ter prehransko varnost za najranljivejše skupine.

V okviru 120 tisoč evrov vrednega projekta je med drugim 37 delavcev iz šestih zdravstvenih ustanov Akamasoe tri mesece prejemalo plačilo za delo. Kupljena so bila tudi osnovna zdravila in zdravila za zdravljenje covica-19 in medicinska oprema. S to pomočjo je bilo v treh mesecih deležno primerne zdravstvene oskrbe več kot devet tisoč revnih na Madagaskarju. Za preventivo prebivalstva pred okužbami s covidom-19 in drugimi obolenji je bilo za najranljivejše zagotovljenih tudi več kot 21 tisoč kosov mila, 1.600 odej. K osnovni šoli Andralanitra sta bili za potrebe šolarjev ter družin v okolici nameščeni dve cisterni za vodo.

Sanacija vodovoda na odseku Ceste na Brdo

Tržič – Na odseku ceste na Brdo v tržiški občini je bilo v zadnjih letih veliko vodovodnih okvar, zato je Občina Tržič pristopila k obnovi približno sto metrov vodovoda. Dela na odseku so zaključena, in kot so sporočili s tržiške občinske uprave, bo še pred zimo cestišče tudi asfaltirano z grobim asfaltom, spomladi pa bo asfaltirano celotno vozišče s finim asfaltom.

Ob Prešernu tudi Ševčenko

V Parku La Ciotat v Kranju odslej tudi kip Prešernovega sodobnika in največjega ukrajinskega pesnika Tarasa Ševčenka.

Igor Kavčič

Kranj – Aleja literatov v Parku La Ciotat v Kranju se nadaljuje s postavljanjem doprsnih kipov Prešernovih literarnih sodobnikov. S tem Mestna občina Kranj tudi krepi mednarodno povezovanje z mesti in državami po svetu, pri čemer velja dodati, da so se v zadnjih šestih desetletjih stkale mnoge prijateljske čezmejne vezi. Občina se s postavljanjem kipov literatom v sodelovanju z veleposlaništvi poklanja velikim mojstrom besede v svetovnem merilu. Tako je župan Matjaž Rakovec v ponedeljek, dan pred ukrajinskim praznikom literature in jezika, z veleposlanikom Ukrajine v Republiki Sloveniji Mihajlom Brodovičem in častnim konzulom Sandijem Brezovnikom v parku odkril doprsni kip največjega ukrajinskega pesnika Tarasa Ševčenka (1814–1861).

Ševčenko, ki je bil tudi pisatelj, umetnik, etnograf, folklorist in politik, je simbol ukrajinske kulture. Njegovo ustvarjanje pomeni temelj sodobne ukrajinske književnosti. Po svetu je več kot tisoč spomenikov, muzejev, šol, gledališč ..., ki nosijo ime tega velikega literata, zdaj pa se mu pridružuje tudi doprsni kip v Kranju. Spomenik je izdelan v Ukrajini, avtor doprsnega kipa je Sejfadin Gurbanov.

»Kar je France Prešeren za nas Slovence, to je Ševčenko za Ukrajince. Veliko njegovih pesmi je po vsebini podobnih Prešernovi poeziji. Oba sta razvijala pronicljive misli. In prav radoveden sem, kaj bi si povedala, če bi se ta dva velika umetnika, ki sta živela v istem zgodovinskem obdobju, srečala danes – tukaj, v parku mednarodnega povezovanja, na poti Prešernovih sodobnikov,« je ob odprtju dejal župan Rakovec in se v imenu občine zahvalil ukrajinskemu veleposlaništvu za idejo o Prešernovih sodobnikih in donacijo spomenika, hkrati pa je izrazil zadovoljstvo, da je zgodba o Prešernovih sodobnikih tako lepo zaživela.

Da je Taras Ševčenko našel svoje častno mesto v parku med izjemnimi osebnostmi različnih narodov, veseli tudi ukrajinskega veleposlanika Mihajla Brodoviča, ki je v slovenskem jeziku povedal: »Njegova navzočnost simbolno poudarja dejstvo integracije Ukrajine v enotno družino evropskih narodov. Svetovno znani Ukrajinec je že drugič ovekovečen v Sloveniji. Doprsni kip genija ukrajinske revolucionarne besede je bil, zahvaljujoč prizadevanjem ukrajinske skupnosti in Veleposlaništva Ukrajine v Sloveniji, postavljen v Štanjelu, rojstni kraški vasi slovenskega pisatelja Jožeta Abrama, ki je prvi prevedel v slovenščino Ševčenkove najpomembnejše pesnitve.« Ob tem je kranjskemu županu izročil priznanje v znak zahvale za dragocen prispevek k razvoju bilateralnega sodelovanja in krepitev kulturnih vezi med Ukrajino in Slovenijo.

Ob odkritju kipa Tarasu Ševčenku: častni konzul Sandi Brezovnik, veleposlanik Mihajlo Brodovič, župan Matjaž Rakovec in podžupan Janez Černe / Foto: Luka Kotnik (Mediaspeed)

»Ukrajina in Slovenija sta poleg politične in gospodarske povezanosti močno povezani tudi kulturno. Ena od teorij, o kateri so nas učili v šolah, pravi, da so se zahodni Slovani vključno s Slovenci na današnja ozemlja preselili z območja med Karpati in Dneprom. Kar potrjuje tudi dejstvo, da imata ukrajinski in slovenski jezik več kot dva tisoč enakih besed. Podobni so si tudi narodni običaji,« je dodal častni konzul Ukrajine v Sloveniji Sandi Brezovnik. Veleposlanik in častni konzul sta se vpisala v častno knjigo gostov, kranjski župan je v znak povezovanja ukrajinskemu veleposlaniku predal listino Pot Prešernovih sodobnikov v spomin na sodelovanje pri projektu, ki se bo nadaljeval tudi v prihodnjem letu.

Izboljšali naj bi prometno varnost

Pol milijona evrov evropskih sredstev je kranjski občini vlada odobrila za postavitev sistemov za umirjanje hitrosti, obveščanje uporabnikov mestnega potniškega prometa in usmerjanje voznikov do parkirišč ter za kolesarsko povezavo od Športnega parka Kranj do avtobusne postaje.

Vilma Stanovnik

Kranj – Mestna občina Kranj spodbuja k uporabi javnega potniškega prometa. V načrtu imajo tudi vzpostavitev platforme za prikazovanje zasedenosti parkirišč, avtobusnih linij mestnega potniškega prometa, razpoložljivosti e-polnilnic in zasedenosti sistema KRsKOLESOM. Postavili bodo prikazovalnike hitrosti na kritičnih mestih, njihova lokacija se bo enkrat na leto zamenjala. Dela so skupaj ocenjena na dobrih štiristo tisoč evrov, od tega bo sofinanciranih predvidoma slabih 246 tisoč evrov, občina pa bo prispevala 158 tisoč evrov. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Projekt naj bi se predvidoma zaključil prihodnje poletje. Veliko pozornosti se v občini namenja kolesarskim povezavam. Tako ima kranjska občina več kot 60 kilometrov urejenih kolesarskih površin. Najnovejša pridobitev bo dograditev manjkajoče kolesarske infrastrukture s pripadajočo opremo, infrastrukturo za pešce in komunalno infrastrukturo na kolesarski povezavi Športni park Kranj–Avtobusna postaja Kranj na delu Ceste Staneta Žagarja. S tem bi prebivalcem omogočili varno kolesarsko povezavo med soseskami Primskovo, Vodovodni stolp, Center in glavno avtobusno postajo znotraj gosto naseljenega dela mesta ter jih spodbudili, da opravijo velik del vsakodnevnih kratkih poti s kolesom. Skupaj so dela vredna približno 437 tisoč evrov, sofinancerska sredstva predvidoma znašajo dobrih 242 tisoč evrov, občina pa bo prispevala 194 tisoč evrov. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega kohezijskega sklada.

Izmenjevalnice jutri ne bo

Škofja Loka – V pokritem delu nove tržnice v nekdanji vojašnici je konec oktobra potekala Loška otroška izmenjevalnica, kamor so lahko starši prinesli oblačila, obutev in igrače za otroke. Podobno prireditev naj bi pripravili jutri, ko bi bilo moč izmenjati oblačila za odrasle. Glede na odlok vlade, da so začasno prepovedane vse javne prireditve, so se organizatorji odločili, da se prestavi na kasnejši datum.

Gasilci dobili orodno vozilo za tehnično reševanje

Brezje pri Tržiču – PGD Brezje, najmanjše gasilsko društvo v občini Tržič, je bogatejše za novo najsodobnejše orodno vozilo za tehnično reševanje. »Vsa tržiška gasilska društva že imajo novo glavno tehnično vozilo, večina tudi dve. Brezje so bile zadnje. Hvaležen sem vodstvu in širšemu poveljstvu Gasilske zveze Tržič za usklajene programe opremljanja. Tudi načrt za naprej obstaja in bo realiziran,« je dejal župan Borut Sajovic.

Sprejeli tretji rebalans proračuna

Opozicija v občinskem svetu županu in občinski upravi očita preslabo načrtovanje projektov.

Jasna Paladin

Kamnik – Kamniški občinski svetniki so na svoji novembrski seji med drugim obravnavali že tretji rebalans letošnjega proračuna. Po besedah župana Mateja Slaparja do večjih sprememb ni prišlo, saj da ni izpadel noben večji projekt, so pa tovrstna usklajevanja potrebna zaradi bolj konservativne priprave proračuna in sprememb, do katerih prihaja med letom. Prav to so mu očitali v opoziciji. »Na ta način v proračun spravite več projektov, kot bi bilo realno, nato pa med letom jemljete ven naše predloge, saj načrtovane postavke dejanskega stanja ne zdržijo. To je slab pristop, saj med občane prinaša razočaranja, prav tako pa nekdo v občinski upravi svojega dela očitno ne dela dobro, saj sicer toliko popravkov ne bi bilo potrebnih,« je denimo dejal Igor Žavbi (LMŠ).

V sprejetem rebalansu so skupni izdatki občine za 3,3 odstotka nižji kot v sprejetem proračunu. Med večjimi spremembami je soglasje občine, da se družba Velika planina lahko zadolži za 400 tisoč evrov za dokončanje rekonstrukcije ceste do Rakovih ravni. Prav tako je nižji znesek kredita občine, potreben za gradnjo OŠ Frana Albrehta; namesto 12,2 milijona evrov se bodo letos zadolžili za 10,4 milijona. Med drugim so se zvišale postavke za že izvedene projekte: cesto skozi Podgorje, pločnik v Volčjem Potoku, oživitev tržkega jedra v Motniku, ureditev parka v Šmarci in prenovo atletske steze pri OŠ Marije Vere. Poskočili so tudi stroški plač zaposlenih na občini, precej višja pa so tudi plačila oskrbnih stroškov v kamniških vrtcih.

Obnavljajo cesto v Letenicah

Kranj – Še letos naj bi v Letenicah dobili širšo in varnejšo cesto. Dela so se namreč začela, obnove pa bo deležnih 750 metrov cestišča, kjer bo izvedena tudi predpriprava za kanalizacijo in optično omrežje. Hkrati bo urejeno tudi odvodnjavanje ceste in zalednih voda. Kot so tudi sporočili s kranjske občine, vrednost del znaša tristo tisoč evrov.

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ

Sobota, 13. 11.
16.00, 20.10 SPENCER
15.00, 18.20, 20.00 JUŽNI VETER – POSPEŠEK
21.00 MOJ SIN
14.20, 17.30, 20.30 VEČNI
17.20 TOMA
20.50 DUNE: PEŠČENI PLANET
13.50, 15.50 VENOM 2
17.50 NI ČAS ZA SMRT
14.00, 16.00, 18.00 PRI ADDAMSOVIH 2, sinhro.
14.10 TAČKE NA PATRULJI: FILM, sinhr

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 12. 11.
20.00 MOŽ, KI JE PRODAL SVOJO KOŽO

Sobota, 13. 11.
18.00 ŠKRATKI, sinhro.
20.00 MOŽ, KI JE PRODAL SVOJO KOŽO

Nedelja, 14. 11.
17.00 ŠKRATKI, sinhro.
19.00 MOŽ, KI JE PRODAL SVOJO KOŽO

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 12. novembra
17.00 51. TSD – Manca Lipoglavšek, Helena Šukljan: DRAMAKURBIJA (v Layerjevi hiši)
19.30 51. TSD – Rok Vilčnik - rokgre: POŠTA (v dvorani PGK)
21.00 51. TSD – Koncert: Simpatico (duo z gostom, v dvorani PGK)

Sobota, 13. novembra
10.00 Piki teater: KADAR MAME NI DOMA (v dvorani PGK)
19.30 51. TSD – Sklepna slovesnost s podelitvijo nagrad 2021 (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Petek, 12. novembra
20.00 Miha Mazzini: ZA VSE SEM SAMA

Sobota, 13. novembra
10.00 Državna slovesnost ob dnevu sladkorne bolezni (vstop prost)

Nedelja, 14. novembra
19.30 34. Čufarjevi dnevi – Tone Partljič: ČAJ ZA DVE

Ponedeljek, 15. novembra
19.30 34. Čufarjevi dnevi – Roman Sikora: IZPOVED MAZOHISTA

Dva milijona evrov za kolesarsko povezavo

1. stran

Radenko Ćubić, Aleš Čerin in Matej Slapar

Levji delež vsega potrebnega dela, ki je pripeljalo do podpisa pogodbe, je kot vodilni partner prevzela Občina Kamnik, ki bo s kolesarsko povezavo najverjetneje tudi največ pridobila. Prav Mengeško polje, kjer bodo zgradili največji odsek kolesarske steze, je bilo za kolesarje do sedaj najbolj nevarno.

Regionalna kolesarska povezava od Kamnika do Ljubljane bo namenjena dnevni migraciji prebivalcev na delovno mesto ali v šolo, s čimer vse sodelujoče občine izpolnjujejo svoje zaveze o trajnostni mobilnosti. Podatki kažejo, da je potencialnih uporabnikov kolesarske steze iz Kamnika, torej tistih, ki se dnevno vozijo na delo v Ljubljano, kar enajst tisoč, še dva tisoč se jih v prestolnici šola.

Večina nepovratnih sredstev iz EU

Projekt, ki je ocenjen na 2,4 milijona evrov, vodi Evropska projektna pisarna Občine Kamnik, ki ji je uspelo dobiti tudi zajeten del nepovratnih sredstev iz evropskega sklada za regionalni razvoj in državnega proračuna. Iz tega naslova bo za projekt namenjenih 2,2 milijona evrov, preostanek pa bodo občine zagotovile same. Regionalna kolesarska povezava Kamnik–Mengeš–Trzin–Ljubljana bo dolga 13,74 kilometra.

»Ta pogodba je za našo občino zelo pomembna, saj bo že v prihodnje pol leta našim občanom ponudila novo priložnost za drugačno obliko prevoza do prestolnice. Dobro vemo, da se bodo naše potovalne navade slej ko prej morale spremeniti, in nova kolesarska povezava bo eden od projektov, ki nam bo to omogočil. S tem bomo razbremenili tudi naše ceste in s tem okolje. Hvaležen sem vsem, ki sodelujete pri tem projektu, tudi ministrstvu za infrastrukturo, ki nam pomaga pri sofinanciranju,« je pred podpisom pogodbe dejal kamniški župan Matej Slapar. V občini Kamnik se bo kolesarska povezava začela v naselju Podgorje, kjer se bo kolesarska pot usmerila čez Dupliško polje po obstoječi poljski poti proti vzhodu do železniške proge, od koder bo zavila proti jugu do Korenove ceste. V bližini obstoječega nivojskega prehoda čez železniško progo bo pot prečkala Korenovo cesto in se nadaljevala proti jugu zahodno od železniške proge. Ko železniška proga zavije v smeri vzhoda, bo trasa potekala vzporedno z regionalno cesto Mengeš–Duplica vse do meje z občino Mengeš. Kolesarska pot bo od vozišča umaknjena pet metrov. Na predvideni trasi v občini Kamnik trenutno ni obstoječih površin za kolesarje, zato bo kolesarska povezava v celoti zgrajena na novo.

Težave pri pridobivanju zemljišč

Brez težav pri pripravi dokumentacije ni šlo, predvsem pri odkupu vseh potrebnih zemljišč, prav tako so si v občini Trzin kolesarsko povezavo želeli speljati ob železnici, a je obveljala verzija, da bodo 'zgolj' temeljito rekonstruirali kolesarsko pot skozi trzinsko industrijsko cono. »Obremenjenost cest s prometom je na tej trasi zelo velika, zato bo omenjena kolesarska povezava za občane vseh občin izjemnega pomena, seveda tudi za Mengšane,« je poudaril župan Franc Jerič, njegov trzinski kolega Peter Ložar pa si je zaželel, da bi slej ko prej tudi v Trzinu kolesarsko pot speljali izven urbanega dela, saj Trzin dnevno prevozi kar 40 tisoč vozil. V občini Mengeš bo regionalna kolesarska povezava potekala v varovalnem pasu regionalne državne ceste Mengeš–Duplica do krožišča. Od tu se bo nadaljevala po Slovenski cesti, skozi središče mesta, vse do južnega krožnega križišča z obvoznico. V krožnem križišču bo zavila proti zahodu v smeri Liparjeve/Gasilske ceste, kjer bo zavila proti jugu skozi naselje Loka pri Mengšu vse do meje z občino Trzin. Kolesarska povezava bo v naravi deloma zgrajena kot nova kolesarska pot, deloma kot kolesarski pas na vozišču. V občini Trzin se bo regionalna kolesarska povezava začela na križišču s Trzinsko cesto in bo potekala po Jemčevi cesti, se nadaljevala po Habatovi ulici vse do križišča, kjer bo potekala po prednostni cesti desno proti zahodu do križišča za hribom. V nadaljevanju bo kolesarska pot vodila do križišča z Ljubljansko cesto in po površinah za kolesarje po Mlakarjevi cesti skozi obstoje krožno križišče do Kidričeve ulice. Nato bo potekala po obstoječi deloma makadamski poti mimo ograjenega parkirišča vse do navezave na Blatnico v industrijski coni. Na tem delu vodi na levi strani dvosmerna kolesarska steza do krožnega križišča in dalje do točke, kjer kolesarska pot zavije proti državni cesti vse do meje z Mestno občino Ljubljana.

Na predvideni trasi v občini Kamnik trenutno ni obstoječih površin za kolesarje, zato bo kolesarska povezava v celoti zgrajena na novo.

Čeprav ima Mestna občina Ljubljana v tem projektu najmanjši delež, je projekt tudi zanje izjemno pomemben. Kot je poudaril podžupan Aleš Čerin, so bile ceste med Ljubljano in Kamnikom že sedaj polne kolesarjev, a te povezave zanje niso bile varne.

Kolesarska povezava bo končana v sedmih mesecih, tako da se bo do prestolnice na varen in okolju prijazen način mogoče peljati že pred poletjem.

Trasa regionalne kolesarske povezave Kamnik–Mengeš–Trzin–Ljubljana

Ribja naravna dediščina Gorenjske

Partnerji projekta Ribja narava Gorenjske in Društvo Vseživljenjsko učenje Kranj so pred dnevi na ribnikih Žeje organizirali izobraževalno-kulinarični dogodek na temo ribje naravne dediščine Gorenjske.

Suzana P. Kovačič

Žeje – »Spoznavanje ribje naravne dediščine in sonaravnega gospodarjenja predstavlja zanimive vsebine za aktivno naravoslovno izobraževanje, ki pa je še zelo pomanjkljivo. Poleg nevarnosti za samo ohranitev narave območje s tem izgublja priložnost, da se te vsebine, dopolnjene z drugimi dejavnostmi aktivnega doživljanja narave, razvijejo v privlačne pakete sonaravnega turizma,« je povedal Uroš Brankovič iz Centra za trajnostni razvoj podeželja (CTRP) Kranj in pojasnil, da so se teh izzivov lotili v projektu Ribja narava Gorenjske, ki poteka v okviru LAS Gorenjska košarica in ga delno financira Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo. Vodilni partner projekta je CTRP Kranj, sodelujejo še Občina Šenčur, Turizem Bohinj (sonaravni turizem), podjetji Ric (ribogojstvo) in Titanic (ribji turizem) ter Kmetijsko gozdarski zavod Kranj (KGZS – Zavod KR). Aktivnosti dvoletnega projekta, ki se bo zaključil jeseni 2022, se osredotočajo predvsem na širša območja ribnikov Žeje s Tržiško Bistrico, reke Save med Kranjem in hidroelektrarno Mavčiče s Trbojskim jezerom in soteske Zarica ter Bohinjskega jezera s pritoki in odtoki. Vključujejo pa tudi ribiške družine, ribogojce, naravoslovne strokovnjake, turistične ponudnike, šole ...

Na ribnikih Žeje so udeležencem nedavnega dogodka pokazali novoopremljena nabrežja iz naravnih materialov z urejenimi ribolovnimi pomoli, kamnito slapišče, pešpoti s klopmi in plavajočo ploščad, ki jo bodo uradno odprli prihodnjo pomlad. Svetovalec za ribogojstvo na KGZ Kranj mag. Miha Štular je v enem od ribnikov Žeje prvič preizkusil profesionalni trokanalni multimerilnik za analizo vode, ki so ga kupili v okviru projekta. »To je prenosna naprava, ki v vodi meri kisik, ki je najpomembnejši v ribogojstvu, pH ter prevodnost in temperaturo vode. V projekt je sicer vključenih več ribogojnic na Gorenjskem, dolgoročnejši cilj pa je meriti kvaliteto več ribjih voda, kar je pomembno tudi za ribogojce, rezultate pa bomo predstavljali javnosti.« Rezultati v ribniku Žeje so bili znotraj dovoljenih vrednosti. Kot zanimivost je Štular dodal, da je na Gorenjskem okrog deset ribogojnic, njihova skupna letna proizvodnja rib je približno šestdeset ton. V glavnem so to postrvi (šarenke oziroma amerikanke), nekaj malega je potočne postrvi. »Ribiška družina (RD) Bled na primer ima v svoji ribogojnici tudi jezersko postrv ...«

Svetovalec za ribogojstvo na KGZ Kranj Miha Štular je v enem od ribnikov Žeje prikazal in preizkusil novi profesionalni trokanalni multimerinik za analizo vode.

Športni ribolov na Gorenjskem, njegove glavne tehnike in opremo ter dejavnosti ribiških vodnikov je predstavil Marko Gradnik iz MG Flyfishing. Kot je povedal, je Slovenija ena izmed najbolj zaželenih svetovnih destinacij za muharjenje.

Ribje vrste na Gorenjskem in njihova življenjska okolja ter sonaravno gospodarjenje z njimi je predstavil gospodar RD Tržič Janez Čadež. Pomemben vidik predstavljanja lokalnega ribogojstva je tudi promocija kulinarike na osnovi rib. Udeleženci dogodka so okusili amerikanke iz Okanove ribogojnice (Ric) iz Mošenj, ki jih je na žaru spekel Marko Gradnik, ker je, kot je dejal, takšna priprava najenostavnejša in še najboljšega okusa so. Stanko Cvenkel iz Okanove ribogojnice z dvajsetletno tradicijo pa je sklenil: »Moja vloga danes je, da povem nekaj o ribah in da ocenim, ali so dobro pečene.« (smeh)

Letošnji letnik vina skromnejši

Na martinovo, 11. novembra, se po tradiciji mošt spremeni v vino. Podatki kažejo, da ga bo letos manj, kot ga je bilo lani. Pred nami je tudi martinov konec tedna, ki ga marsikdo zaznamuje s praznovanjem, a letos so organizirana praznovanja zaradi epidemioloških razmer po večini odpovedana.

Maša Likosar

Kranj – Martinovo je po tradiciji dan, ko se razkrije, kolikšen bo pridelek vina in kakšna bo njegova kakovost. Slovenski vinogradniki naj bi v letu 2021 na 14.874 hektarjih vinogradov pridelali 83.223 ton grozdja. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije naj bi sorte grozdja za pridelavo belega vina letos obrodile za 16 odstotkov slabše kot v letu 2020, sorte za pridelavo rdečega vina pa za 22 odstotkov. Glede na oceno strokovnjakov za vinogradništvo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije je torej letošnji letnik vina količinsko nekoliko skromnejši. Po prvih ocenah bo pridelanih okoli 55 milijonov litrov vina, ne glede na manjšo količino pa je na večini območij pridelek nadpovprečno kakovosten.

Na tradicionalni praznik po Sloveniji potekajo različna praznovanja, ko so na mizah tudi značilne jedi. Običajne sestavine martinove pojedine so perutnina, mlinci in dušeno rdeče zelje. Letos so organizirana praznovanja ob koncu tedna po martinovem po večini odpovedana zaradi epidemioloških razmer, so pa nekateri gostinci pripravili tradicionalne martinove jedi in praznične pakete, ki jih dostavijo na dom ali pa jih osebno prevzamete. Zaradi zaostrovanja pogojev za izvedbo dogodkov so prestavili tudi tradicionalne Vinske rove pod starim Kranjem, ki jih bodo izvedli naknadno. Bo pa danes od 17. do 19. ure v Stražišču potekala Martinova stražiška tržnica, kjer se boste lahko oskrbeli s kakovostnimi izdelki domačih pridelovalcev.

V letu 2020 se je z vinogradništvom ukvarjalo 28.481 pridelovalcev. Po prvih ocenah so pridelali okoli 55 milijonov litrov vina. Fotografija je simbolična. / Foto: Primož Pičulin

Enajsti november ni samo praznik vina, ampak tudi osebni praznik številnih prebivalcev in prebivalk Slovenije. Na ta dan jih praznuje rojstni dan 5.686 in med temi je natančno 180 Martinov in 181 Martin. V Sloveniji je 8.727 moških z imenom Martin in 7.373 žensk z imenom Martina. Ime Martin je 25. najpogostejše moško ime. Največ jih živi v osrednjeslovenski statistični regiji, in sicer 23 odstotkov vseh. Ime Martina pa je 26. najpogostejše žensko ime in tudi največ prebivalk s tem imenom živi v osrednjeslovenski statistični regiji, kar 22 odstotkov vseh.

Tako kot že vrsto let si bodo pri Lotričevih iz Lahovč tudi letos doma pripravili martinovo pojedino. »Običajno praznujemo ob koncu tedna po 11. novembru. V nedeljo bomo spekli gosko, pripravili mlince in rdeče zelje, ne bo pa manjkalo tudi dobro vino,« je povedala Staša Lotrič in dodala: »Ker nimamo tradicije praznovanja martinovega v restavraciji, tudi letos ne pogrešamo organiziranih zabav.« Luka Nagode iz Dragočajne pa je martinovo običajno praznoval med prijatelji v gostinskem lokalu. »Martinovo je še ena priložnost za druženje ob dobri hrani in vinu. Žal mi je, da letos ponovno ne bomo deležni tega vzdušja. V družinskem krogu smo se sicer že pretekli konec tedna pogostili z martinovimi jedmi,« je povedal.

Kamniti most v modrem

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – Ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni, ki ga zaznamujemo 14. novembra, so se v škofjeloški občini odločili, da znameniti Kamniti most od danes do nedelje obarvajo v modro barvo. Kamniti most je bil lani eden izmed 81 objektov, ki je bil osvetljen z modro, letos pa je načrt Zveze društev diabetikov Slovenije, da bi bilo z modro svetlobo osvetljenih vsaj sto pomembnih objektov, saj zaznamujejo stoto obletnico iznajdbe inzulina.

Ta je za osebe s sladkorno boleznijo pomenila veliko prelomnico pri zdravljenju in jim je omogočila preživetje in kvalitetnejše življenje. Hkrati bi se radi z letošnjimi osvetlitvami poklonili svojemu dolgoletnemu članu in podpredsedniku, ki je skrbel za ta projekt: Alojz Rudolf je zaradi okužbe s covidom-19 letos namreč izgubil bitko za življenje.

Občina Škofja Loka ozaveščevalno akcijo pripravlja skupaj z Društvom diabetikov Škofja Loka in Gimnazijo Škofja Loka, kjer že vrsto let uspešno sodelujejo na tekmovanju v znanju o sladkorni bolezni. Trenutno že skoraj pol milijarde ljudi po svetu živi s to boleznijo.

TOP OF STUBAI ★★★★
Alpensporthotel
MUTTERBERG
NEUSTIFT IM STUBAITAL

ALPENSPORTHOTEL MUTTERBERG - LEDENIK STUBAIER GLETSCHER
Za delo v zimski sezoni zaposlimo:

- NATAKARJE m/ž (Chef de Rang)
  mesečna plača pribl. 2.000,00 evrov neto
- **SODELAVCE ZA STREŽBO** m/ž (Commis de Rang)
  mesečna plača pribl. 1.800,00 evrov neto
- **RECEPTORJE** m/ž (Rezeptionist/in)
  mesečna plača pribl. 2.000,00 evrov neto
- **NATAKARJE APRES SKI** m/ž (Apres Ski Kellner)
  mesečna plača pribl. 1.950,00 evrov neto

Pričetek dela možen takoj oz. po dogovoru.
Mesečna plača na osnovi dela 6 dni na teden (54 ur).
Po dogovoru možno tudi delo za 5 dni na teden (48 ur).

Potrebne so ustrezne delovne izkušje in osnovno znanje nemščine.
Nudimo vam brezplačno bivanje. Veselimo se vaše prijave na:
info@mutterberg.at | Frau Maierbrugger
www.mutterberg.at

Zlato Maje Povšnar

Maja Povšnar je na svetovnem prvenstvu v ju-jitsuju postala svetovna prvakinja.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Maja Povšnar iz Kokre, sicer članica Judo kluba Triglav Kranj, je odlično nastopila na svetovnem prvenstvu v Abu Dabiju. »Prvenstvo se je začelo prejšnji teden in je potekalo v treh disciplinah: ju-jitsu fighting, duo system in ju-jitsu oziroma newaza. V ju-jitsuju, ki je bil na sporedu zadnje dni, sem nastopala kot edina predstavnica slovenske reprezentance in osvojila zlato medaljo v kategoriji ju-jitsu do 63 kilogramov. Na poti do zlate kolajne sem premagala Ukrajinko, Nemko, Tajko in v finalu še drugo Nemko. Svoje borbe sem speljala taktično in izredno sproščeno pod taktiko svojega trenerja Domna Drnovška in lahko rečem, da sem s prikazanim izredno zadovoljna in sem srečna,« je po novem velikem uspehu povedala Maja Povšnar.

»Ves trud preteklih mesecev s konstantnimi treningi in kombiniranjem vseh drugih obveznosti se je tako res izplačal. Z zlato medaljo sem tudi potrdila svoj nastop na svetovnih igrah v Birminghamu v ZDA naslednje leto. Te so organizirane samo vsaka štiri leta in nanje se lahko uvrstijo v vsaki kategoriji samo štirje najboljši tekmovalci iz kategorije in dva povabljena,« že dela nove načrte Maja Povšnar.

Maja Povšnar z zlatim odličjem / Foto: arhiv Maje Povšnar

Nogometaši Triglava na težko gostovanje

Kranj – Nogometaši v Prvi ligi Telemach ne bodo igrali tekem, saj je zaradi reprezentančnih nastopanj tekmovanje prekinjeno. Bodo pa prvenstvom nadaljevale ekipe v drugi SNL. Najbolj zanimivo bo v Novi Gorici, kjer se bosta jutri ob 15.30 srečala Gorica in Triglav, ki sta trenutno druga in prvi na lestvici. Prva tekma med tema dvema moštvoma se je v Kranju končala z zmago domačih nogometašev z 2 : 1. Na gostovanje se odpravlja tudi Roltek Dob. V nedeljo bodo odigrali tekmo z nogometaši Jadrana Dekani. Tekme zadnjega jesenskega kroga bodo jutri in v nedeljo odigrali nogometaši v tretji slovenski nogometni ligi – zahod. Pari so: jutri ob 13. uri AROL Škofja Loka – Eksist Žiri, ob 14. uri Šobec Lesce – TKK Tolmin in Sava Kranj – Postojna ter v nedeljo ob 14. uri Fama Vipava – Tinex Šenčur. Dve zaostali tekmi bodo odigrali še v gorenjski nogometni ligi. Jutri ob 14. uri bodo zaostalo tekmo devetega kroga na Bledu začeli nogometaši ekip Bled Bohinj Hirter in SIJ Acroni Jesenice. Ob isti uri bodo zaostalo tekmo desetega kroga na nogometnem igrišču Gorajte začeli nogometaši Poleta in Kondorja Godešič.

Triglavovi vaterpolisti slavili v Kopru

Koper – V sredo so vaterpolisti Kopra 1958 in Triglava odigrali prestavljeno tekmo prvega kroga pokalnega tekmovanja. Tekma v pokritem olimpijskem bazenu Bonifika se je končala z zmago Kranjčanov z rezultatom 13 : 22 (1 : 7, 6 : 4, 3 : 6, 3 : 5). Med strelce se je za AVK Triglav šestkrat vpisal Jan Justin, petkrat Jaša Kadivec in Jaša Lah, po dvakrat Matic Rahne in Aleksander Paunovič, po enkrat pa še Marko Gostič in Juš Vončina. Nove tekme pokalnega tekmovanja bodo odigrali jutri. Ob 18. uri se bo začela tekma v pokritem olimpijskem bazenu v Športnem centru Kranj med ekipama Calcit Vaterpolo Kamnik in Koper 1958, ob isti uri pa je na sporedu tudi tekma v bazenu Kodeljevo v Ljubljani med Ljubljano Slovanom in Triglavom.

Priložnost tudi za mlajše

Slovenska hokejska reprezentanca se je na začetku tedna zbrala na pripravah na Bledu, včeraj pa se je na Jesenicah začel prijateljski turnir, na katerem se bodo izbranci selektorja Matjaža Kopitarja pomerili z ekipami Francije, Avstrije in Belorusije.

VILMA STANOVNIK

Bled, Jesenice – Na seznamu selektorja Matjaža Kopitarja so tokrat vratarji Luka Gračnar, Žan Us in Val Usnik, branilci Aljoša Crnovič, Kristjan Čepon, Mark Čepon, Miha Logar, Aleksandar Magovac, Matic Podlipnik, Nejc Stojan, Žiga Urukalo ter napadalci Tadej Čimžar, Žan Jezovšek, Luka Kalan, Rok Kapel, Gregor Koblar, Anže Kuralt, Ken Ograjenšek, Aljaž Predan, Jaka Sodja, Nik Simšič, Erik Svetina, Jaka Šturm in Blaž Tomaževič.

»Novembrski turnir tradicionalno poteka z mlajšo ekipo. Tukaj je nekaj izkušenejših igralcev, nekaj je manj izkušenih in nekaj novincev. Mislim, da si vsi zaslužijo priložnost in jo bodo tudi izkoristili,« je poudaril selektor Matjaž Kopitar in pojasnil, da so ekipo sestavili tako, da bodo igrali skupaj tisti, ki so že igrali skupaj tudi na turnirju v Ljubljani. »Moramo se že začeti pripravljati na svetovno prvenstvo v Ljubljani. Tam bo vse prej kot lahko,« je pred spomladanskim domačim prvenstvom povedal selektor Kopitar, izkušeni Kranjčan Anže Kuralt pa je dodal: »Navsezadnje ekipa ni tako zelo mlada. Je sicer veliko novih, veliko pa jih igra pri Olimpiji, kjer je dovolj konkurenčna liga.«

Generalni sekretar Hokejske zveze Slovenije Dejan Kontrec je pojasnil, da naj turnir ne bi bil zadnji pripravljalni pred prvenstvom, saj naj bi februarja Slovenija najverjetneje nastopila na podobnem turnirju v Celovcu z Avstrijo, Dansko in Francijo, pred prvenstvom pa načrtujejo še nekaj prijateljskih tekem z Madžarsko in Italijo.

Turnir se je na Jesenicah začel včeraj s tekmama med Belorusijo in Avstrijo ter Slovenijo in Francijo, danes pa sta na sporedu tekmi med Francijo in Avstrijo (ob 15.30) ter Slovenijo in Belorusijo (ob 19. uri). Jutri se bo turnir končal z obračunoma med Avstrijo in Slovenijo (ob 15.30) ter Francijo in Belorusijo (ob 19. uri).

Glede na zadnji vladni odlok o omejevanju okužb tekme lahko spremljajo tudi navijači, a je v Dvorani Podmežakla odprta samo tribuna s sedišči ob upoštevanju razdalje, kar pomeni, da je vsak drugi sedež prazen.

Selektor Matjaž Kopitar / Foto: Gorazd Kavčič

Naša hokejska reprezentanca je do včeraj vadila na Bledu, še danes in jutri pa jo čakajo tekme na Jesenicah. / Foto: Gorazd Kavčič

Pogačarju zlato Rogovo kolo

Podelitev zlatega Rogovega kolesa je bila štirideseta po vrsti.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Minuli teden je potekala jubilejna, štirideseta podelitev prestižnih priznanj zlato Rogovo kolo. Kolesarsko društvo Rog jih podeljuje že od leta 1982.

Letošnji prejemniki so Tadej Pogačar (UAE Team Emirates) med moškimi elite, Eugenia Bujak (Ale BTC Ljubljana) med ženskimi elite in Kristjan Hočevar (Adria Mobil) v kategoriji kolesarjev do 23 let. To so tisti, ki so bili letos najboljši po svetovni lestvici Mednarodne kolesarske zveze. »V čast mi je, da sem prejel to nagrado. Dobiti zlato kolo v Sloveniji je prestiž, zato sem tega še toliko bolj vesel,« je povedal Tadej Pogačar, kolesar s Klanca pri Komendi. Ob tej priložnosti je znamka Peugeot podpisala partnerstvo z ekipo Pogi Team, ki deluje v okviru KD Rog. Vključuje dečke in mladince od 6. do 19. leta starosti in v zadnjih letih beleži skokovit porast mladih kolesarjev, zdaj šteje že več kot 150 članov.

»Želim, da imajo mladi kolesarji kar najboljše pogoje za trening. S finančno in materialno pomočjo sponzorjev bo delo v klubu lažje, za mlade kolesarje in njihove starše pa finančno sprejemljivejše,« je še dejal Pogačar.

Tadej Pogačar je kot najvišje uvrščeni Slovenec na lestvici UCI prejel priznanje zlato Rogovo kolo. / Foto: Primož Pičulin

Podjetja, ki hitro rastejo

Po zadnjih podatkih Ajpesa se delež hitro rastočih podjetij na Gorenjskem povečuje, a znaša nekoliko manj od slovenskega povprečja.

Aleš Senožetnik

Kranj – Agencija za javnopravne evidence in storitve (Ajpes) je znova pripravila seznam hitro rastočih podjetij. Gre za podjetja z več kot 10-odstotno povprečno letno rastjo števila zaposlenih v triletnem obdobju, ki imajo v prvem letu spremljanja vsaj deset zaposlenih, pri čemer se ne upoštevajo podjetja, ki se jim je število zaposlenih povečalo zaradi pripojitve.

V tokratno petletno opazovano obdobje (2016–2020) je bilo vključenih 11.114 podjetij z območja gorenjske statistične regije, med katerimi je bilo 595 oz. 5,4 odstotka hitro rastočih. »Delež hitro rastočih podjetij se povečuje in je s 5,4 odstotka drugi najvišji v vseh opazovanih obdobjih. Prvič v desetletnem opazovalnem obdobju pa je delež gorenjskih hitro rastočih podjetij nižji od slovenskega povprečja,« so ob tem pojasnili na kranjski izpostavi Ajpesa. Slovensko povprečje je namreč znašalo 5,8 odstotka.

Skoraj šestnajst odstotkov hitro rastočih podjetij je iz panoge gradbeništva. / Foto: Gorazd Kavčič

Največji delež hitro rastočih podjetij po občinah imajo v Šenčurju (9,3 odstotka), sledita Škofja Loka (7,8) in Cerklje (6,8), najnižji delež pa je v občinah Bled (1,9), Gorje (2,1) in Kranjska Gora (3,7). V Kranju je delež 5,2 odstotka. Ob upoštevanju občin s širšega območja Gorenjske, ki sicer spadajo v osrednjeslovensko statistično regijo, pa je visok delež hitro rastočih podjetij tudi v Komendi – 9,2 odstotka.

Po panogah je največji delež hitrorastočih podjetij v predelovalni dejavnosti, sledita dejavnost trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, kjer znaša 18,5 odstotkov, ter gradbeništvo s 15,8 odstotka hitro rastočih podjetij.

V Sloveniji je skupaj 6.930 hitro rastočih podjetij, kar predstavlja 5,8-odstotni delež vseh podjetij, zaposlujejo pa slabo četrtino vseh delavcev v državi. Največ jih je v osrednjeslovenski regiji, sledijo ji podravska, savinjska in na četrtem mestu gorenjska regija.

Delež hitro rastočih podjetij na Gorenjskem znaša 5,4 odstotka. Večji je bil le v obdobju med letoma 2012 in 2016, ko je znašal 5,5 odstotka.

Glede na število vseh podjetij v posamezni regiji ima največji delež hitro rastočih podjetij koroška regija (7,5 odstotka), sledijo jugovzhodna (7,3), podravska (6,2), savinjska (6), osrednjeslovenska (5,9), pomurska (5,8) ter posavska, gorenjska in primorsko-notranjska (vse po 5,4).

OBČINA	Število subjektov	Število HRP*	HRP/št. subjektov
Šenčur	583	54	9,3
Komenda	481	44	9,2
Škofja Loka	1258	98	7,8
Cerklje	489	33	6,8
Vodice	290	19	6,6
Gorenja vas - Poljane	368	24	6,5
Mengeš	536	32	6
Kamnik	1634	96	5,9
Žirovnica	211	12	5,7
Žiri	266	15	5,6
Jezersko	36	2	5,6
Medvode	928	52	5,6
Železniki	273	15	5,5
Domžale	2499	134	5,4
Kranj	3219	167	5,2
Jesenice	684	34	5
Naklo	347	17	4,9
Radovljica	1200	56	4,7
Preddvor	188	8	4,3
Bohinj	318	12	3,8
Kranjska Gora	269	10	3,7
Tržič	723	25	3,5
Gorje	140	3	2,1
Bled	542	10	1,9

* hitro rastoča podjetja

V tabeli smo poleg občin iz gorenjske statistične regije upoštevali tudi občine s širšega območja Gorenjske, ki sicer spadajo v osrednjeslovensko statistično regijo. / Vir podatkov: Ajpes

Visoka obletnica Merkurja

Merkur letos praznuje 125. obletnico ustanovitve.

Aleš Senožetnik

Naklo – Letos mineva 125 let, odkar je trgovec in industrialec Peter Majdič v Celju ustanovil Merkur veleželeznino. Podjetje je v svoji zgodovini prešlo številna obdobja, eno najtežjih leta 2008, ko je pristalo v stečaju. Temu sta sledila rešitev zdravega jedra in nov zagon. Družbo s sedežem v Naklem danes vodi generalni direktor Blaž Pesjak, ki je ob jubileju dejal, da še vedno sledijo načelom ustanovitelja Petra Majdiča in ostajajo osredotočeni na kupce.

Zadnje obdobje epidemije covida-19 jih je usmerilo tudi na področje spletne prodaje, ki so ga v tem času okrepili. Prepričani so namreč, da je prihodnost v trgovini na strani tistih, ki bodo znali povezati prednosti fizičnih trgovin s spletnim nastopom.

Kot pojasnjuje Blaž Pesjak, je spletna prodaja leta 2019 predstavljala dva odstotka celotne prodaje Merkurja, lani se je delež povečal na 4,2, letos pa znaša že 5,9 odstotka. Število obiskovalcev spletne strani je v prvih desetih mesecih leta v primerjavi z istim obdobjem lani zraslo za pet odstotkov, spletna prodaja se je povečala za trideset odstotkov, beležijo pa tudi petdeset odstotkov več naročil kot v lanskem letu. Najbolje se po spletu prodajajo izdelki bele tehnike ter oddelkov Gradnja in vrt ter Prosti čas.

Spletno mesto ni razumljeno le kot prodajni kanal, temveč kot platforma, ki na enem mestu združuje koristne nasvete in druge informacije. Kot pravijo, se po obiskanosti lahko primerja z najbolj obiskanimi spletnimi mesti slovenskih medijev, saj na mesec dosega več kot šeststo tisoč obiskov.

Tudi načrti družbe v prihodnje so povezani z izboljševanjem prodajne izkušnje, kar vključuje tudi pre-

Spletna prodaja je leta 2019 predstavljala dva odstotka celotne prodaje Merkurja, lani se je delež povečal na 4,2, letos pa znaša že 5,9 odstotka.

nove in osvežitve prodajnih mest. Letos so prenovili prodajni center na Ptuju, trenutno pa poteka prenova oddelka Naredi sam na Primskovem, kjer v začetku prihodnjega leta načrtujejo še oddelek za dom. V Murski Soboti pa bodo konec novembra odprli t. i. outlet oddelek.

Kot pravi Blaž Pesjak, že nekaj let stopajo po poti trajnosti in se želijo pozicionirati kot blagovna znamka, ki bo v prihodnjem desetletju v največji meri prispevala k zaznamovanju celovite energetske transformacije družbe. Nadaljujejo energetske prenove trgovin. Letos so postavili novi sončni elektrarni na strehah trgovskih centrov v Mariboru in Murski Soboti, na Primskovem so vgradili deset hranilnikov, v vozni park pa dodali več električnih vozil.

Z digitalno tržnico v Dubaj

Med petimi najbolj inovativnimi podjetji, ki so jih v sredo razglasili v Digitalnem središču Slovenije, je tudi radovljiški Optifarm.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – V mesecu digitalizacije so v Digitalnem središču Slovenije razglasili pet najbolj inovativnih podjetij, ki bodo kot del gospodarske delegacije sodelovala na mednarodni razstavi Expo Dubaj 2020, kjer se bodo predstavila svetovni javnosti in imela številne možnosti povezovanja.

V Dubaj bo odpotovalo tudi radovljiško podjetje Optifarm, ki je zmagovalec meseca Pametna mesta in skupnosti. Družba je razvila aplikacijo, t. i. digitalno tržnico Optifarm Smart, ki poveže pridelovalce in prodajalne z lokalno pridelano hrano ter kupce, ki jim omogoča enostaven in napreden dostop do svežih prehrambnih izdelkov s potrjenim izvorom.

Preostali zmagovalci so podjetja iHelp (zmagovalec meseca Trajnostna družba in gospodarstvo), Qlector (zmagovalec meseca Umetna inteligenca), VitalIT, German Vitali, s. p. (zmagovalec meseca 5G in kibernetska varnost) ter EpiCoro (zmagovalec meseca Digitalizacija). Priznanja je nagrajenim podjetjem podelil minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek, ki je v govoru poudaril pomen digitalizacije v družbi. »To prepoznavamo v obliki spodbud, ki so namenjene prav digitalni preobrazbi. Vsa prizadevanja so temelj vsebinskega dogajanja v Digitalnem središču Slovenije, kjer bomo v drugi polovici novembra gostili delegacijo odposlancev Konference MSP, največjega dogodka na temo mikro, malih in srednje velikih podjetij v Evropi,« je dejal Počivalšek. Digitalno središče je sicer osrednji

Zmagovalci izbora najbolj inovativnih podjetij z ministrom Počivalškom / Foto: Matjaž Očko

gospodarski projekt v času predsedovanja Slovenije Svetu EU in je v dosedanjih štirih mesecih delovanja s svojim programom in dogajanjem dosegel več kot 270 tisoč posameznikov in 54 tisoč obiskov na lokaciji v ljubljanskem BTC Cityju in spletnih kanalih. V njem se je doslej predstavilo skoraj sto najbolj inovativnih slovenskih podjetij, ki so sodelovala na Festivalu rešitev, na katerem je vsako podjetje predstavilo svojo unikatno oz. zeleno rešitev, strokovna komisija, ki so jo sestavljali predstavniki ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, javne agencije SPIRIT Slovenija, družbe BTC in Gospodarske zbornice Slovenije, pa je izbrala pet najboljših, ki potujejo v Dubaj. Pri odločitvi so upoštevali več kriterijev: zelena energija, pametne rešitve, digitalne rešitve ter kreativnost predstavitve.

Parkiranje do petindvajset ur

Avtobusi in tovorna vozila z največjo dovoljeno maso nad 3500 kilogramov bodo po novem zakonu o pravilih cestnega prometa lahko na označenih parkirnih mestih parkirani največ 25 ur.

Maša Likosar

Kranj – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravilih cestnega prometa, ki je začel veljati 11. avgusta 2021, vključuje tudi spremembe, ki se nanašajo na pravila parkiranja in vsebujejo obveznosti voznikov glede pravilnega parkiranja na površinah za parkiranje posameznih vrst vozil, časovno omejitev ter označitev datuma in časa parkiranja. Z zakonom je parkiranje avtobusov in tovornih vozil z največjo dovoljeno maso nad 3500 kilogramov na označenih parkirnih mestih omejeno na največ 25 ur. Za prekršek je predpisana globa za voznika v znesku 300 evrov, za pravno osebo v znesku 1000 evrov in za odgovorno osebo v znesku 300 evrov. Voznik mora na notranji strani vetrobranskega stekla vidno označiti čas in datum začetka parkiranja. Če tega ne stori, je zanj za prekršek predpisana globa v znesku 150 evrov.

Upravljavec avtocest in hitrih cest v skladu s pravilnikom, ki ureja prometno signalizacijo in prometno opremo na cestah, označuje počivališča s predpisano prometno signalizacijo, ki voznike obvešča o dovoljenem času parkiranja ter obveznosti označitve časa in datuma začetka parkiranja. Družba Dars bo tako avtocestna

Znak, ki omejuje čas parkiranja težkih vozil na največ 25 ur / Foto: arhiv Darsa

počivališča v prihodnjih nekaj tednih opremila z znaki, ki zapovedujejo parkiranje težkih vozil na največ 25 ur. »Po preteku tega roka jih morajo vozniki odpeljati s počivališča. Voznikom avtobusov in tovornjakov želimo omogočiti počitek, ki ga potrebujejo za varno in zdravo opravljanje poklica. Število parkirnih mest na avtocestnih počivališčih je omejeno, zato jih ne zasedajmo po nepotrebnem,« so pojasnili na Darsu.

Nadzor določb, ki urejajo parkiranje, izvajajo cestninski nadzorniki, ki v teh dneh voznikom težkih vozil delijo informativne letake. Z njimi zdaj le opozarjajo na časovno omejitev parkiranja na avtocestnih počivališčih, po novem letu pa bodo kršiteljem izrekali globe.

Vpogled v osebni dokument je dovoljen

Kranj – V ponedeljek so kranjski policisti sprejeli prijavo moškega, ki se ni strinjal z vpogledom v osebni dokument ob hkratnem preverjanju pogoja PCT. »Vpogled varnostnika, trgovca, ponudnika storitev v osebni dokument za namen preverjanja točnosti podatkov izpolnjevanja pogoja PCT je dovoljen. Tako je tudi mnenje Informacijskega pooblaščenca,« so pojasnili na Policijski upravi Kranj. V torek so gorenjski policisti obravnavali še tri primere prijav zaradi neupoštevanja ukrepov. V enem ženska ni upoštevala uslužbenke storitvene dejavnosti o nošenju maske in pogoju PCT ter se je z njo prepirala. V dveh primerih pa moška nista upoštevala zahteve varnostnika po nošenju maske v zaprtem javnem prostoru. V prvem policisti vodijo postopek zaradi nedostojnega vedenja, v drugem pa zaradi neupoštevanja ukrepov varnostnika.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

Vlomi v več zabojnikov

Medvode – Na območju Medvod, Domžal in v Žejah pri Komendi je bilo vlomljeno v gradbene zabojnike. V Medvodah je bila odtujena gotovina, v Domžalah orodje, v Žejah pa orodje in oprema. Skupna škoda vseh treh vlomov znaša okoli 4000 evrov.

Odgovorno martinovanje

Zaradi slabih epidemioloških razmer in sprejetih ukrepov za zajezitev koronavirusa prihaja do odpovedi javnih dogodkov, med katere sodijo tudi martinovanja. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Agencija za varnost v prometu pozivata k odgovornemu ravnanju in upoštevanju omejitev.

Maša Likosar

Ljubljana – Kljub odpovedi so od včeraj do nedelje martinovanja marsikje potekala znotraj družinskih krogov in v gostinskih obratih ob upoštevanju pogoja PCT. Agencija za varnost prometa ob tem opozarja, da so zelo zmotna prepričanja, da obilna hrana lahko ublaži posledice pitja alkohola. Zaradi hrane pride le do zakasnitve in se alkoholiziranost pokaže kasneje. Tudi svež zrak in gibanje na prostem ne moreta izničiti učinka popitega alkohola. »Izgovori, da so nas drugi prepričali v pitje, da je pot do doma zelo kratka ali da nismo toliko spili, da ne bi mogli voziti, so v času martinovega še bolj iz trte izviti,« opozarjajo na Agenciji za varnost prometa in dodajajo, da solidarnosti do izjemnih naporov zdravstvenih delavcev v teh časih izkazujemo tudi tako, da dosledno spoštujemo prometne predpise in se ne izpostavljamo tveganjem in nevarnostim v prometu.

V tem času poteka tudi nacionalna preventivna akcija za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola, med katero bodo policisti vse do 14. novembra poostreno nadzirali psihofizično stanje udeležencev v cestnem prometu. »Da ne bi vse življenje obžalovali enega samega trenutka nepremišljenosti, bodimo odgovorni in se udeležbi v prometu pod vplivom alkohola odpovejmo,« svetujejo na agenciji. V promet se podajte le s trezno glavo, upoštevajte pravila in predpise, vozite s prilagojeno hitrostjo in pozorno do vseh udeležencev. Pešci, kolesarji in vozniki e-skirojev za lastno varnost poskrbite tudi z dobro vidnostjo.

Poostren nadzor

V obdobju martinovega bo potekal tudi poostren nadzor nad spoštovanjem zahtev odlokov, sprejetih z namenom zajezitve in obvladovanja okužb s koronavirusom, tako s strani Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin kot tudi Inšpektorata za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo. Inšpekcijski pregledi bodo potekali v dejavnosti gostinstva, pri ponujanju živil v trgovinah ter v delovnih okoljih v proizvodnih obratih. Prav tako bodo inšpektorji opravljali nadzor pri pridelovalcih v vinskih kleteh in njihovih dodatnih lokacijah, v vinotekah, v gostinskih lokalih, na kmečkih turizmih in na tržnicah.

Nadzor se bo izvajal glede doslednega in odgovornega spoštovanja pogoja PCT, in sicer nad nošenjem mask oziroma ohranjanjem razdalje, uporabo razkužil, označbami na vhodu za obvezno izpolnjevanje pogoja PCT, nad preverjanjem pogoja PCT za obiskovalce javnih prostorov ter izpolnjevanjem pogoja PCT za zaposlene oziroma pri nosilcih dejavnosti (gostinci, trgovci) ter pri uporabnikih teh storitev.

Športne prireditve varnostni izziv

V Ljubljani je v začetku tedna potekal vseevropski sestanek strokovnjakov za varnost na velikih športnih prireditvah, še zlasti nogometnih tekmah, ki ga je organizirala Generalna policijska uprava, v okviru katere deluje tudi slovenska nogometna informacijska točka.

Maša Likosar

Ljubljana – Dvodnevni sestanek, ki je potekal pod naslovom Evropski Think tank, je z nagovorom odprl pomočnik generalnega direktorja policije Jože Senica. »Velike športne prireditve so za vsako državo gostiteljico tudi velik varnostni izziv,« je dejal in dodal: »Zato se morajo priprave na vsak tak dogodek začeti že veliko pred njegovim začetkom. In pridobivanje kakovostnih, varnostno preverljivih podatkov je pri tem izjemnega pomena.«

Foto: arhiv Generalne policijske uprave

Sestanek evropskih strokovnjakov za varnost na velikih nogometnih in drugih športnih prireditvah

Po besedah Senice je slovenska policija pomen izmenjave informacij in mednarodnega policijskega sodelovanja na področju zagotavljanja varnosti na športnih prireditvah spoznala že med evropskim prvenstvom v košarki leta 2013, evropskim turnirjem v dvoranskem nogometu leta 2018, svetovnim pokalom v alpskem smučanju in smučarskih skokih ter ob drugih pomembnejših mednarodnih tekmovanjih. »Kot del mednarodnega sodelovanja varnostnih organov po vsej Evropi cenimo možnost izmenjave izkušenj, ki so jih imeli tuji kolegi pri varovanju in nadzoru večjih športnih dogodkov v svojih državah. Gre za vzajemno sodelovanje, kajti tudi naša policija ob večjih športnih dogodkih nudi dragoceno podporo drugim državam, in sicer z izmenjavo informacij,« je pojasnil.

Več kot trideset strokovnjakov za nogometno varnost iz vse Evrope je v ponedeljek in torek na delavnicah in v okviru posameznih delovnih skupin obravnavalo različne vsebine, ki so namenjene učinkovitejšemu zagotavljanju varnosti na velikih mednarodnih športnih prireditvah z visoko stopnjo tveganja. Med drugim so razpravljali o posodobitvi t. i. mednarodnega nogometnega priročnika, o delu z navijači, ki zaradi prostega gibanja znotraj schengenskega območja predstavljajo poseben izziv za evropske policije, vplivu epidemije covida-19 na to področje dela in drugih konkretnih temah, kot so priprave na prihajajoče svetovno nogometno prvenstvo v letu 2022 in evropsko nogometno prvenstvo v letu 2024.

Storilec zagrozil prodajalki in pobegnil z denarjem

Moste – V torek okoli 17. ure so bili na Policijski upravi Ljubljana obveščeni o ropu v Mostah pri Komendi. »Ugotovljeno je bilo, da je neznani moški vstopil v prodajalno in zagrozil prodajalki, ki mu je izročila denar, nato pa je s kraja z manjšo vsoto gotovine pobegnil,« so sporočili s PU Ljubljana. Policisti še nadaljujejo zbiranje obvestil za izsledite neznanega storilca in bodo o vseh ugotovljenih okoliščinah obveščali pristojno državno tožilstvo. Moški je bil po opisu visok okoli 185 centimetrov, oblečen v sive hlače in črno jakno, na glavi je imel črno kapo, sončna očala in masko. Ljubljanski policisti so sicer v torek na področju kriminalitete obravnavali rop, 11 tatvin, 10 vlomov in 9 primerov poškodovanja tuje stvari.

Izsiljevalska virusna oziroma kripto sporočila

Kranj – Gorenjski kriminalisti so v zadnjem obdobju obravnavali primere izsiljevalskih virusnih oziroma kripto sporočil v domačih malih in srednje velikih podjetjih. Računalniški napadalci izkoriščajo ranljivost informacijskega sistema, nanj namestijo virus in z njim zaklenejo tako datoteke na napadenem računalniku kakor tudi na vseh drugih v isto omrežje povezanih računalnikih. Za »odklep« nato zahtevajo plačilo določene vsote v virtualni valuti. Policijska uprava Kraj uporabnike in skrbnike informacijskih sistemov v podjetjih opozarja na preventivno ter samozaščitno ravnanje, med katera sodita namestitev zadnjih varnostnih popravkov operacijskega sistema in pravočasna izdelava varnostnih kopij.

Svet v gibanju GG
AVTOMOBILI IN OPREMA
NOVEMBER 2021

Zimo pričakajmo pripravljeni

Ponedeljek, 15. november, je zakonski rok za začetek uporabe zimske opreme na vozilih. Na vozilu morate imeti zimske pnevmatike na vseh kolesih ali letne pnevmatike in v priboru ustrezno velike snežne verige za pogonska kolesa. V obeh primerih mora biti globina profila najmanj tri milimetre. Ob tem strokovnjaki poudarjajo, da je za dobro varnost priporočljivo, da ima pnevmatika vsaj štiri milimetre profila kotalne površine.

Takoj ko pride hladno vreme, zamenjamo poletno garderobo s toplimi plašči in kapami. Priprava avtomobila na zimsko vreme ne bi smela zaostajati. Zimske pnevmatike so ena izmed prvih stvari, na katere moramo pomisliti pri pripravi avtomobila na zimo, saj zagotavljajo udobje in varnost pri vožnji v hladnejših mesecih. Čeprav zime niso več, kot so bile, nas lahko presenetijo zelo hladna obdobja in poledenele ceste, zato je prav, da vozilo pripravimo na ekstremne pogoje. Tudi proizvajalci se zavedajo, da bodo podnebne spremembe na severni polobli prinesle milejše temperature, ki bodo nihale okoli ledišča, zato se bo od prihodnjih zimskih pnevmatik zahteval odličen oprijem na mokri podlagi in na ledu. Ne glede na to, ali boste svojega jeklenega konjička "obuli" v zimske ali v celoletne pnevmatike, je pomembna globina profila. Nove pnevmatike imajo od osem do devet milimetrov globok profil. Nekateri proizvajalci imajo na pnevmatikah številčne oznake (8, 7, 6, 5, 4, 3) za globino profila, ki z obrabo izginjajo, zato hitro vidite, kako obrabljene so. Mnogi proizvajalci navajajo, da za zimske pnevmatike velja, da so 100-odstotno izstrošene, ko globina pade pod štiri milimetre, čeprav je zakonsko dovoljena meja tri milimetre. Kot dokaz navajajo, da se na snegu avto s pnevmatiko, ki ima štiri milimetre profila, pri hitrosti petdeset kilometrov na uro ustavi kar 14 metrov kasneje kot tisti z novo pnevmatiko.

Snega tudi letos ne bo pred 15. novembrom, pnevmatike pa le pravočasno zamenjajte – zaradi nizkih temperatur in svoje varnosti. Pa ne pozabite: v sosednji Avstriji je zimska oprema obvezna že od 1. novembra.

Številčne oznake za globino profila na pnevmatiki

"KO PRIDE ZIMA, NAJ AVTO ŠTIMA!"

25 % POPUST PRI PREMONTAŽI PREVERITE!

PREMONTIRAMO, CENTRIRAMO
IN HRANIMO PNEVMATIKE

HOTEL GUM
ZA SAMO
4 €
ZA KOMPLET 4 PNEVMATIK/MESEC

PRIDOBITE SVOJ TERMIN ZA MENJAVO ZDAJ!

OPEL SERVIS

AVTOTEHNO VIS
SMO VPRAŠALI ZA VAS

Za varnost na cesti je potrebno vozilo vsako leto ustrezno pripraviti na zimske razmere, ne glede na njegovo starost ali model. Na kaj moramo biti še posebej pozorni?

V prvi točki je potrebno pomisliti na pnevmatike, ki so edini stik vozila s cestiščem – obvezna je uporaba ustreznih pnevmatik, ki morajo biti pravočasno in pravilno nameščene.

Pozabiti ne gre na akumulator – njegova zmogljivost se ob nenadnem padcu zunanje temperature zniža. Pri varnosti so vedno zelo pomembne tudi zavore, še posebej pa na mrzlih in spolzkih cestah.

Večjo varnost si zagotovite tudi s samim obnašanjem na cesti – umirite hitrost, povečajte varnostno razdaljo in v zimskih razmerah zmanjšajte nenadne gibe.

Leto 2021 je bilo za znamko Opel zelo pestro – predstavitev dveh prenovljenih modelov Opel Mokka in Opel Crossland.

Kakšne so napovedi za leto 2022?

Seveda, preteklo leto je bilo pestro na vseh področjih avtomobilizma, tako prodajnih kot razvojnih. V začetku leta 2022 pričakujemo prenovljen model Opel Grandlanda, kmalu za tem pa še novo Opel Astro, ki uteleša to novo Oplovo filozofijo oblikovanja. Astra bo hkrati zelo pomemben dodatek k elektrifikaciji flote Opel, saj bo nova Astra na voljo tudi v popolnoma električni obliki. V naboru Oplovih električnih vozil se bo tako pridružila Opel Corsi-e in Opel Mokki-e ter hibridnemu modelu Opel Grandland.

Bodo vse novosti na voljo tudi v salonu Opel Avtotehne VIS v Kranju in Škofji Loki?

Tako je, nova Opel Mokka in Opel Mokka-e sta za testno vožnjo strankam na voljo v vseh poslovalnicah, prav tako novi Opel Crossland. Kmalu bodo stranke Avotehne VIS v Ljubljani, Kranju in Škofji Loki lahko spoznale tudi novega Opel Grandlanda in Opel Astro.

avtotehna VIS
HVALA, KER NAM ZAUPATE!

080 88 82
opel.avtotehna-vis.si
info@avtotehna-vis.si

PE LJUBLJANA 01 58 18 510 info.lj@avtotehna-vis.si
PE KRANJ 04 281 71 70 info.kr@avtotehna-vis.si
PE ŠKOFJA LOKA 04 502 40 00 info.skl@avtotehna-vis.si

Aktualno

Vse več nesreč okoli martinovega

Do konca tega tedna poteka nacionalna preventivna akcija za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola. V terenskih akcijah bo 53 občinskih Svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu razdelilo 6300 brošur Varno brez alkohola, razobesili bodo 850 plakatov in razdelili 500 alkotesterjev.

Slovenci smo po porabi alkohola še vedno visoko nad evropskim povprečjem. Na leto prebivalec, starejši od 15 let, v povprečju popije enajst litrov čistega alkohola.

Petega novembra se je začela druga letošnja nacionalna preventivna akcija za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi v prometu, ki poteka do 14. novembra. Akcijo koordinira Agencija za varnost prometa v sodelovanju s policijo in nevladnimi organizacijami. V tem času se je in se še bo zvrstilo več izobraževanj in dogodkov po več mestih v Sloveniji. Začeli so že 21. oktobra pred gimnazijo v Kranju, kjer so se lahko obiskovalci preizkusili na različnih preventivnih napravah, 26. novembra pa na Jesenicah pripravljajo delavnico z naslovom Vozim, vendar ne hodim.

Varnost je na nižji ravni kot lani

Policija ugotavlja, da je, upoštevaje število in posledice prometnih nesreč, predvsem glede smrtnih posledic in hudih telesnih poškodb varnost cestnega prometa v primerjavi z enakim obdobjem lani na nižji ravni. To zgovorno kaže statistika. Zloraba alkohola je do 15. oktobra letos botrovala 1104 prometnim nesrečam, 546 telesnim poškodbam in 25 smrtnim žrtvam. V prvih petih mesecih letošnjega leta (od 1. januarja so 31. maja) je zaradi vinjenih povzročiteljev umrlo sedem oseb, v naslednjih štirih mesecih in pol (od 1. junija do 15. oktobra) pa kar 18. Povprečna stopnja med vsemi alkoholiziranimi povzročitelji prometnih nesreč letos znaša 1,42 promila, lani pa 1,40 promila. Vsi povzročitelji smrtnih prometnih nesreč so bili moški, izstopajo povzročitelji, stari od 25 do 34 in od 45 do 54 let, vozniki osebnih avtomobilov in motornih koles. Med vzroki za nastanek smrtnih prometnih nesreč pri alkoholiziranih povzročiteljih prednjačita neprilagojena hitrost (13 umrlih) in nepravilna stran/smer vožnje (9 umrlih). Letos sta dve smrtni žrtvi v prometu povzročila tudi vinjena mladostnika, stara od 15 do 17 let. Neodgovorno in nepremišljeno vedenje zaradi pitja alkohola prinaša težke posledice. Alkohol ni kriv za prometno nesrečo. Odgovoren je človek, ki se alkoholiziran usede za volan in nesrečo povzroči. Vsako dvanajsto prometno nesrečo in vsako tretjo prometno nesrečo s smrtnim izidom povzročijo alkoholizirani udeleženci v prometu.

V času preventivne akcije na slovenskih cestah poteka tudi poostrena policijska kontrola. Poostren nadzor uporabe alkohola v prometu lahko pričakujete še naslednji mesec, v "veselem decembru", ko bodo aktivnosti tudi evropsko usklajene.

Simulator Vrtavček je naprava za prikaz pravilne uporabe varnostnega pasu in ga lahko preizkusite na preventivnih akcijah.

Na agenciji so podrobneje primerjali podatke o prometnih nesrečah, povzročenih zaradi alkohola, v 12 statističnih regijah, na katere je razdeljena Slovenija. Po številu prometnih nesreč, povezanih z alkoholom, statistično negativno izstopajo posavska regija s 6,88 prometne nesreče na deset tisoč prebivalcev, jugovzhodna Slovenija s 6,53 prometne nesreče na deset tisoč prebivalcev, obalno-kraška s statistično 6,43 prometne nesreče na deset tisoč prebivalcev in savinjska regija s 6,2 prometne nesreče na deset tisoč prebivalcev.

PREDSTAVLJAMO

Toyota na dobri poti

... v električno mobilnost. Kupcem v Sloveniji gredo naproti še z odprtjem lastne finančne hiše.

Toyota svojih ambicij ne skriva, svojim kupcem želijo zagotavljati celoten spekter storitev, ki so jim na voljo na enem mestu, in tako postati najboljši ponudnik mobilnosti v Sloveniji.

Tudi zato so septembra letos v Sloveniji odprli še z lastno finančno hišo, ki je del že uveljavljenega sistema Toyota Financial Services v Evropi. Svoje finančne izkušnje so ponujali že v dvajsetih evropskih državah, Slovenija je tako postaja 21. Prepričani so, da je za pospešitev preobrazbe mobilnosti pomembno prav financiranje nakupa tehnološko naprednih avtomobilov.

Kupec naj bi plačeval mesečno naročnino za avto

Z načinom financiranja želijo spremeniti mišljenje povprečnega slovenskega kupca o nakupu novega ali rabljenega avtomobila. Želijo, da bi kupec podobno kot pri mobilni telefoniji na naložbo gledal kot na mesečno naročnino za avto. Finančne storitve bodo prilagojene posebnostim slovenskega trga in tudi slovenskih kupcev. Bistvo financiranja je plačevanje na obroke s pologom ob začetku in odkupom avtomobila ob koncu, pri čemer je za uporabnika pomembno, da bo vozilo ohranilo še toliko vrednosti, da ga bo lahko zamenjal za novo vozilo, ki ga bo naslednjih pet ali več let odplačeval s podobno nizkim mesečnim obrokom. Vse storitve bodo na voljo za nova in tudi rabljena vozila. Načrtujejo, da bodo na tak način kmalu prodali vsaj polovico svojih avtomobilov.

Toyota Yaris Cross in bZ4X

Med najbolj zaželene Toyotine avtomobile trenutno vsekakor sodi model Yaris Cross, višji in večji brat modela Yaris. Novi križanec se prodaja kot vroče žemljice, celo do te mere, da so ljudje pripravljeni odšteti denar in stopiti v vrsto, ne da bi se z njim peljali en sam kilometer. Toyota Yaris Cross bo predvidoma postal najbolj prodajani Toyotin model v Evropi in tudi v Sloveniji. Yaris Cross naj bi postal tretje najbolje prodajan mali SUV v Sloveniji, Toyota pa bi se tako lahko zavihtela med prvih pet najbolje prodajanih avtomobilskih znamk pri nas.

Zanimivo, da Toyota, vodilna v svetu hibridne tehnologije, do danes nima niti enega povsem električnega avtomobila. Prihaja pa bZ4X, ki bo evropski javnosti predstavljen 2. decembra, kupcem pa naj bi bil na voljo sredi prihodnjega leta. Na videz zapleteno ime v svoji kratici skriva "beyond zero", kar pomeni onkraj ničelnega ogljičnega odtisa, torej še več kot ogljično nevtralnost. Gre za prostoren in udoben športni terenec, ki je na voljo s povsem novim sistemom štirikolesnega pogona, ta pa omogoča izjemne terenske zmogljivosti in odlično krmiljenje. Zanj so razvili povsem nov, zmogljivejši baterijski sklop, odporen tudi proti nižjim temperaturam, za še večji doseg pa so ga nadgradili tudi s solarnim polnjenjem. Pričakujejo, da bo vgrajena baterija (71 kW) omogočala 450 kilometrov dosega (odvisno od verzije) in da bo po desetih letih uporabe še vedno delovala z 90 odstotki zmogljivosti. Model bZ4X bo konkuriral Volksagnovemu ID.4, Teslinemu modelu Y in Hyundaievemu modelu Ioniq 5. Toyota namerava do leta 2025 predstaviti skupaj 15 električnih modelov, od teh jih bo sedem del družine bZ, katerih namen je predvsem uporabnikom avtomobilov na klasičen pogon približati in omogočiti enostaven prehod v električno mobilnost.

Model bZ4Xx ("beyond zero" – onkraj ničelnega ogljičnega odtisa), prvo Toyotino povsem električno vozilo

TOYOTA HILUX

NEPREMAGLJIVO IME,
NEPREMAGLJIV
ZNAČAJ.

Najbolj prodajani
poltovornjak na svetu.

DO 10 LET JAMSTVA TOYOTA RELAX | DOBAVLJIV TAKOJ | MOŽNOST ODBITKA DDV | TOYOTA EASY FINANCIRANJE OD 329 € NA MESEC

LOVŠE d.o.o.
Cesta Staneta Žagarja
65 b, 4000 Kranj
04 280 90 00

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Hilux: od 9,2 - 10,4 l/100 km in emisije CO_2: od 242 do 256 g/km. Emisijska stopnja: za EURO 6 AO. Emisije NOx: od 0,0314 do 0,0566 g/km. Ogljikov dioksid (CO_2) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM_{10} in $PM_{2,5}$ ter dušikovih oksidov. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 160.000 km. Izračun je informativne narave in ni zavezujoči za sklenitev posla.

NASVET

Nadomestno vozilo je dolžna zagotoviti zavarovalnica

... sporočajo iz Sekcije pooblaščenih trgovcev in serviserjev pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Pooblaščene servisne delavnice se vse pogosteje srečujejo s tem, da skušajo zavarovalnice v primeru prometnih nesreč obveznost zagotavljanja nadomestnega vozila iz avtomobilske odgovornosti (AO) povzročitelja nesreče prevaliti na servisno delavnico. Sekcija pooblaščenih trgovcev in serviserjev pri GZS – Podjetniško-trgovski zbornici sporoča, da je v zvezi s tem pridobila pravni mnenji odvetniške družbe ter Agencije za zavarovalni nadzor in pregledala sodno prakso. Ta je jasna. Oškodovanec, ki uveljavlja kritje stroškov iz zavarovanja AO, lahko zahteva povrnitev stroškov nadomestnega vozila ali najema enakovrednega vozila z odškodninskim zahtevkom zavarovalnici.

V primerih, ko skušajo oškodovanci nadomestno vozilo pridobiti na podlagi zavarovanja avtomobilske odgovornosti povzročitelja nesreče, njihove zahtevke cenilci pogosto zavrnejo z napotilom, naj nadomestno vozilo zagotovi servis. Zato je sekcija pridobila pravni mnenji odvetniške družbe in Agencije za zavarovalni nadzor.

Ti ugotavljajo, da sta sodna praksa in pravna teorija nedvoumni. Oškodovanec, ki uveljavlja kritje stroškov nadomestnega vozila iz zavarovanj AO, lahko zahteva povrnitev škode tudi iz naslova, ker svojega vozila ne more uporabljati, dokler je to na popravilu oziroma dokler si ne zagotovi drugega vozila. Oškodovanec lahko začasni izpad uporabe premosti z najemom enakovrednega vozila, povrnitev stroškov zanj pa lahko zahteva z odškodninskim zahtevkom.

Zavarovalnice verjamejo, da se zavarovanec, ki od njih na podlagi obveznega zavarovanja povzročitelja škode zahteva nadomestno vozilo ali plačilo stroškov najema, ne bo spuščal v spor z zavarovalnico, saj bodisi nima potrebnega znanja ali pa bi v pogovorih z zavarovalnico za dosego svojih pravic potreboval celo pravnega zastopnika, so še zapisali. Da je takšna praksa zavarovalnic neprimerna in pomeni zlorabo pravic, že dolgo opozarjajo številni pravniki ter tudi sodna praksa.

Nesporno je, da ima oškodovanec pravico do najema nadomestnega vozila iz zavarovanja AO, ki je enakovredno njegovemu. Iz Sekcije priporočajo, da oškodovanec pridobi vsaj dve ponudbi za najem primerljivega nadomestnega vozila ter da se z vidika varčnosti in s skrbnostjo dobrega gospodarja odloči celo za najem vozila, ki je eno stopnjo nižjega cenovnega razreda. Pravica do najema nadomestnega vozila zajema obdobje, ki je potrebno za popravilo ali nakup drugega vozila. Skladno z nemško sodno prakso se v primeru nakupa drugega vozila priznava do tritedenski najem, kar bi bila lahko uporabljiva praksa tudi v Sloveniji.

V najbolj neugodnem položaju so serviserji avtomobilov. Njihove stranke seveda pričakujejo, da imajo pravico do nadomestnega avta za ves čas popravila, zato serviserji precejkrat zamižijo na eno oko in na lastne stroške zagotovijo nadomestni avto.

Pomembno je, da se oškodovanec zaveda, da mu tudi v primeru, če se ne odloči za najem nadomestnega vozila, pripada abstraktna odškodnina za neuporabo poškodovanega vozila. V praksi to pomeni, da če oškodovanec namesto najema npr. hodi peš, uporablja kolo, javni prevoz ali si vozilo npr. izposodi pri sorodniku, zavarovalnica ni upravičena zavrniti morebitnega abstraktnega (pavšalnega) zahtevka za odškodnino. Slovenska sodna praksa še ni razvila meril o omejitvi trajanja najema, v nemški sodni praksi pa se ta pripozna v približni višini trideset odstotkov cene najema enakovrednega nadomestnega vozila. Oškodovanci bi morali imeti v mislih tudi dejstvo, da je odpoved pravici do najema nadomestnega vozila ali izplačila odškodnine neposredna obogatitev zavarovalnice. Zato se morajo zavedati pravic, ki jih imajo, in vztrajati pri njihovem uveljavljanju pri zavarovalnici, kjer je vozilo obvezno zavarovano, in ne pri izvajalcu servisne storitve.

In kaj pravijo na vse to na zavarovalnicah

Vse je odvisno od zavarovalnih pogojev zavarovalnice, ki se navadno skrivajo v drobnem tisku. Vsaj pri kasko zavarovanju naj ne bi bilo težav. Oškodovanec lahko pričakuje nadomestni avto oz. mu zavarovalnica krije stroške najema osebnega avtomobila, vendar pozor: samo za čas potrebnega popravila, ki ga določi zavarovalnica na podlagi tovarniških normativov. Zavarovalnice za dan popravila štejejo osem delovnih ur, upravičenec dobi nadomestni avto za čas popravila, ne pa tudi za čas, ko je čakal na popravilo. Tako je povsem običajno, da popravilo manjše odrgnine, ki zahteva tudi kleparska in ličarska dela in je ovrednoteno na osem delovnih ur, traja vsaj štiri dni. Pri zagotavljanju nadomestnega avta iz naslova kasko zavarovanja pa bi morale biti zavarovalnice prožnejše pri upoštevanju trajanja popravila: ne po urah popravila, temveč po njegovem dejanskem trajanju.

Vulko, mreža hitrih servisov koncerna Goodyear, zagotavlja nadomestna vozila kupcem že od leta 2005.

TRGOVINA
Z NOVIMI IN RABLJENIMI AVTODELI
AVTOKLEPARSTVO
• priprava vozila za tehnični pregled
• menjava olja
MILAN KRNIČAR, s.p
Dvorje 93, 4207 CERKLJE
G: 041 331 396, T: 04 25 26 750
E: milan.krnicar@t-2.si, I: www.avtodeli-krnicar.si

HERNEC vlečne kljuke

Z nakupom in vgradnjo vlečne kljuke Hernec boste dobili kvaliteno in varno vlečno kljuko. To vam zagotavlja 30-letna tradicija in lasten razvoj izdelkov.

V podjetju Hernec vam bodo prijazno in strokovno svetovali, kakšna kljuka je za vaše vozilo in vrsto uporabe najprimernejša. Ne glede na to, kakšen tovor boste vlekli za sabo, bodo za vas in vaše potrebe vedno našli naprimernejšo vlečno kljuko.

Poleg lastnih kljuk za vsa osebna, dostavna in tovorna vozila vam nudijo tudi vlečne kljuke priznanih proizvajalcev Brink in pa Thule. V zadnjih nekaj letih so tržišču ponudili specifične električne module za priklop vlečne kljuke, ki so narejeni specifično za vsako vozilo. Pri vozilih (VAG Group, Mercedes-Benz, BMW, Ford, PSA, Renault ...), ki omogočajo naprednejše funkcije, se moduli priklopijo direktno na računalnik vozila (CAN-vodila) in komunicirajo izključno preko njega in priklop na zadnje luči ni več potreben (kot varnost se v večini primerov priklopi zgolj zavorna luč v primeru, da CAN-vodilo odpove). S priklopom na računalnik pridobimo vse možnosti, ki jih vozilo omogoča (te možnosti se od znamke do znamke rahlo razlikujejo). Velika večina električnih in hibridnih avtomobilov ne sme vleči težjih tovorov, kot so prikolice ali priklopniki, zaradi potencialnega pregrevanja avtomobilske baterije, pomanjkanja moči motorja ali presežka izpusta emisij CO2 v zrak. Brink je v ta namen razvil prav posebno vlečno kljuko RMC, ki dovoljuje montažo nosilca na vaš električni avto.

V podjetju Hernec, d. o. o., boste dobili tudi različne nosilce za kolesa.

AKCIJA!
Nakup in montaža s popustom do 20 %.
Pokličite in si zagotovite svoj termin.

Novice

Sistem cestninjenja doživlja spremembo

S prvim decembrom prihajajo elektronske vinjete, ki bodo vezane na registrsko oznako vozila. Cene vinjet ostajajo enake, prav tako predpisane globe – 300 evrov, če vas zalotijo brez nje.

E-vinjeta bo vezana na registrsko oznako avtomobila.

Nič več lepljenja in trganja z vetrobransklega stekla! Slovenski sistem cestninjenja doživlja največjo spremembo od leta 2008, ko smo ga uvedli. S 1. decembrom uvajamo elektronske vinjete, ki bodo vezane na registrsko številko vozila, kar med drugim pomeni, da bomo plačilo cestnine z registrsko tablico avtomobila enostavno prenesli na novi avto ali pa jo odjavli in bomo dobili povrnjen preostanek plačila.

Evropska unija je že sredi leta 2017 sprejela smernice za uvedbo elektronskega cestninjenja v vseh evropskih državah, po kateri se elektronsko cestninjenje za tovorna vozila mora uvesti najkasnje do konca leta 2023, za osebna vozila pa do leta 2027. V Sloveniji smo elektronsko cestninjenje za tovorna vozila uvedli že 2018 (sistem DarsGo), obenem so se že takrat pojavile tudi pobude za elektronsko cestninjenje osebnih vozil, pa je bilo takrat še prekar je bilo ob uporabi fizičnih nalepk kar precej pogosta praksa. Elektronska vinjeta se po vsebini ne bo bistveno razlikovala od zdajšnje vinjete v obliki nalepke, tudi zdaj ne bo šlo za cestninjenje po prevoženi razdalji, čeprav bi bilo to z elektronskim daljinskim nadzorom možno.

Novi sistem cestninjenja osebnih vozil bo deloval tako, da bodo kamere snemale registrske tablice, Darsovi nadzorni mehanizmi pa bodo bdeli nad tem, kdo je vinjeto plačal in kdo ne. Celoten sistem je bistveno diskretnejši, saj kupcu ob nakupu ne bo treba oddati svojih podatkov. Največ pomislekov (spet) vzbuja poseg v zasebnost in možnost sledenja uporabnikom, na kar opozarjajo tudi z Urada informacijske pooblaščenke. Na Darsu zatrjujejo, da identiteta uporabnikov avtocest ne bo ogrožena, saj bo sam sistem tiste registrske označbe, ki imajo v sistemu veljavno vinjeto, avtomatsko izločil iz preverjanja in zadržal le tiste, ki vinjete nimajo. Če bo zaznana kršitev, se bo podatek ohranil v sistemu do zaključka prekrškovnega postopka. Za vozila, ki so registrirana v Sloveniji, bodo cestninski nadzorniki cestninskemu zavezancu po pošti poslali plačilni nalog in račun za e-vinjeto. V primeru kršiteljev iz tujine pa nameravamo prekrškovni postopek izvesti, preden bo uporabnik zapustil naše omrežje cestninskih cest.

Cene vinjet ostajajo nespremenjene. Nakup bo mogoč po spletu ali na dosedanjih prodajnih mestih (bencinski servisi, različni trgovci). Na Darsu priporočajo nakup po spletu, saj se boste na ta način izognili gneči na prodajnih mestih. Pri nakupu bodite pozorni na številko registrske tablice, pri spletnem nakupu bodo potrebovali tudi podatke s plačilne kartice. Podatki o kupljeni elektronski vinjeti za točno določeno registrsko številko, cestninski razred in čas veljavnosti bodo shranjeni v centralnem sistemu elektronske vinjete. Ob nakupu s spletno aplikacijo (kot registriran ali anonimni uporabnik) bo uporabnik v sistem vnesel naštete podatke, pri čemer je njegova odgovornost, da so podatki vneseni pravilno. Na dosedanjih prodajnih mestih vinjet, na primer bencinskih servisih ali različnih trgovcih, bodo podatke v sistem vnesli prodajalci, uporabnik pa bo podpisal potrdilo, da so podatki – registrska številka, cestninski razred in veljavnost vinjete – pravilni, s podpisom pa bo tudi prevzel odgovornost za pravilnost podatkov.

Do 1. februarja 2022 bodo v veljavi še klasične tedenske in mesečne vinjete, ki bodo tokrat vijolične barve. Na Darsu svetujejo, da shranite račun nakupa vinjete, saj boste z njim lažje reševali morebitne reklamacije ali vračilo sorazmernega dela vrednosti v primeru kraje ali zamenjave tablice ipd.

več neznank, predvsem pa bojazen, da se bo s sistemom elektronskega cestninjenja v državni proračun steklo manj denarja, ki se, kot vemo, uporablja za izgradnjo in posodabljanje avtocestnega omrežja. Pomembna novost je, da bo letna vinjeta veljala eno leto od dneva nakupa, torej ne glede na to, kdaj med letom jo bomo kupili. Letošnje vinjete – nalepke ostajajo veljavne do 31. januarja 2022. Če ste torej kupec letne vinjete, boste elektronsko vinjeto kupili s 1. februarjem. Ta bo potem veljala do februarja naslednje leto.

S 1. decembrom bodo začele veljati letne elektronske vinjete za osebni avto, kombi in motorno kolo, za krajša obdobja (teden ali mesec) pa žal še ne.

Elektronsko cestninjenje dejansko prinaša številne prednosti

Poenostavlja postopke nakupa, kontrole in tudi spremljanja prometa. Nove elektronske vinjete bodo zato onemogočale nezakonit prenos vinjet med različnimi vozili,

AH VRTAČ, d.o.o. Kranj
Service | Audi Service | SEAT | ŠKODA Service | Gospodarska vozila Service | Das WeltAuto.

ODLIČNE CENE ZIMSKIH PNEVMATIK. ŽE NA ZALOGI.
GOODYEAR | Sava | Barum | Continental | DUNLOP | SEMPERIT

Izkoristite **akcijo 3+1**, kjer vam ob nakupu originalnega kompleta koles, četrto kolo v kompletu podarimo.

V akcijsko ponudbo so vključeni tovarniško sestavljeni kompleti koles **Volkswagen, Seat, Audi in Škoda**. Komplet koles obsega štiri zimske pnevmatike in štiri originalna aluminijasta platišča.

Akcija traja od 1. septembra do 31. decembra 2021 oz. do razprodaje zalog.

Avtohiša Vrtač
4000 Kranj
Šuceva ulica 28

Tel.: +386 4 27 00 270
Spletna stran: www.avtohisavrtac.si
Email: info@vrtac.si
Email: infoaudi@vrtac.si

7 °C
Pravočasno pripravite svoje vozilo za zimo.
Že pri 7 °C se zavorna pot letnih pnevmatik podaljša - z vsako stopinjo manj, je vaša zavorna pot daljša.

Ugodnosti za imetnike Porsche Group Card

Od 1. 10. do 31. 12.2021 bodo imetniki kartice Porsche Group Card lahko izkoristili naslednje ugodnosti:

30% popust ob nakupu metlic brisalcev in 30% popust ob nakupu zavornih oblog in kolutov.

Servis zmagovalcev

VIANOR TROHA JESENICE
Spodnji Plavž 24g
031 641 897

VIANOR KRISTANC, KRANJ
Britof 45
04 234 13 13

VIANOR NUNAR, KRANJ
Na Griču 1
041 712 314

VIANOR LAVTAR, SELCA
Selca 175
041 877 530

Ob nakupu 4 pnevmatik Nokian PREJMETE **20€** za premontažo Vianor

GARANCIJA PNEVMATIK nokian TYRES brezplačna pnevmatika v primeru predrtja

SLOSKI Alpsko smučanje | VIANOR® URADNI VULKANIZER IN SERVISER SLOVENSKIH ALPSKIH REPREZENTANC

PETROL Energija za življenje

Pripovedovalec zgodb in življenja

Matevž Košir je letos praznoval devetdeset let. Spomin mu še zelo dobro služi in je prava zakladnica informacij iz življenja v preteklosti. Z devetimi leti je odšel z doma na Dolgih Njivah za pastirja v Suhi Dol, kjer je ostal in skrbel za kmetijo. Danes z ženo Slavko živita mirno življenje. Po svojih zmožnostih pomaga na kmetiji, na kateri gospodari sin, in skrbi za muzej starin, ki ga je uredil v skoraj štiristo let stari kašči. Dobil je tudi občinsko priznanje.

Maja Bertoncelj

Šentjošt – Matevž Košir se je rodil 19. avgusta 1931 na Dolgih Njivah (pri Mihovih) v Poljanski dolini. Poleti je tako praznoval devetdeset let.

Pri devetih za pastirja

»Nikoli si nisem mislil, da bom prišel do te starosti. Devetdeset let je šlo hitro, prehitro. Postavili so mi mlaj, prišli so sosedje. Seveda smo imeli tudi družinsko praznovanje. Zdravje mi še kar nekako služi, le slišim slabše. Delal sem v hrupu, preložil veliko lesa in tudi to se verjetno pozna. Pred kratkim sem si poškodoval še prste na roki, tako da trenutno ne morem delati. Res je, kot pravijo, da je kmet na dopustu le takrat, ko se poškoduje,« je začel pogovor ob obisku na njegovem domu v Suhem Dolu (hišna številka je pod Šentjošt), kjer živita z ženo Slavko, rojeno Oblak, iz Brebovnice. Od njega je mlajša štiri leta.

Že zgodaj je moral od doma. Star je bil komaj devet let. Še dobro se spomni, kako je zvečer prišel oče domov in mu povedal, da gre zjutraj h Koširju v Suhi Dol, na kmetijo starega očeta, za pastirja. Tam je ostal za vedno. »Mama mi je dala nekaj oblačil in mi rekla, naj ubogam, ne odgovarjam in naredim, kar mi bodo ukazali. Pet let sem pasel ovce. To je bila moja služba. Zgodaj zjutraj, še ponoči, sem gnal ovce na pašo, bil ob pol osmih že nazaj doma, se umil in šel v Lučine v šolo. Kadar je bilo veliko dela, je šola morala počakati in sem ostal doma,« je povedal. Ima izjemno dober spomin, zato ne čudi, da je bil pripovedovalec za več kot sto zgodb za knjigo ljudskih pripovedi iz župnij Lučine in Šentjošt, ki je izšla lani. Izdala sta jo njegov brat Tone Košir, upokojeni zdravnik, in hčerka Milena Igličar, prav tako zdravnica, specialistka ginekologije in porodništva. Najbolj se spomni povojnih let, ko je moral obvezno voziti les. »To je bilo zame hudo. Nisem imel nobene mladosti, škodovalo pa očitno tudi ni,« pove. Tisto obdobje je vplivalo tudi na njegovo šolanje. »Po vojni sem bil star 14 let. V šolo v Šentjošt sem moral na preverjanje znanja. Deset nas je prišlo. Na paši sem veliko bral, vse me je zanimalo. Poleg tega nas je bilo veliko otrok, kar 15, bil sem osmi po vrsti. Učili smo se eden od drugega. Dobil sem vprašanja iz zgodovine (o Napoleonu ...), moral sem računati ... Vse sem znal, učiteljica me je kar gledala. Ocenila me je s štiri in pol in pojasnila, da grem lahko s tem spričevalom tako na poklicno šolo kot na gimnazijo. Pri Koširjevih sem ostal najstarejši moški pri hiši in bil zato določen, da bom prevzel kmetijo. Ni bilo možnosti, da bi šel naprej v šolo. Ko je leta 1952 umrla stara mama Barbara, mi jo je namenila, do prepisa pa je minilo še kar nekaj let, saj se je zapletlo. Veliko je bilo dela. Kmetijo je bilo treba obnoviti,« je obujal spomine v družbi žene. »Ko sem jo spoznal, sem začel živeti,« se mu zaiskrijo oči. »Poročila sva se leta 1960, kar pomeni, da je minilo že več kot 61 let. Prav lepo se imava. Sva samostojna, preskrbljena. Res sva zadovoljna, da bo le še naprej tako. Imava pet otrok: Barbaro, Mileno, Matjaža, ki doma gospodari, Marka in Andreja. Pomagali so doma in študirali. Res so bili pridni. Nobenemu od njih nisva ničesar branila. Izbrali so tisto, kar jih je veselilo. Med seboj so prijatelji, dobro se razumemo. Zelo sva vesela, da je tako. Imava tudi dvajset vnukov in štiri pravnuke,« nadaljuje. Pred poškodbo je šel še vsak dan v hlev, kosil, grabil, popravljal orodje ... Pri Koširjevih je v hlevu sedemdeset glav živine, ko sta začela, jih je bilo dvanajst.

Z ženo Slavko sta poročena že več kot šestdeset let.

Vedno gledal tudi širše

Že v težkih povojnih časih je veliko svoje energije vlagal v preživetje in napredek kmetije, vedno pa je znal gledati tudi širše. Bil je pobudnik in sodelavec pri številnih projektih, ki so pripomogli k vsestranskemu razvoju vasi. Pred več kot desetimi leti je uredil ogleda vreden muzej starega kmečkega orodja v domači kašči, ki je stara verjetno blizu štiristo let in naj bi bila prvi zidani objekt v vasi. Letos mu je Občina Dobrova - Polhov Gradec podelila srebrni grb za pomemben prispevek pri ohranjanju podeželske kulturne dediščine in vsestransko delo pri razvoju krajevne skupnosti. »Kaščo smo nameravali porušiti. Zet se s tem ni strinjal. Dal je pobudo, da bi bil v njej muzej. Bili smo starokopitni, nič nismo metali stran, tako da smo imeli doma precej starega orodja in drugih starin, ki sem jih obnovil. Prinesli so jih tudi drugi,« pove. V njem je staro kmečko orodje, staro pohištvo, telefoni, šivalni stroji (eden celo iz leta 1846), blagajna, kolo, predmeti iz druge svetovne vojne, slike, knjige, fotografije ... »Enkrat sem začel šteti in prišel do dva tisoč, potem sem se pa naveličal,« je odgovoril na vprašanje, koliko predmetov je v muzeju. Muzej je odprtega tipa, pred covidom-19 ga je obiskalo veliko skupin, od otrok do upokojencev, sedaj je obiska razumljivo manj. Čeprav Koširjeva kmetija ne leži več na območju Gorenjske, pa se imata oba z ženo še vedno za Gorenjca. »Rojena sva bila na Gorenjskem, bolj sva vezana na gorenjsko stran, proti Lučinam in naprej. Imam tudi še vozniški izpit, tako da se do Škofje Loke še lahko zapeljem. Tudi Gorenjski glas imam naročen že več kot šestdeset let in ostajam na tekočem z dogajanjem,« še pove.

Za konec seveda ne moremo mimo vprašanja o receptu za dolgo življenje. »Veliko sem pregaral in videti je, da je pomagalo. Zaslužna je tudi žena, ki skrbi za dom. Dobro kuha. Jeva kmečko hrano in imava red: zjutraj ob osmih, ob poldne in ob šestih zvečer. Zagotovo pripomore tudi, da imava mirno življenje. Več kot šestdeset let sva že skupaj, pa se samo bojim, da ne bi bila več. Ne razumem ljudi, ki se ločujejo. V najini starosti ni druge želje kot zdravje,« je zaključil.

Še dobro se spomni, kako je zvečer prišel oče domov in mu povedal, da gre zjutraj h Koširju v Suhi Dol, na kmetijo starega očeta, za pastirja – pri devetih letih. Tam je ostal za vedno: »Mama mi je dala nekaj oblačil in mi rekla, naj ubogam, ne odgovarjam in naredim, kar mi bodo ukazali. Pet let sem pasel ovce. To je bila moja služba. Zgodaj zjutraj, še ponoči, sem gnal ovce na pašo, bil ob pol osmih že nazaj doma, se umil in šel v Lučine v šolo.«

Matevž Košir v muzeju starega kmečkega orodja in drugih predmetov, ki ga je uredil v domači kašči

Marijin stodrugi rojstni dan

Janez Kuhar

Šmartno – V Domu Taber v Šmartnem pri Cerkljah je v sredo ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov proti covidu-19 praznovala stodrugi rojstni dan Marija Mežek, sicer najstarejša stanovalka doma. Rojstni dan je praznovala skupaj s sinom Ljubom in hčerko Tatjano, ob jubileju pa so ji voščili tudi cerkljanski župan Franc Čebulj, direktorica doma Martina Martinčič ter njene sodelavke in sodelavci. Presenetili so jo s torto, ki jo je v domu izdelala vodja kuhinje Biljana Bučić.

Marijo so sprejeli v dom petega oktobra 2015. leta kot peto stanovalko, je pa tretja stanovalka, ki je že dopolnila sto let. Še zmeraj je dobre volje. Zdravje ji dokaj dobro služi. Občasno si privošči kavico. Noge je ne držijo več kot nekoč. Na vprašanje, kakšen je recept za dolgo življenje, pravi: »Imeti morate veselje do dela in nobenega dela se ne smete sramovati.« Veliko ji pomenijo poštenje, iskreni medsebojni odnosi, druženje in dobrodelnost.

Marija Mežek z vodstvom in zaposlenimi v Domu Taber, županom Občine Cerklje Francem Čebuljem ter hčerko Tatjano in sinom Ljubom

Trenutki, ujeti v maketah

Kamničan Igor Grabnar v natančno izdelanih maketah poustvarja ključne trenutke slovenske zgodovine.

Aleš Senožetnik

Igor Grabnar se z izdelovanjem maket ukvarja že vse življenje. Najprej so njegovo zanimanje pritegnile miniaturne železnice, v zadnjih letih pa se resno posveča izdelovanju maket, ki poustvarjajo nekatere ključne zgodovinske dogodke. Tako je denimo ob nedavni tridesetletnici Slovenije razglasitev samostojnosti na Trgu republike v Ljubljani »ujel« v maketi, ki jo je izdelal posebej za to priložnost in je trenutno na ogled v državnem zboru, že okoli novega leta pa si jo bo mogoče ogledati tudi v Kamniku.

Pomaga si z načrti in fotografijami

Odlika Grabnarjevih maket je njihova realističnost. Tako je le za izdelavo načrta porabil cel mesec, v pomoč pa so mu bile fotografije in načrti ter drugi podatki, ki jih je dobil v parlamentu, ki predstavlja tudi osrednjo zgradbo njegove makete. »Vse smo poskušali narediti čim bolj tako, kot je bilo leta 1991. Tako je na primer tudi reflektorska luč, ki je osvetljevala dogajanje, takšna, kot je bila takrat, na trgu pa je tudi na maketi še parkirišče, kot je bilo nekoč. Na srečo je bilo narejenih veliko fotografij, ki so nam bile v pomoč,« pravi Igor Grabnar, ki dodaja, da je bilo več težav s samo sceno prireditve, saj se z videoposnetkov marsičesa ne da razbrati. »V tem delu mi je bil v pomoč eden od glavnih organizatorjev dogodka, ki mi je povedal, kje na trgu je stala vojska, kje so bili politiki in drugi gostje pa tudi kje so stali snemalci, fotografi, novinarji in drugi. Ob pripravi na izdelavo makete sem izvedel toliko podatkov o tej prireditvi, kot jih zagotovo sicer ne bi nikoli, če se je ne bi lotil.«

Maketa vsebuje kar dva tisoč figur različnih oseb, za izdelavo pa je potreboval približno tri mesece. V prihodnje namerava dodati približno še enkrat toliko figur, s čimer bo tudi maketa ponazarjala približno takšno množico, kot se je ne Trgu republike zbrala 26. junija 1991 zvečer.

Za izdelavo maket uporablja različne materiale, od plastike, lesa, kovin do finega prahu z makadamskih cest, ki mu služi za poti na maketah. V pomoč mu je tudi sodobna tehnologija, predvsem laserski razrez, ki mu omogoča natančno izdelavo različnih objektov, posamezne elemente pa tudi natisne s 3D-tiskalnikom. Predvsem figure in druge predmete kupi, marsikaj pa izdela tudi sam.

Makete kot učni pripomoček

Da so njegove makete zgodovinsko točne, redno sodeluje s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, pri izdelavi pa mu pomagajo še Avgust Starovašnik, Andrej Beranek, Miha Mav, Tjaša Mrhar, Helena Dobrovoljc in Dragica Markun. Slednja vodi Kulturno društvo Hiša čez cesto v Miljah, kjer je večina maket tudi razstavljenih. Ker pa že zmanjkuje prostora, Markunova in Grabnar upata, da se bo za makete kmalu našel primernejši, večji prostor.

Igor Grabnar je namreč poleg več drugih izdelal že 13 maket zgodovinskih dogodkov, dve sta še v izdelavi, dodal pa jih bo še nekaj. Skupaj bodo predstavljale zaokroženo celoto zgodovine na območju Slovenije vse od koliščarjev 3500 let pred našim štetjem do današnjega časa. V maketah je zajel znane slovenske gradove, čas Ilirskih provinc pa tudi Prešerna in Cankarja, v načrtu pa ima izdelavo makete, ki bo prikazovala Trubarjev čas, obdobje druge svetovne vojne, lotil pa se bo tudi natančnega posnetka slovenskih toplarjev, pod katere bo umestil dogajanje, povezano s slovenskimi običaji in navadami. Trenutno pa se največ ukvarja z izdelavo makete, ki bo prikazovala preboj na Kolovrat v času prve svetovne vojne. »Maketa bo v dolžino merila skoraj tri metre, šlo pa bo za točno rekonstrukcijo takratnega napada nemške vojske. Da bo maketa zgodovinsko pravilna, so mi na pomoč priskočili v kobariškem muzeju,« pravi Grabnar, ki prav v zgodovinskih maketah vidi precejšen potencial. »Mislim, da takšne makete zanimajo večji krog ljudi, saj prikazujejo zgodovinske trenutke in so lahko tudi dober učni pripomoček za učence osnovnih šol pa tudi za starejše, ki jih zanima zgodovina.«

Igor Grabnar ob maketi partizanske bolnišnice Franja

Detajl makete ljubeljskega taborišča

Dogajanje ob Prešernovi rojstni hiši

Kultura

Predstavili prevod dramskega opusa Ivana Cankarja v angleški jezik ... **Stran 22**

Pogovor

Franc Hvasti, častni občan občine Kranj: »Nikoli nisem hotel biti povprečen.« **Stran 23**

Osebnosti

Uroš Smolej, dolgoletni igralec MGL, po rodu z Jesenic, kjer je prvič stopil na oder **Stran 24**

Od petka do petka

Ukom in STA sta podpisala pogodbo o opravljanju javne službe STA v letošnjem letu. / Foto: Gorazd Kavčič

Matej Accetto je bil izvoljen za novega predsednika ustavnega sodišča za dobo treh let. / Foto: Gorazd Kavčič

Martin Jezeršek, organizator Evropskega simpozija hrane v Ljubljani / Foto: Gorazd Kavčič

Višje plače v zdravstvu

Reprezentativna sindikata na področju zdravstva in socialnega varstva ter vlada so v sredo parafirali dogovor o nujnih ukrepih na področju plač, ki prinaša višje plače v zdravstvu in socialnem varstvu.

Mateja Rant

Največ se bodo povišale plače medicinskih sester

V imenu vladne pogajalske strani sta dogovor parafirala minister za zdravje Janez Poklukar ter minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj, na pogajalski strani sindikatov pa predsednica sindikata zdravstva in socialnega varstva Irena Ilešič Čujovič ter predsednica sindikata delavcev v zdravstveni negi Slavica Mencingar. Po podpisu aneksov k področnima kolektivnima pogodbama se bodo plače najbolj povišale bolnišničnim medicinskim sestram, in sicer od tri do šest plačnih razredov, sicer pa bo odstotek povišanja plač različen glede na delovna mesta. Zaključek prvega dela pogajanj, ki so se začela v sredini avgusta in ki so primarno potekala zaradi akutnega reševanja kadrovske problematike na področju zdravstvene nege in nekaterih pomanjkljivosti iz preteklih dogovorov, pomeni korak v smeri reševanja kadrovske problematike v zdravstvu in socialnem varstvu, je po parafiranju dogovora poudarila Irena Ilešič Čujovič. Kot sta poudarila ministra Poklukar in Cigler Kralj, poleg dviga plač dogovor zajema tudi sistemiziranje in razporejanje zaposlenih na nova delovna mesta. To bo po njunem pripomoglo k omejevanju odhodov zaposlenih, zlasti z delovnih okolji z največjimi obremenitvami, pa tudi povečanju zanimanja za te poklice med mladimi.

Ukom in STA podpisala pogodbo

Direktor vladnega urada za komuniciranje Uroš Urbanija in v. d. direktorja STA Igor Kadunc sta podpisala pogodbo o opravljanju javne službe STA v letošnjem letu. STA bo tako za letošnje leto dobila 2,028 milijona evrov, kolikor predvideva njen poslovni načrt, so sporočili iz Urada vlade Republike Slovenije za komuniciranje. V. d. direktorja STA Igor Kadunc je v izjavi za medije izrazil veselje, da je prišlo do podpisa, saj bo to omogočilo normalno financiranje agencije. A po njegovih besedah še naprej ostaja nedorečenih nekaj zadev, za katere upa, da jih bodo v sodelovanju z Ukomom mirno reševali in pripravili ustrezen poslovni načrt za prihodnje leto. Odzvali so se tudi v Društvu novinarjev Slovenije, kjer upajo, da je s tem agonija STA končana. »Ne glede na to ne moremo posebno slaviti, da se je vlada po 312 dneh izčrpavanja agencije končno odločila spoštovati zakonodajo in STA plačati opravljanje javne službe. Ne pozabimo, da se je Ukom v imenu vlade za to potezo odločil tik pred odločitvijo sodišča v tožbi STA za zapadle terjatve do države.«

Accetto novi predsednik ustavnega sodišča

Ustavno sodišče je na ponedeljkovi upravni seji za naslednjega predsednika ustavnega sodišča za dobo treh let izvolilo aktualnega podpredsednika sodišča Mateja Accetta. Položaj predsednika bo prevzel 19. decembra. Accetto je funkcijo ustavnega sodnika nastopil 27. marca 2017, funkcijo podpredsednika pa opravlja od 28. septembra 2019, je zapisano na spletni strani ustavnega sodišča. Poslanci državnega zbora so v sredo izvolili tudi novega ustavnega sodnika, Roka Svetliča. Nadomestil je ustavno sodnico Dunjo Jadek Pensa, ki se ji je mandat iztekel že julija lani. Kot je Svetlič poudaril na predstavitvi v predsedniški palači pred slabim mesecem, je doslej vse svoje raziskovalno in pedagoško delo posvečal varovanju človekovega dostojanstva in človekovih pravic. Njegova bibliografija obsega več kot 280 vnosov, od tega 55 znanstvenih člankov in poglavij ter šest monografij.

Glas ljudstva predstavil svoje zahteve

Več kot petdeset nevladnih in civilnodružbenih organizacij, ki so se v predvolilnem času povezale v iniciativo Glas ljudstva, je v ponedeljek predstavilo konkretne zahteve za izboljšanje družbene, politične, ekonomske in okoljske situacije v državi. Predstavili so deset vzorčnih zahtev, ki med drugim vključujejo dvig minimalne plače in pokojnin, zaščito javnih medijev ter trideset tisoč novih neprofitnih stanovanj v prihodnjih desetih letih. Napovedali so še oblikovanje skupnih sto zahtev, ki jih bodo predložili strankam in jih pozvali, da se do njih opredelijo.

Evropski simpozij hrane

V Ljubljani so pretekli konec tedna gostili Evropski simpozij hrane, ki ga je organiziralo Jezeršek gostinstvo v sodelovanju s Slovensko turistično organizacijo in Turizmom Ljubljana. Generalni direktor Jezeršek gostinstva Martin Jezeršek je poudaril, da je v Evropi veliko kulinaričnih dogodkov, vendar nobeden od njih ne povezuje Evrope. »In to praznino smo želeli zapolniti.« V treh dneh so se zvrstili številni kulinarični dogodki, vrhunec pa je predstavljal ponedeljkov simpozij, na katerem so pozvali k dejanjem za boljšo in trajnejšo prihodnost pod nazivom HRANA za boljši JUTRI!

Slovenci v zamejstvu (824)

Večer s knjigami, arhitektom in slikarjem

Jože Košnjek

med sosedi

Mohorjeva založba iz Celovca in Slovenski kulturni center Korotan na Albertgasse na Dunaju sta sinoči, 11. novembra, v prostorih centra v Domu Korotan priredila večer z imenom Martinovanje s knjigami, na katerem sta se prepletala kultura in družabnost. Posebna gosta večera sta bila arhitekt Boris Podrecca in slikar ter grafik Valentin Oman, ki sta se pogovarjala o posegih in umetninah v javnem in sakralnem prostoru. Mohorjeva sodeluje tudi na tradicionalnem dunajskem knjižnem sejmu Buch Wien, ki je lani odpadel, letošnji pa bo trajal do nedelje, 14. novembra. Mohorjeva se predstavlja z nemškim in slovenskim knjižnim programom.

Mohorjeva ima že pripravljen tradicionalni Knjižni dar za leto 2022. V njem so tradicionalni Koledar, ki sta ga uredila Hanzi Filipič in Karl Hren, Pratiko, njen urednik je Adrian Kert, in večernice Tomaža Klinarja z naslovom Banatski cvet. Tudi letos so del Mohorjeve zbirke tudi tako imenovane doplačilne knjige. Med njimi so roman Vincenca Gotthardta Na drugem koncu sveta, knjiga Thomasa Tomija Partla o rojstni vasi Mače in Ingrid Kaiser - Kaplaner o Žitari vasi. Del doplačilnega paketa je med drugim knjiga Počivaj v miru, ki pripoveduje o tem, kako napisi na pokopališčih dokazujejo germanizacijo tega dela Koroške. Manca Rebula je avtorica dvojezične slikanice Jakob najde pesem, Maria Bartoloth je napisala basen z zgoščenko Mijalca, Pepej Krop pa je napisal knjigo

Franc Kelih, direktor Mohorjeve založbe Celovec

Foto: Slovenska prosvetna zveza

Hansu Moserju sta Zveza slovenskih organizacij in Slovenska prosvetna zveza podelili Rizzijevo nagrado.

o 40-letnem delovanju Okteta Suha, katerega član je tudi sam.

Slovenske organizacije na Koroškem so podelile tudi dve tradicionalni nagradi. Zveza slovenskih organizacij in Slovenska prosvetna zveza sta v sredo pevcu, učitelju petja in zborovodji Hansu Moserju, zagovorniku medkulturnega sodelovanja, podelili Rizzijevo nagrado. Drevi pa bosta Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza v Mohorjevi hiši v Celovcu podelili letošnjo Einspielerjevo nagrado. Prejel jo bo arheolog in univerzitetni profesor dr. Franz Glaser.

Po svetu

Bla bla bla v Glasgowu

Na zadnji dan oktobra se je v Glasgowu začela svetovna podnebna konferenca. Na njej se je zbrala tudi večina svetovnih voditeljev. To je pohvalno, a veliko vprašanje je, ali bo njihovo besedovanje kaj zaleglo.

Miha Naglič

Podnebna konferenca

Tisto, za kar gre, je mogoče predstaviti zelo enostavno. Berimo: »Glasgow je največje mesto na Škotskem. Škotska je del Velike Britanije. Podnebna konferenca se imenuje COP26. Zaradi pandemije koronavirusa je lani odpadla. Podnebna konferenca se je začela 31. oktobra. V tem času bo v Glasgow prišlo več kot 120 svetovnih voditeljev. Voditelji bodo govorili o omejevanju človekovega vpliva na podnebje. / Vremenu v vseh letnih časih rečemo podnebje. Podnebje po svetu se spreminja. Včasih je bolj vroče kot običajno. Ali pa je zelo mrzlo in tega ne pričakujemo. Razlikam v vremenu rečemo podnebne spremembe. Na spremembo podnebja vplivamo ljudje. Ljudje onesnažujemo okolje. Na primer s tovarnami in avtomobili. Onesnaženo okolje pa spreminja podnebje. Zaradi podnebnih sprememb po svetu se spreminja temperatura zraka in vode. Temperatura se viša. Spremenjena temperatura pa vpliva na življenje rastlin, živali in ljudi. / Glavni cilj konference je omejitev višanja temperature na 1,5 stopinje Celzija. Voditelji se želijo dogovoriti o ukrepih, da bi ustavili zviševanje povprečne temperature našega planeta. Naš planet je Zemlja. Temperatura Zemlje se ne sme dvigniti za več kot 1,5 stopinje Celzija. 1,5 stopinje se morda zdi malo. Za povprečno letno temperaturo pa je to veliko. Na primer: zaradi višje temperature zraka se led na ledenikih hitreje topi. Na podnebni konferenci se želijo dogovoriti tudi: da bi prenehali uporabljati premog; da ne bi več vozili avtomobilov na bencin ali dizel gorivo; da bi omejili sekanje gozdov. Posledice podnebnih sprememb se kažejo že po vsem svetu. / Posledice podnebnih sprememb se kažejo kot: poplave, cikloni, požari v naravi in rekordno visoke ali nizke temperature. To je povedal predsednik konference Alok Sharma. Povedal je še: Ta konferenca je zadnje in najboljše upanje, da se omeji segrevanje planeta. Če ukrepamo zdaj in delujemo skupaj, lahko zaščitimo naš planet. / V zadnjih letih so bili ekstremni vremenski pojavi. Veliko je bilo vročinskih valov. To pomeni, da so bile temperature zelo visoke. Veliko je bilo poplav. Pa tudi obsežnih gozdnih požarov. To je bilo predvsem v Avstraliji in Združenih državah Amerike. Generalni sekretar Združenih narodov Antonio Guterres pravi: Zaradi vseh ekstremnih vremenskih pojavov mora biti ta podnebna konferenca prelomna točka za ljudi in planet. / Kaj se lahko zgodi, če se ne odzovemo na podnebne spremembe? Če se bo temperatura planeta še naprej zviševala, bomo vsi čutili posledice. Te posledice bodo: množično preseljevanje ljudi, izguba življenjskega prostora, spopadi za vodo in hrano, širjenje puščav …« (Vir: MMC RTV SLO)

Res le »bla bla bla«?

V petek, 5. novembra, se je v Glasgowu zgodil še »petkov pohod za okolje«. Udeležila se ga je tudi Greta Thunberg. Podnebno konferenco COP26 je označila kot »PR-vajo«. »Voditelji ne počnejo ničesar. Zdi se, da je njihov glavni cilj, da ostanejo stvari takšne, kot so. Dvotedensko praznovanje poslov kot običajno in bla bla blaja … To ni več podnebna konferenca. To je zdaj svetovni festival lažnega zelenega oglaševanja. Ne morejo prezreti znanstvenih podlag in ne morejo prezreti nas. Naši voditelji ne vodijo. … Ne potrebujemo nobene nove prazne obljube. To pa je vse, kar dobivamo.« Ugandska aktivistka Vanessa Nakote pa je povedala, kako je na podnebni fronti v njeni državi: »Ljudje umirajo, otroci ne hodijo več v šole, kmetije so uničene.«

Res ni rešitve?

In še eden od spletnih komentarjev: »Prazne obljube. Premogu se ni mogoče odpovedati. S čim pa naj se nadomesti primanjkljaj energije? Prenehanje uporabe premoga bi v tem trenutku pomenilo kolaps gospodarstva s sočasno revščino, lakoto in posledično vojno. ZDA, Kitajska, Indija in Avstralija se tega dobro zavedajo, zato tudi niso pristopile k temu dogovoru. Rešitve? Jih ni. Edina alternativa so nuklearke, ki pa se jih ne da zgraditi tako na hitro, pa še veliko nasprotovanje je proti njim. S sončno in vetrno energijo tako velikega izpada ni mogoče nadomestiti, tudi če bi jih bili sposobni postaviti v hipu in če pozabimo vso okoljsko svinjarijo, ki bi jo pri tem naredili. Pa še vsem fosilnim gorivom se tako in tako ne da odpovedati brez kolapsa civilizacije. Nafta je in bo nepogrešljiva v prometu. Vi pa kar sanjajte o elektrifikaciji prometa. Ni dovolj materialov, ni infrastrukture, proizvodnja je hudo onesnaževanje. Ob občutnem zmanjšanju prometa pa spet sledi isti scenarij – zlom gospodarstev, lakota, vojna. Ni rešitve. Ljudi na svetu je preveč in drvimo v kolaps.« (mali_piscek, MMC RTV SLO) Res ni rešitve?

Bangladeška premierka Sheikh Hasina, estonska premierka Kaja Kallas, tanzanijska predsednica Samia Suluhu in prva ministrica Škotske Nicola Sturgeon v Glasgowu, 2. 11. 2021 / Foto: Wikipedija

Tudi v Glasgowu so med podnebno konferenco potekali protesti in zbranim politikom očitali njihov »bla bla bla«, 3. 11. 2021. / Foto: Wikipedija

Kaj pa na vse človeško besedovanje in nedelovanje poreče tale sestradani polarni medved? Prav tale nič, ker je gotovo že poginil. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (613)

Človeško telo

Miha Naglič

»Ko sem v šestdesetih letih prejšnjega stoletja v Ameriki hodil na gimnazijo, nam je profesor biologije povedal, da bi lahko vse kemične snovi, ki sestavljajo človeško telo, v specializirani trgovini kupili za 5 dolarjev ali nekaj takšnega. Zaprepaden sem bil ob misli, da bi lahko kaj tako mozoljastega, kot je bila moja malenkost v tistem času, naredili skoraj zastonj.« / »Sestavljeni smo iz sedem milijard milijard milijard (7.000.000.000.000.000.000.000.000 ali sedem kvadrilijard) atomov. Nihče ne ve, zakaj si teh sedem milijard milijard milijard atomov tako nujno želi sestaviti prav nas. Konec koncev gre za brezumne delce, ki niti ne razmišljajo niti nimajo konkretnih cilje. In vendar v roku našega življenja gradijo in vzdržujejo neštete sisteme in strukture, potrebne za naše delovanje, zato, da smo to, kar smo, da smo takšne oblike ter da uživamo v enkratnem in izjemno zadovoljivem stanju, ki mu pravimo življenje.« / »In kako proslavljamo ta svoj veličastni obstoj? Večinoma tako, da se čim manj telesno naprezamo in čim več jemo. Le pomislimo na vso ničvredno hrano, ki jo goltamo, in neskončne ure, ki jih preživimo bolj ali manj negibno pred svetlečim zaslonom. In vendar telo skoraj čudodelno poskrbi za nas, črpa hranilne snovi iz raznovrstnih živil, ki si jih tlačimo v usta, in nas cela desetletja nekako drži skupaj, na splošno v kar precej dobrem stanju. Nadvse dolgo traja, da storimo samomor z neustreznim načinom življenja. Tudi ko počnemo vse nepravilno, nas telo vzdržuje in ohranja. Večina med nami tako ali drugače to potrjuje. Pet šestin kadilcev nikoli ne zboli za rakom pljuč. Večina ljudi, ki naj bi imeli vse pogoje za srčni infarkt, ga ne doživi nikoli. Ocenjujejo, da vsak dan do pet naših celic postane rakavih, naš imunski sistem pa jih prepozna in ugonobi. Le pomislite na to. Več desetkrat na teden ali krepko čez tisočkrat na leto se nas loti najbolj strašljiva bolezen našega časa, telo pa nas vsakokrat reši pred njo. Seveda se zgodi, da se rak razvije v kaj resnejšega in nas morda celo pokonča. A če gledamo v celoti, je takšno obolenje redko: večina celic v telesu se brez napak deli večmilijardkrat. Rak je morda sicer res pogost vzrok smrti, ni pa pogost dogodek v življenju.«

Navajam samo tri odlomke iz te berljive in poučne knjige. Lahko jo beremo kar tako ali pa kot »vodnik« za boljše upravljanje naših teles. Žal pa tudi zelo pazljivo branje in še bolj zavzeto ravnanje z našim telesom ne spremeni njegove končne usode …

Bill Bryson, Človeško telo, Vodnik za stanovalce, prevedel Samo Kuščer, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2021, 472 strani

Kultura

Cankar gre na Zahod

V sklopu letošnjega Tedna slovenske drame so v ponedeljek v Mestni knjižnici Kranj predstavili prevod celotnega dramskega opusa Ivana Cankarja v angleški jezik, dvojezično monografijo Slovensko gledališče po osamosvojitvi pa je predstavila avtorica dr. Rosalina Perales iz Portorika.

Igor Kavčič

S pritiskom na spletni gumb sta direktor Prešernovega gledališča Jure Novak in vodja mednarodnega prevajalskega projekta Cankar Goes West (Cankar gre na Zahod), v Torontu živeča režiserka slovenskega rodu Andreja Kovač, sedem prevedenih Cankarjevih dram pospremila v prodajo na spletnem ponudniku Amazon. Knjige so tu na voljo v dveh izdajah, kot posamezne knjige z mehkimi platnicami in kot digitalna izdaja na platformi Kindle, v posebni ponudbi in najdragocenejša pa je bibliofilska izdaja za zbiratelje v omejeni nakladi štiristo izvodov.

Celoten projekt Prešernovega gledališča v sodelovanju z gledališčem Crane Creations Theatre Company, ki ga ima v Kanadi Andreja Kovač, je v Mestni knjižnici Kranj slednja predstavila z urednikom in prevajalci – v živo, nekateri pa so se iz Ljubljane ter iz ZDA in Kanade oglasili po spletu. Kot je povedala, je projekt podprlo slovensko ministrstvo za kulturo, sredstva zanj pa so pridobili tudi iz programa Creative Europe programme, kjer so poudarili željo, da prevajajo materni govorci. Pri prevodih vseh sedmih Cankarjevih dramskih besedil so tako sodelovali Michael Biggins (Romantične duše, Jakob Ruda, Za narodov blagor), Jason in Alenka Blake (Kralj na Betajnovi), Rawley Grau (Pohujšanje v dolini šentflorjanski) in Tina Mahkota ob pregledu Toma Priestlyja (Hlapci in Lepa Vida).

Rosalina Perales je odlična poznavalka slovenskega gledališča. / Foto: Maša Pirc

»Ko sem se leta 2012 preselila v Kanado in sem tam želela režirati kakšno Cankarjevo dramo, sem bila zelo presenečena, ko sem ugotovila, da prevodov njegovih dram v angleški jezik enostavno ni,« je povedala pobudnica projekta, ki se je zato obrnila na Prešernovo gledališče, ki si v zadnjih letih še posebno prizadeva za promocijo slovenskih dramskih besedil v svetu. Prevajalski projekt je potekal dve leti in je zahteval veliko sodelovanja. »Prevod ni le prevajanje iz enega jezika v drugega, gre namreč za povsem drugačni kulturi, od monolitne slovenske do multikulturnih Kanade in ZDA. Zato smo prevode sproti preizkušali tudi z igralci na bralnih vajah,« je med drugim povedala Andreja Kovač. Pri tem jim je bil v veliko pomoč lingvist in igralec ter urednik James Hyett.

V nadaljevanju je Rok Andres v pogovoru z Rosalino Perales predstavil še njeno dvojezično monografijo – v angleščini in španščini – z naslovom Slovensko gledališče po osamosvojitvi. Raziskovalka, zgodovinarka in kritičarka, upokojena profesorica Univerze v Portoriku, se je nad slovenskim gledališčem, državo in ljudmi navdušila pred desetimi leti, ko je bila prvič povabljena v

Andreja Kovač in Jure Novak sta Cankarjeve drame poslala v svet. / Foto: Maša Pirc

Slovenijo. Leta 2017 je prejela Fulbrightovo štipendijo za raziskovanje slovenskega gledališča in gledališča na področju nekdanje Jugoslavije. Knjiga je rezultat njenega večletnega proučevanja slovenskega gledališča in sodelovanja z ljudmi gledališke stroke pri nas. »Morda ne gre za popolne informacije o slovenskem gledališču po osamosvojitvi, menim pa, da te zadovoljijo namenu razširjanja slovenskega gledališča med španskimi govorci iz Portorika, Španije in Latinske Amerike ter angleškimi govorci, ki ne poznajo slovenskega gledališča in kulture,« je med drugim povedala Rosalina Perales, ki je v španski prevod vključila tudi tri sodobne slovenske drame, Hodnik Matjaža Zupančiča, Komedijo o koncu sveta Evalda Flisarja in 5fantkov.com Simone Semenič.

Medved in zajec pleskata steno

Ta neobičajni prizor boste uzrli v galeriji Zvonik v cerkvi sv. Martina v Žireh, kjer so včeraj odprli razstavo ilustratorke Ajde Erznožnik Mi, One, Ona, Eno.

Igor Kavčič

Galerija, ki so jo v zvoniku žirovske župne cerkve pred leti zasnovali v Romarskem društvu ŠmaR Žiri, ni običajna galerija. Več – galerija je prav posebna, saj je razstavni prostor v cerkvenem zvoniku in nas od izhodiščnega prostora vodi še nadstropje, dva, tri navzgor ..., odvisno od tega, za kako obsežno postavitev gre.

Akademska kiparka Katja Bogataj, ki zadnji dve leti v društvu ŠmaR skrbi za likovne in druge razstave, je tokrat v Zvonik povabila ilustratorko Ajdo Erznožnik, domačinko iz žirovske Nove vasi, ki v svoj likovni svet, že odkar riše, vabi živali; velike in majhne, divje in domače, te pa s svojimi človeškimi lastnostmi na usta nas, gledalcev, izvabljajo nasmeh in hkrati dražijo široka polja domišljije. Le kaj medved in zajec hočeta prepleskati?

Ajda Erznožnik predstavlja okrog dvajset ilustracij. V uvodnem prostoru nas na slikarskih platnih nagovarjajo živalski motivi, v nadstropju pa se iskrivim živalskim portretom pridruži še otroška radoživost. Gre za neobjavljene ilustracije zadnjih petih let. »Zamisli za risbe spontano prihajajo iz mojega domišljijskega sveta, mogoče kar vesolja. Ko si zamislim motiv, ga čim prej skiciram, da mi ne pobegne. Največji izziv je potem narisati točno to, kar sem si zamislila,« pove umetnica. Recimo uglajenega gospoda nosoroga, ki si ogleduje pikapolonico na kopitu in razmišlja, kako fino je zunaj pisarne v naravi. Seveda verjamem, da nekje obstajajo tudi surikate, ki slonu pilijo nohte.

Ta čudovita narava, ki bogati človeštvo. »O tem govori naslov razstave: Mi ljudje, One živali, Ona narava in Eno smo vsi mi skupaj, naj to hočemo ali ne,« naslov pojasnjuje ilustratorka. »Celotna zgodba, ki jo predstavljam, ima tudi naravovarstveno konotacijo, saj z njo želim spomniti, da je v Žireh še veliko prvinske narave, ki jo moramo ohraniti. Če imamo spoštljiv odnos do živali in narave, potem ni skrbi za naš skupni soobstoj.«

V nadstropju nas razveselijo živalski portreti malega formata, naslikani na les in uokvirjeni v stare okenske okvirje. Vsak okvir ima ob robu dodano tudi okensko kljuko – kot da bi z njo odprli ilustracijo in vstopili v zgodbo. Recimo race in kune, ki se pozdravljata vsaka s svojega okna. Izmišljije ob Ajdinih ilustracijah so lahko brezmejne, le potopiti se je treba vanje. »Ilustracije govorijo same zase in gledalec z nekaj domišljije lahko ustvari zgodbo, ki si jo želi.«

Ilustratorka Ajda Erznožnik je ljubiteljica živali in narave. / Foto: Igor Kavčič

Likovnica v zadnjem času ustvarja tudi na računalnik, kot pravi, si s programom za risanje, kot samozaposlena v kulturi poveča možnosti za zaslužek, a orodje še vedno jemlje kot praktični pripomoček, ki nikoli ne bo nadvladal in nadomestil klasičnega risanja. Tako je pred nedavnim v obsežnem projektu ilustrirala velik plakat – zemljevid Slovenije z motivi iz naravne in kulturne dediščine. Pred leti pa je po svoji slikanici Tako zraste metulj z ekipo produkcijskega studia Invida sodelovala pri nastanku serije risank, ki so bile predvajane na TV Slovenija. Med bolj odmevnimi so njeni ilustratorski prispevki v zborniku Slovenski klasiki v stripu, Haiku v stripu zbornika Apokalipsa, v reviji Strip Bumerang in v domačem Žirovskem občasniku. Leta 2010 je prejela nagrado naj risar za strip Njunih 20 let. Eden prvih knjižnih projektov so bili trije slikopisi o Kekcu. Ilustrirala je zgodbe o cerkljanski bolnici Franja in knjigo Žirovske pravljice.

Ajdino živalsko kraljestvo bo v galeriji Zvonik na ogled do 21. novembra, in sicer od ponedeljka do petka od 16. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure in v nedeljo od 8. ure do 8.30, od 9.30 do 10. ure in od 11. do 12. ure. V soboto, 20. novembra, bo v času odprtja galerije Ajda Erznožnik tudi vodila po razstavi. Kdo ve, mogoče vam pove skrivnost o morski školjki, ki sta jo prepleskala medved in zajec.

Pogovor

Nikoli nisem hotel biti povprečen

Franc Hvasti

Naziv častnega občana mestne občine Kranj za letošnje leto si je za izjemen doprinos k športu in razvoju kolesarstva zaslužil 77-letni Franc Hvasti, ki je z vztrajnostjo in organizacijskimi sposobnostmi poskrbel, da je Kranj postal središče kolesarskega dogajanja tako v nekdanji Jugoslaviji kot sedaj v samostojni Sloveniji, kolesarjenje pa eden najuglednejših športov.

Vilma Stanovnik

V preteklih letih ste v Kranju postali sinonim za kolesarstvo, pa vendar odločitev o tem, da si tudi športniki oziroma športni delavci zaslužijo naslov častnega občana, marsikdo težko razume. Kako o tem razmišljate kot letošnji občinski nagrajenec, ko se za vedno vpisujete na seznam častnih občanov Kranja?

Moje mišljenje je, da če si dober športnik, res narediš nekaj za prepoznavnost oziroma slavo svojega mesta, ni pa to zasluga, zaradi katere bi bil častni občan. Če pa si človek, ki poleg tega, da je vrhunski športnik, skrbi tudi za razvoj tega športa, za vzgojo mladih športnikov, za številne vrhunske prireditve in za razvoj kraja, v katerem delaš, pa je gotovo drugače. Je pa res, da ni ravno navada, da si športniki oziroma športni delavci zaslužijo naziv častni občan. Če rečem zase, mi ta naziv zelo veliko pomeni, saj vsaka stvar, ki jo dobiš za dobro opravljeno delo, naredi dobro duši in pomeni zadoščenje.

Današnje generacije vas poznamo kot uspešnega trenerja in organizatorja. Od kod pa se je rodila ljubezen do kolesarstva, ki traja že več kot šestdeset let?

Pokojni Jože Gašperšič me je na cesto Kranj–Ljubljana peljal pogledat, kako poteka kolesarska dirka po Jugoslaviji. Ko sem videl to množico in spremljajoča vozila, ki so bila že takrat ob skupini, čeprav jih je bilo dosti manj kot zdaj, mi je bilo tako všeč, da sem sklenil postati kolesar. Ne takrat ne kasneje nisem imel želje, da bi postal najboljši, da bi posegal po res vrhunskih rezultatih. Imel sem preprosto željo, da bi bil zraven, da bi bil del tega športa, da bi se ob dirkah zabaval in da bi na petih dirkah letno tudi zmagal. Nisem imel želje postati profesionalni kolesar, kar v mojih časih za nas seveda tudi ni bilo mogoče. Je pa zanimivo, da sem si želel postati trener. In to ne le povprečen trener, temveč res dober trener. Moj cilj je bil, da bi bila naša ekipa nekoč peta na svetu. To je bilo za tiste čase iluzija, pa vendar mi je s šestim mestom ekipe Jugoslavije to skoraj uspelo.

»Na vse v življenju, tudi na delo v klubih, gledam podobno. Preprosto to lahko primerjam z ventilčkom na kolesu. Če hočeš, da se kolo vrti, je enkrat spodaj, drugič zgoraj, včasih pa nekje vmes.«

Bili ste selektor kolesarske reprezentance, delali ste v tujini, se tam tudi dodatno izobraževali. Svojo delovno pot pa ste začeli kot avtomehanik. Je bila odločitev pustiti svoj poklic in se zapisati športu takrat težka?

Še ko sem dirkal, sem se izučil za avtomehanika, doma sem si naredil delavnico in tudi delal. V klubu sem hkrati začel trenirati mlade kolesarje, in ko sem se pri 32 letih odločal, kaj bom počel v življenju, je bilo treba dati na tehtnico obe možnosti. Treba se je bilo odločiti, ali bom postal najboljši avtomehanik v Kranju in okolici ali pa bom postal najboljši trener. Takrat je pretehtala želja, da postanem trener. Čeprav sem že prej veliko prebral in se pozanimal o trenerskem delu, pa sem se nato začel intenzivno izobraževati. Najprej je bilo to v šolskem centru za telesno kulturo v Ljubljani, nato pa tudi v tujini, zlasti v Nemčiji in na Slovaškem, kjer sem dobil diplomo trenerja prve stopnje. Veliko sem sodeloval z domačimi in tujimi strokovnjaki in spoznal, da še marsičesa ne vemo. Na največjih dirkah enostavno nismo mogli v ospredje. Začel sem sodelovati s Tomom Koprivnjakom, ki je bil strokovnjak na mnogih področjih, in naredili smo velik preobrat, ki se je začel odražati tudi pri uspehih, ki jih lahko spremljamo.

Kaj je bilo odločilno pri tem zasuku?

Včasih so vsi pogovori med nami kolesarji potekali o tem, koliko ima kdo opravljenih kilometrov. To »famo« smo z drugimi metodami, predvsem intervalnim treningom, popolnoma razbili. Bistven je odmor po naporu. Ko sva to dopovedala, je bilo glavno vprašanje, kako na kolesu trenirati moč. To sem izvedel na izobraževanjih v tujini in ta metoda dela se je nato uveljavila. Danes to vsi delajo.

Kaj vam, ki ste dolga leta uveljavljali nove metode dela v kolesarstvu, pomenijo izvrstni rezultati naših kolesarjev, ki zmagujejo na največjih dirkah po svetu?

To so mi zdijo tako rekoč »vesoljski« rezultati, kar se dogaja, je na meji nemogočega. Je pa res, da sem o tem razmišljal že pri Tadeju Valjavcu, Janiju Brajkoviču ...

Franc Hvasti je novi častni občan mestne občine Kranj. / Foto: Gorazd Kavčič

Toda to, kar se dogaja sedaj, ko kraljujeta Tadej Pogačar in Primož Roglič pa tudi Matej Mohorič in vsaj še štirje, ki so jim blizu, je nekaj izjemnega. To je fenomen in mislim, da so uspehi res posledica metod dela z mladimi kolesarji pri nas. Zlasti zato, ker Italijani in nekateri drugi kolesarski narodi premalo delajo z mladimi oziroma delajo drugače. Več delajo na množičnosti in premalo na strokovnosti.

Se vam zdi, da rezultati naših vrhunskih kolesarjev pomenijo nov razcvet kolesarstva pri nas, saj vemo, da je pred leti zanimanje za ta garaški šport upadalo?

Trenutno je najmlajših kolesarjev ne le pri nas v Kranju, tudi po drugih klubih v Sloveniji, spet veliko. Če pa povem za Kranj, pa je prekinitev sodelovanja s Savo pomenila polovico manj denarja, ki ga je bilo že prej premalo. Moje trenersko delo je pomenilo sodelovanje s psihologom, s kondicijskim trenerjem, dietetikom, maserjem ... Bilo nas je sedem in vsi smo delali skupaj za en cilj. Sedaj denarja za plačilo strokovnjakov ni, ni denarja za plačilo tekmovalcem, to je postalo zgolj simbolično. Sponzorjev za šport enostavno ni. Nočem nikogar kritizirati, a metode dela so se spremenile, premalo je osebnih stikov. Vsi vse vedo in nihče nikogar ne potrebuje. So drugačni časi in tako pač je. Zavedam se, da tega ne morem spremeniti. Sem pa vesel, ker srečujem Kranjčane vseh let, ki so navdušeni nad kolesarstvom. Vsi spremljajo uspehe naših izjemnih fantov in mislim, da so tudi njihovi rezultati pripomogli, da sem postal častni občan, saj je kolesarstvo postalo res cenjen šport.

Kako razmišljate o usodi kolesarstva pri nas in v svetu?

Mislim, da o razvoju ni vprašanja. Kolesarstvo postaja množično, delajo se kolesarske steze, kolesarski objekti, kolesarski hoteli in še marsikaj. To je vse pozitivno, v kolesarjenje nas bodo prisilile razmere, da se bomo začeli obnašati ekološko. V Kranju sem že pred leti, ko so me še vabili na pogovore, predlagal, da je treba narediti poti, da bo otrok lahko šel sam v šolo, da ga ne bo treba za vsakih nekaj metrov peljati z avtomobilom ali se bo moral peljati z avtobusom. Na tem področju se sedaj, po skoraj dvajsetih letih, vendarle nekaj dela.

Tudi v Kolesarskem klubu Kranj v zadnjih letih nimajo vrhunskih rezultatov in s težavo zbirajo denar tako za delo z mladimi kot pripravo dirke. Kaj mislite o tem?

Na vse v življenju, tudi na delo v klubih, gledam podobno. Preprosto to lahko primerjam z ventilčkom na kolesu. Če hočeš, da se kolo vrti, je enkrat spodaj, drugič zgoraj, včasih pa nekje vmes. Gotovo se obetajo boljši časi, saj je trenutno veliko privržencev kolesarstva in v klub prihajajo novi talenti. Z mladimi se dela dobro, vsako leto jih je več in za to me ne skrbi. Sam imam trenutno veliko veselja pri delu s 14-letnim vnukom Borom, ki trenira kolesarstvo, in tudi z delom v klubu sem zadovoljen.

Omenjate vnuka Bora Nograška, ki postaja odličen mlad kolesar. Kako pa je vaše dolgoletno delo v klubu spremljala vaša družina, žena in otroka?

Če ne bi bila žena Nada tako razumevajoča, gotovo tega dela ne bi zmogel opravljati tako, kot sem ga. Ko sem sprejemal kakšno odločitev, na primer za trenerja v Avstriji, smo se usedli za mizo. Povedal sem argumente in skupaj smo se odločili, kako naprej. Sin Aleš je nekaj časa tudi dirkal, vendar se je nato pri 16 letih sam odločil, da preneha. Sedaj trenira vnuk, rad mu pomagam in svetujem, sam pa še vedno rad sedem na kolo. Sedaj imam električnega.

V življenju ste dobili kar nekaj nagrad tako doma kot v tujini. Katera vam največ pomeni?

Da, res jih je bilo kar nekaj. Največ pa mi zagotovo pomeni ta zadnja, saj so mi jo dali Kranjčani, ki so videli, da sem vendarle nekaj naredil tudi za mesto, za občino. Včasih v šali rečem, da si lahko najboljši čevljar na svetu, a če tvojih čevljev nihče ne nosi, pač nisi naredil veliko. Zato sem vesel, da sem vendarle nekaj naredil za Kranj in da so mi z nazivom častnega občana to tudi priznali. In moram reči, da to lepo pobožа mojo dušo.

Osebnosti

Včasih se prebudi Gorenjec v njem

Uroš Smolej je bil gost pogovornega srečanja na Jesenicah. Dolgoletni igralec MGL je po rodu Jeseničan, kjer je tudi prvič stopil na oder.

Urša Peternel

Rojen je bil na Jesenicah, menda pozno zvečer, zato ima še danes rad večere. Kar za igralca pravzaprav ni nič nenavadnega. Uroš Smolej (letnik 1974) je eden naših najbolj cenjenih igralcev, že kot študent je prejel trojčka nagrad: Severjevo, Borštnikovo in Prešernovo, kasneje, kot uveljavljeni igralec, pa istega trojčka še enkrat ... Po rodu je Jeseničan, živi v okolici Ljubljane, a se domov rad vrača. Tako je na jeseniškem odru gostoval tudi v torek zvečer, a tokrat ne kot igralec, temveč kot gost pogovornega večera, ki ga v sklopu projekta Obrazi slovenskih pokrajin pripravljajo gorenjske knjižnice. Z njim se je pogovarjal Vid Sodnik, še en Gorenjec, ki živi v Ljubljani.

Kot je povedal Smolej, ima na otroštvo na Jesenicah lepe spomine, zlasti na predšolsko obdobje, ko je ogromno časa preživel pri stari mami in starem očetu na Bokalovi. Odraščanje je bilo zaznamovano z razigranostjo, igranjem s prijatelji, tudi veliko padci z dreves. Obiskoval je Osnovno šolo Toneta Čufarja Jesenice, kjer se je srečal z dramskim krožkom, katerega mentor je bil takratni igralec v jeseniškem gledališču Igor Škrlj. V enem od šolskih nastopov je tudi prvič začutil, kako lepo je deliti energijo z odra s publiko. »Zazdelo se mi je, da bi to rad počel še več, več, več ...« A hkrati je bilo to obdobje, ko so ga, ker je bil malce drugačen, nenavadno svetlolas, tudi precej zbadali, bil je tarča posmeha, zato je bil tudi bolj zaprt vase. Sledila je jeseniška gimnazija, v tem obdobju je že začel igrati v jeseniškem gledališču, najprej kot statist, kasneje pa tudi v večjih vlogah. »Še danes se mi zdi, da ima navezanost, ki se zgodi v ljubiteljskem gledališču, posebno vrednost. Spominjam se druženj, dobre volje, energije, ki združuje, tudi gostovanj.« Profesionalno gledališče v nasprotju z amaterskim igralcu sicer veliko daje, a tudi veliko vzame, sam je bil na trenutke tudi na robu izgorelosti, je priznal.

V profesionalnem gledališču se je zaposlil kmalu po diplomi (na Akademiji za glasbo, radio, film in televizijo je diplomiral leta 1998), najprej za dve leti v Prešernovem gledališču v Kranju, zatem pa v Mestnem gledališču ljubljanskem (MGL), kjer je še danes. Kot pravi, je imel srečo, da je lahko igral številne krasne vloge v odličnih predstavah, ima tudi čudovite kolege. Občasno nastopa tudi v drugih gledališčih, posebna ljubezen pa je mjuzikl. »Mjuzikl je žanr, ki združuje veliko prvin, ki me zanimajo: ples, glasba, petje, igra, šov ... Je pa tudi trikratno delo, vse se pomnoži, koreografija, songi, igralske vaje ... To je po navadi kar naporno.«

V pogovoru z Vidom Sodnikom je spregovoril tudi o svoji novi garderobi, ki si jo je priboril v gledališču in je posebno zatočišče s krasnim razgledom na Prešernov trg, a z vonjem po čevapčičih iz bližnjega lokala. Pred vsako predstavo potrebuje veliko miru, ima svoj ritual, za katerega si vzame veliko časa, vselej tudi preleti besedilo predstave. Zanimivo je, da si masko za predstavo, četudi je zahtevna, vedno naredi sam, saj ga to, kot pravi, pomirja.

Med drugim je še razkril, da je zelo samokritičen in zahteven sam do sebe, zato nikoli ne zaspi na lovorikah; da ima rad ljudi, ki se znajo šaliti na svoj račun, saj to počne tudi sam; da ima zelo rad komedije, sploh če so dobre in kvalitetne, a obenem ima rad tudi resne predstave, kjer ni takojšnjega glasnega odziva iz dvorane, a igralec začuti neko nevidno povezavo s publiko in ve, da je bilo odigrano dobro ... In še da ima rad živali, doma ima dva psa in tri kokoši, gorenjski naglas pa da 'udari' na plano le še občasno, ko pride domov, Gorenjec v njem pa se je prebudil tudi nedavno, ko je nekaj dni sodeloval pri snemanju drugega dela komedije Pr' Hostar. In ne, kot Gorenjec res ni razsipen, ni pa tudi skopušen, temveč zgolj – ekonomičen.

Uroš Smolej ponovno na odru jeseniškega gledališča, tokrat kot gost v sklopu pogovornih srečanj gorenjskih knjižnic Obrazi slovenskih pokrajin

Slovenec sem, tako je mati djala ...

Ta teden na Jezerskem poteka Župnijski misijon – prenova duhovnega življenja župnije. Ob večerih v dvorani Korotan gostijo zanimive goste in v sredo je Jezersko obiskal vsestranski slovenski literarni ustvarjalec Tone Partljič. Avgusta je dopolnil 81 let, letos pa postal tudi častni občan mesta Maribor.

Alenka Brun

»'Ali veš, koga so danes pokopali?' je vprašal Domen osorno,« je začel večer Tone Partljič s črtico, ki je nasmejala vse v dvorani. Stavek je iz njegovega otroštva, iz njegove najljubše knjige Domen, ki jo je spisal Josip Jurčič.

Tema tokratnega večera sta bila domoljubje in patriotizem. Partljič se ju je dotaknil še skozi razlago nekaterih velikih del domačih literarnih velikanov. Zaveda se, da je razpredanje o domoljubju zelo občutljiva in kočljiva tema. Pošalil se je tudi, da so o njej v preteklosti razglabljali že veliko pametnejši. »Boj se človeka, ki služi kruh z domoljubjem; domoljubje je lahko tudi seme za vojno.« Po njegovem je domoljubje hitro lahko v sorodu z nacionalnim ponosom pa tudi z nacionalizmom – in po neki liniji mogoče celo s šovinizmom.

Domoljubje: dom, domovino ljubiti. »To je čustvo. Čustvo, ki ga čutim v sebi. Vsak, ki govori vsak dan in kar naprej o domoljubju ..., vprašanje, kaj dejansko misli.« Takšno razmišljanje je skušal obiskovalcem približati na razumljiv način: skozi dejanja zgodovine, anekdote, zgodbe, s pomočjo velikih imen slovenske literature, kot smo že omenili. Tako je beseda nanesla tudi na Rudolfa Maistra, generala, ki je bil pesnik; in na ljudi iz še ne tako oddaljene politične preteklosti. »Veliko praznih besed. Nespoštljivo je kar tako govoriti in ponavljati, da sem domoljub. Je treba z nečim pokazati,« je razmišljal Partljič.

Dotaknil se je pravopisa, kjer je domoljubje sopomenka za patriotizem. To ne drži ravno, meni. Že po spolu se besedi razlikujeta, če ju razčleniš: domovina je ženskega spola, medtem ko so včasih uporabljali tudi izraz očetnjava, kar se nanaša na moški spol. »Pri domoljubju gre za čutenje. Nekateri pravijo, da to najbolj čutiš, ko domovino izgubiš.« Ko je bil v Avstraliji, kjer je stanoval pri Slovencih, je videl, kaj pomeni ljubiti domovino in hrepeneti po njej. »To so bili res domoljubi.« Po njegovem mnenju gre za izrazito čustveno, intimno zadevo, ki se ne prodaja, ne razglaša in se z njo ne tekmuje na strankarskih shodih pred volitvami. »Pri patriotizmu pa že malce misliš na to, kje moj narod živi, misliš na ozemlje, na Slovence, ki govorijo slovenski jezik – to je pa nova stopnja.« Od tu do šovinizma pa dostikrat ni daleč. Pretirana ljubezen do domovine lahko koga pahne tudi čez. »Moraš biti kar previden,« meni. Omenil je vsem znano situacijo: ko sami izražamo glasno ljubezen do domovine, to toleriramo, ko pa nekdo zraven nas glasno izraža ljubezen do svoje domovine, pa nismo ravno strpni. Problematično se mu zdi še nekaj: namesto da bi Slovenci na primer proti objektivnemu sovražniku družno nastopili in se njemu uprli, te situacije izrabimo za medsebojne spopade ...

Ker se ukvarja s knjigami, je omenil tudi Trubarja, ki je prvi zapisal besedno zvezo »lubi Slovenci«. Precej daljnoviden pa je bil po njegovem France Prešeren. »Prešeren je razumel veliko reči, kar odzvanja v njegovih verzih.« Krst pri Savici, Zdravljica, O Vrba ... »Če ga gledam z današnje perspektive, se mi zdi, da je najdlje in najgloblje videl. Prešeren je bil resnični um. Prav te nacionalne reči, se mi zdi, je do Cankarja in Župančiča postavil najbolje.«

Pri Otonu Župančiču je Partljič izpostavil njegovo največjo domoljubno in tudi največjo pesem Duma, Ivan Cankar pa je veliko pisal o rodoljubih. Tu se je spomnil tudi na njegovo predavanje Očiščenje in pomlajenje iz leta 1918 v Trstu. »Mislim, da bi z našo novo državo morali doživeti nekaj takega, čemur bi se reklo očiščenje in pomlajenje,« je poudaril in dopolnil z razmišljanjem, da namesto da bi iskali nekaj, kar nas združuje, panično iščemo tisto, kar nas ločuje.

Za konec je omenil še znameniti stavek iz Antigone: Ne da sovražim – da ljubim, sem na svetu; in sklenil misel o domoljubju: »Da ljubimo, smo na svetu, ne pa da zaradi tega mislimo, da koga sovražimo.«

Tone Partljič

30 let R Slovenije

Kriminalna dejavnost zadnjih desetih let

Policija se trendom prilagaja na vseh ravneh svojega delovanja, še naprej pa je zvesta tudi svojemu osnovnemu poslanstvu, ki je varovati življenje ljudi in premoženje, varovati šibkejše pred močnejšimi in služiti ljudem.

Bojan Kos

Policijska uprava Kranj je ena od osmih policijskih uprav v Republiki Sloveniji. Sodi med manjše policijske uprave in obsega območje 2.136 kvadratnih kilometrov. Na severozahodu je omejena z državno mejo z Republiko Italijo, na severu z Republiko Avstrijo in v notranjosti z območji policijskih uprav Ljubljana, Celje in Nova Gorica. Uprava je glede na geografsko lego, dobro infrastrukturo, cestne povezave in tudi mednarodno Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana prikladna tako za domači kot tudi mednarodni kriminal.

Primož Donoša, vodja sektorja kriminalistične policije pri kranjski policijski upravi / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

V zadnjih desetih letih število kaznivih dejanj z manjšimi odstopanji vztrajno pada. Če so gorenjski kriminalisti leta 2011 obravnavali 5.804 kazniva dejanja, so jih v lanskem, sicer pandemičnem letu 3.411, pri čemer se preiskanost vsako leto giblje okoli petdeset odstotkov. Skozi leta je največ kaznivih dejanj splošne kriminalitete, predvsem tatvin, vlomov, poškodovanj tuje stvari in goljufij. Zato je velik poudarek in tudi prioriteta preiskovanja na tem splošnem delu ter še na področjih gospodarske kriminalitete, korupcije, nasilja, računalniške kriminalitete ter boju proti terorizmu in odkrivanju organiziranih oblik kriminalitete.

Prioritete so se skozi celotno obdobje delovanja policije prilagajale trendom tako doma kot v tujini. Zlasti zadnje obdobje pa kriminaliteto spreminja tudi moderna tehnologija. Govorimo tako o segmentu kaznivih dejanj, ki so izvršena po spletu, kot tudi o večjih možnostih, ki jih storilcem kaznivih dejanj ponuja splet nasploh, bodisi prepovedane droge, orožje, naboji itd.

Kljub vsemu pa je varnost, izhajajoč tako iz podatkov statistike kot tudi osebnega doživljanja situacij, zelo dobra. Nasilnih kaznivih dejanj, sploh najtežjih oblik, kot so uboji, umori, povzročitve hudih in posebno hudih telesnih poškodb, je malo, preiskanost pa je dobra. V zadnjih letih je bil preiskan dlje časa nerazrešen umor na območju Bohinja, v katerem je leta 2014 umrl domačin. Motiv za umor je bilo koristoljubje. Nepreiskan je poskus uboja sodnice v Radovljici iz leta 2009 z močnejšo eksplozijo pred stanovanjsko hišo. Kriminaliste je pretresel tudi nesrečen primer deklice z območja Jesenic iz leta 2016, ki je umrla zaradi prizadejanih poškodb znotraj družine.

Dobro sta preiskana tudi segmenta organizirane in gospodarske kriminalitete. Med večjimi preiskavami je bilo lansko prijetje dobro organizirane kriminalne združbe, katerih dejavnost se je vrtela okoli vlomov v bencinske servise in prodajalne po Sloveniji. Iz njih so izginjale velike količine cigaret in drugi predmeti v skupni vrednosti nad 350.000 evrov. Leta 2012 je bila v mednarodni preiskavi zasežena večja količina orožja in prepovedane droge. Leta 2015 so gorenjski kriminalisti razbili večjo kriminalno združbo, ki se je na območju celotne Slovenije ukvarjala s pridelavo in preprodajo večjih količin prepovedanih drog. Skupno je šlo za 173 kaznivih dejanj in 33 osumljenih oseb. Leto kasneje so z uspešno akcijo prekinili tudi delovanje večje kriminalne združbe, ki se je na mednarodnem nivoju ukvarjala s preprodajo velikih količin prepovedanih drog in orožja.

V preiskavi je bilo za 69 zaznanih kaznivih dejanj osumljenih 11 oseb. Med bolj odmevnimi pa je še letošnji zaseg orožja osumljencu, ki bi lahko bil uporabljen za strelski pohod po javnih ustanovah. Kriminalistična policija s takimi preiskavami ohranja tudi partnersko vlogo na operativni in strateški ravni evropskega in svetovnega policijskega sodelovanja.

Policijska uprava Kranj / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

V segmentu zahtevnejših preiskav je tudi eksplozija plina v naselju Britof leta 2019. Zaradi eksplozije v vodovodnem jašku je bilo takrat poškodovanih šest ljudi, iz dvajsetih objektov je bilo evakuiranih 76 ljudi, območje pa je bilo deset dni zaprto. Kriminalisti so preiskavo zaključili s kazensko ovadbo proti odgovornim osebam.

Sedanjost in prihodnost tako prinašata mnogo izzivov. Policija se tem trendom prilagaja na vseh ravneh svojega delovanja, še naprej pa je zvesta tudi svojemu osnovnemu poslanstvu, ki je varovati življenje ljudi in premoženje, varovati šibkejše pred močnejšimi in služiti ljudem. Policisti, ki jih ljudje vsakodnevno srečujejo že od samih začetkov delovanja sodobne slovenske policije, tako ostajajo v njihovem okolju in jim bodo na voljo in v pomoč tudi v prihodnje.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Cilka Krek, predsednica Slovenske orliške zveze

Peter Colnar

Pri Svetem Gregorju nad Velikimi Laščami se je kot tretji izmed šestih otrok v družini 11. novembra 1868 rodila politična aktivistka Cilka Krek. Bila je sestra Janeza Evangelista Kreka. Krekovi so se kmalu preselili v Komendo, po očetovi smrti pa v Selca na Gorenjskem, kjer je mala Cilka končala ljudsko šolo.

Zapisano je, da je bila ognjevit in bistroumen otrok, ki je bil že kmalu vzor svoji okolici. Nekaj časa je obiskovala samostansko šolo v Škofji Loki, kjer se je naučila nemščine, francoščine in ruščine.

Po prvi svetovni vojni je delovala v Krščanski ženski zvezi, bila je tudi članica Katoliške narodne stranke. V letih od 1919 do 1922 je bila predsednica Slovenske orliške zveze, med letoma 1923 in 1925 pa urednica dekliškega lista Vigred. Bila je zelo razgledana.

Več kot polovico svojega življenja je posvetila bratu – duhovniku, politiku in časnikarju Janezu Evangelistu Kreku. Gospodinjila mu je in bila tudi njegova tesna sodelavka ter podpornica. Družine si ni nikoli ustvarila, čeprav ji menda snubcev ni manjkalo.

V Trstu se je 10. 11. 1894 rodil pravnik Boris Furlan, utemeljitelj pravne vede na Slovenskem. Umrl je 10. 6. 1957 v Radovljici. Na Nagodetovem političnem procesu je bil obsojen na smrt, vendar je bil kasneje pomiloščen.

Delovala je v številnih društvih. Organizirala je gospodinjske in kulturno-prosvetne tečaje ter predavanja. Opravljala je humanitarne dejavnosti, pisala članke s socialno tematiko in predavala v posebnih oddajah ljubljanskega radia. Zavzemala se je zlasti za pravice žensk, revnih in neizobraženih. Ves ta čas je bila Cilka delno zaposlena pri Zadružni zvezi, ki jo je ustanovil njen brat, sodelovala pa je tudi pri Slomškovi zvezi. Leta 1917 je bila ena od pobudnic za podporo Majniški deklaraciji.

Bila je zelo priljubljena, tako da so se ob njeni smrti 22. oktobra 1943 prebivalci Ljubljane kljub nemški zasedbi mesta množično udeležili njenega pogreba.

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- **V Stari Loki se je 8. 11. 1849 rodil šolnik Davorin Karlin. Med letoma 1872 in 1890 je bil najprej profesor na realni gimnaziji v Kranju, zadnji dve leti pa njen vodja. Bil je član leta 1881 ustanovljenega literarno-zabavnega kluba v Kranju, ki ga je ustanovil in vodil dr. Janez Mencinger. Bil je sodelavec prvih letnikov Ljubljanskega zvona.**
- **Na Spodnjem Brniku se je 8. 11. 1897 rodil slikar Janez Mežan. V letih 1924–1932 je učil risanje na realni gimnaziji v Mariboru, nato tudi v Novem mestu in na Ptuju. Slikal je v različnih tehnikah. Bil je odličen risar, ustvarjalni vrh pa je dosegel v akvarelu. Njegova hči je znana slovenska igralka Ivanka Mežan.**
- **V Kranju se je 9. 11. 1873 mesarju Janezu in Frančiški, rojeni Engelmann, rodil esejist in publicist Ivan Rozman. S samoizobraževanjem in praktičnim delom (bil je pisar in vodja pisarne) si je pridobil potrebno znanje iz prava in leta 1910 v Kranju odprl pisarno.**
- **V Zgornji Besnici se je 9. 11. 1889 rodil teolog Janez Fabijan. Med vojnama je bil duhovni vodja katoliškega Akademskega društva Zarja. Leta 1917 je doktoriral iz filozofije in teologije. V letih 1921–1964 je predaval spekulativno dogmatiko na Teološki fakulteti v Ljubljani, od leta 1937 kot redni profesor. V letih 1924–1931 je urejal revijo Čas.**

GG +

Razgledi

Gospodarji in služinčad

Gorazd Stariha

spolnost in nasilje

Kmetiški sin je poskusil posiliti deklo in zasliševali so priče. Domači sin Anton Troha je povedal, da je sosed Lipovec tiste nedelje prišel k njemu v hišo, ko sta bila z deklo sama doma, in je ostal tam tudi potem, ko je sam že odšel k popoldanski maši. Pripomnil je tudi, da mu je Lipovec takrat in tudi že prej očital, da je neumen, da »se ne daje dol« z deklo Ano in da bi on, Lipovec, če bi le imel priliko, to počel z njo. Anton da mu je potem v nedeljo zvečer hotel očitati nasilje nad deklo, vendar se ga je Lipovec izogibal.

Gospodarjeva hči Urša je povedala, da je videla Lipovca na postelji poleg dekle, ko jo je hotela vprašati, ali gre tudi v cerkev. Ana je hotela vstati, a jo je Lipovec zadržal z desno roko za zgornji del telesa, nakar mu je dekla rekla: »Pusti me Gašper, drugače bo Urša to povedala mojemu gospodarju!« Lipovec je odvrnil, naj kar pove, če hoče, da ga to nič ne briga. Kaj se je dogajalo naprej, Urša ni vedela, ker je odšla v cerkev.

Župan je dejal, da je imel Lipovca za preotročjega, da bi se ukvarjal z ženskami, zato glede tega ni bil pozoren nanj. V verouku da ni bil posebno dobro podkovan, ker je spremljal službo božjo le s cerkvenih vrat. Dekla Ana naj bi bila kar najbolj častivredno dekle, nikdar je še ni videl z moškim, tudi Trohova hiša je bila zelo v redu in krepostna.

Sodišče je našlo premalo dejstev za ugotavljanje zločina in spise so vrnili gosposki Snežnik. Do izvršenega posilstva ni prišlo, lahko bi šlo kvečjemu za poskus posilstva. Sodišče je ugotovilo, da obtoženčevo izvajanje dejanja ni bilo tako močno, resno, nasilno, da se žrtev ne bi mogla obraniti, kar se ne nazadnje po lastni izjavi tudi je, torej to ni bil dovolj zaresen poskus posilstva – in s tem tudi ne podlage za ugotavljanje zločina poskusa posilstva.

Zadnja dva primera iz odnosov med gospodarji in služinčadjo nam bosta ponovno, kot že v vseh poglavjih, pokazala, da ženske na ne preveč dobrem glasu niso imele nobenih pravih možnosti v dokazovanju posilstva.

Šestnajstletna Katarina Obrekar iz Kranja je januarja 1858 prijavila Gašperja Krepelko, da jo je trikrat posilil. Krepelka je bil »gimnastični umetnik«, ki je imel Katarino za služkinjo, obenem pa se je vlačil okrog še z dvema priležnicama. Z neko Korošico Elizabeto in neko točajko Johano Rajh. Katarino naj bi posilil trikrat, enkrat v Postojni, enkrat v Kopru in enkrat v Novem mestu. Njena izjava si je v več podrobnostih nasprotovala, to naj bi se dogajalo v nočnem času in poleg naj bi bili tudi dve drugi ženski, ki ju ni klicala na pomoč. Nadalje to nasilje ni bilo tako, da se ga res ne bi mogla obraniti, poleg tega po prvem takem »izvezakonskem občevanju« v Postojni zadeve ne samo ni prijavila, še naprej se je vlačila okrog s Krepelko. Tudi zdravniški pregled ni mogel ugotoviti posilstev – zaradi vsega tega je sodišče sklenilo, da posilstva ni moč z gotovostjo ugotoviti in da tudi nadaljevanje preiskave ne bi dalo rezultatov, zato so preiskavo prekinili.

Vaš razgled

Na vrata sicer že trkajo hladnejši zimski dnevi, na sprehodih pa za zdaj še lahko uživamo v barvah jeseni. Ob jezerih in rekah nam pogled pogosto polepšajo čudoviti labodi. Ti v ugodnih razmerah prezimijo v istem kraju, kjer so že kar na pol udomačeni. Mnogi gorenjski ribniki se pozimi tako spremenijo v prava labodja jezera. S. L. / Foto: Tina Dokl

Foto: Gorazd Kavčič

Naši športniki nas vseskozi razveseljujejo z izjemnimi uspehi tako v domačem kot v mednarodnem merilu. Vsaka dosežena zmaga pa v sebi skriva obilo naporov na zahtevnih dolgotrajnih treningih, po katerih se prileže zasluženo osvežilno okrepčilo. S. L.

Gorenjski priimki

Bidovec, 1. del

Tino Mamić

Bidovec je eden od mnogih primerov besed, v katerih se zamenjujeta črki B in V. Ali celo B in W. Priimek Bidovec je namreč zapisna različica priimka Vidovec, ki je nastal iz imena Vid. Priimek je ponekod ostal v prvotni obliki, večinoma pa se je preoblikoval v Vidovec/Bidovec.

V Republiki Sloveniji nosi priimek Bidovec 62 ljudi, število pa počasi upada. Večina vseh Bidovcev živi na Gorenjskem in v Ljubljani. V Argentini živi 31 Bidovcev, v Avstriji 16 in na Hrvaškem 11 (po podatkih portala Forebears iz leta 2014).

V Sloveniji živi 22 ljudi s priimkom Bida in 176 ljudi s priimkom Vida. Slednji večinoma v Pomurju. Najdemo ga tudi v Slavoniji na Hrvaškem, kjer živi 410 ljudi s tem priimkom. Najbolj znan je hrvaški nogometaš in član reprezentance Domagoj Vida, ki pri 32 letih v turškem Bešiktašu zasluži tri milijone evrov letno.

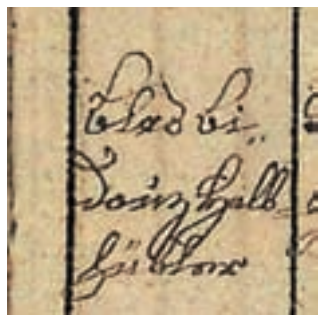

Blaž Bidovec (Blas Bidouz), zapis iz poročne knjige Župnije Goriče iz leta 1840, ki jo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana. Gre za prednika vseh znanih Bidovcev, ki je živel v Zalogu 13 pri Golniku. (P, 1816–1866, Goriče, stran 13)

Ime Vid je nastalo iz treh različnih korenin. Jezikoslovec Janez Keber pravi, da poleg svetnika Vida (Vitus) obstajata tudi predkrščanski imeni – slovansko Vit in germansko Wito. Iz katerega Vida, svetega, slovanskega ali germanskega, je nastal Bidovec, pa ne vemo.

Slovansko ime Vid, ki je tudi v daljših imenih Ljudevit, Vitomir, pomeni vladar ali vladajoč. Mogočen. Jezikoslovec Marko Snoj vidi podobnost tudi s staroslovanskim bogom Svetovidom in ruskima imenoma Svjatopolk, kar pomeni »imeti močno vojsko«, in Svjatoslav – »imeti silno slavo«. Svetovit pa ni zloženka, ampak izpeljanka s pripono -ovit v pomenu silovit ali močan. Snoj pravi, da je kult svetega Vida med Slovani med najstarejšimi, verjetno ravno zaradi podobnosti v imenu. Svetovid je štiriglavi bog vojne in plodnosti. Njegove glave, obrnjene na vse štiri strani neba, so videle vse, njegov meč pa je premagal vsakogar. Germansko ime Wito ali Wido pa izhaja iz besede za gozd ali drevo. Obe različici, Wito in Wido, sta v nemških deželah ohranjeni tako kot osebno ime kot tudi kot priimek.

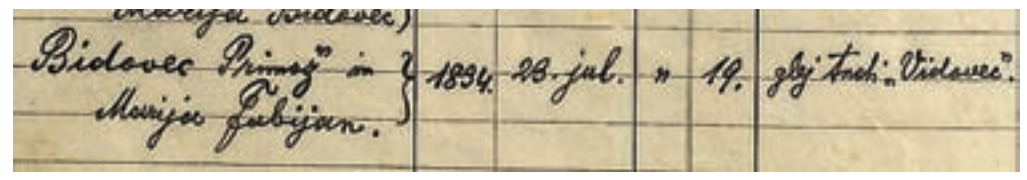

Bidovec so včasih zapisovali tudi kot Vidovec ali Widovec, zato je v repertorijih (abecednih seznamih) treba preveriti zapise pod vsemi tremi črkami. Na to opozarja zapis v enemu od seznamov Župnije Besnica. Knjigo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (In K P M, 1780–1897, Besnica, stran 3).

Latinsko ime Vitus izhaja iz besede vita, ki pomeni življenje, morda pa celo iz besed vitalus – »mladič« ali avitus – »ded«. Sveti Vid je bil krščanski mučenec na Siciliji, ki je smrt storil v Rimu. Ker ni hotel zatajiti krščanske vere, ga je cesar skupaj s krušnimi starši vrgel levom. Mladenič je naredil znamenje križa in zveri so se mirno ulegle k njegovim nogam. Nato so ga – to je bilo okoli leta 305 po Kr. – vrgli v kotel z raztopljenim svincem, iz katerega ga je rešil angel. Slednjič so ga ubili na natezalnici. Je patron mladine, gostilničarjev, pivovarjev, lekarnarjev, rudarjev, kovačev ... Pomaga pri epilepsiji, krčih, gluhoti in nemosti.

Seveda obstaja možnost, da je priimek Vidovec nastal tudi po ženskem imenu – iz Vide, torej. Vida je staro slovensko ime. Priljubljeni mit o lepi Vidi je star okroglo tisočletje. Upodobili so ga mnogi izjemni slovenski umetniki. Nekaj verzij, posebej gorenjskih, ima tudi srečen konec, vendar v tujini. Zorko Simčič pa je lepo Vido v alegorični povesti pripeljal domov na Kras, kjer je imela kup veselih otrok in vnukov.

V slovenski zgodovini imamo še eno znano osebnost, vojskovodjo celjskih knezov. Jan Vitovec, ki so ga zapisovali kot Witowec, Wittowezc in Wittobecz, z gorenjskimi Bidovci nima nobene sorodstvene povezave, saj se je rodil na Moravskem. Je pa njegov priimek nastal podobno kot v Sloveniji.

(Se nadaljuje)

HUMOR, HOROSKOP

www.gorenjskiglas.si
Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.
Naročniki **Gorenjskega glasa,** izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975.***
Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Kar nekaj težav boste imeli sami s seboj, saj boste v strahu, da se ne bi odločili prav. Res se napake rade ponavljajo, a ne smete razmišljati tako negativno. Vse se spreminja, tako vi kot tudi drugi. Negotovost in strah samo zavirata napredek.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Večina vaših načrtov je povezana z vašim finančnim stanjem, ki pa zadnje čase ni preveč rožnato. K sreči prav kmalu dobite novice o denarju in lahko se boste lotili projektov. Ker boste umirjeni in zadovoljni, se bo to poznalo povsod.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Večino prostega časa posvečate drugim ljudem, zase vam ga pa običajno zmanjka. Odločitev, da si s srčno osebo vzameta nekaj dni oddiha, bo več kot dobrodošla. Po dolgem času se boste imeli resnično lepo. Presenečeni boste.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Na poslovnem področju se vam obetajo novi začetki. Navadno so vsi začetki težki, a vam bo šlo odlično od rok že na samem začetku. Čustveno življenje se vam bo malce umirilo, a nič hudega, saj je bilo zadnje čase kar stresno in naporno.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Za nekaj časa se boste ustrašili sprememb na delovnem mestu, a hitro boste spoznali, da so samo dobre za vas. Radi imate ustaljenost, a vsega se je treba navaditi in sprejeti tisto, kar je treba. V ljubezni se vam pripravlja nekaj lepega.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Pred seboj imate malo naporen teden, a ste oseba, ki se nikoli ne ustraši trdega dela. Brez skrbi, vse vam bo šlo po načrtu, tudi s finančnega vidika. Težave, ki se bodo pojavile med družinskimi člani, se bodo z iskrenim pogovorom uredile.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
V tem tednu si boste vzeli kar nekaj trenutkov v dvoje. Odkupili se boste še za nazaj, ko niste imeli časa. Tako se bo vse postavilo na svoje mesto in počutili se boste odlično. Dela zaradi tega ne boste zanemarili, le malo si boste oddahnili.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Kljub nasprotnemu mnenju boste upoštevali nasvet osebe, na katero zelo računate. Nimamo vsi enakega pogleda, saj gledamo in vidimo lahko drugače. In več glav vedno več ve. Zaradi denarja se toliko ne obremenjujte. Vse se bo uredilo.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Čeprav je jesen in se že skoraj pripravlja na zimo, si boste naredili veliko dela oziroma se boste lotili urejanja v okolici doma. Radi imate lepo in se tako najbolje počutite. K delu boste pritegnili tudi domače. Za dobro ni potrebno samo veliko.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Všeč vam je, ko so ljudje pozorni do vas. Na ta način blestite in ste še bolj univerzalni kot sicer. Bo kar nekaj takih situacij in z energijo boste lahko šli v višave. Na poslovnem področju se pripravite na novosti, kar je samo dobro.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Imeli boste željo, da se za nekaj časa skrijete v svoj svet, a ne bo vam uspelo. Iz različnih smeri boste iskani in ne bodo zmogli brez vas. Vzemite to ne toliko kot nujno breme, ampak kot potrditev, da vas ljudje spoštujejo in imajo radi.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Okoliščine vas bodo prisilile k počitku in k temu, da vsaj malo izprežete. Zadnje čase ste z delom pretiravali in dolgo s takim hitrim tempom ne more iti. Vsaj kvalitetno in brez posledic ne. Tegobe bodo hitro minile, bodite brez skrbi.

TA JE DOBRA

Lestev
Dva policista merita lestev. Eden jo drži, drugi pa zleze nanjo in meri.
Mimoidoči pripomni: »Sta pa res trapasta. Lestev bi položila na tla in izmerila, kako dolga je.«
»Butelj neumni,« se zadere policist na lestvi. »Saj naju ne zanima, kako dolga je, ampak kako visoka.«

Zajček šaljivec
Zajček se opraviči kači: »Oprosti, ker sem se zadnjič norčeval iz tebe, ker nimaš nog.«
»Nič zato, je že dobro, nisem zamerljiva,« spravljivo odvrne kača.
Nakar zajček: »Vsa čast. Daj roko.«

Skrb za očeta
Sosedov Luka gre »u lajf« in vpraša očeta: »Foter, a imaš kaj d'narja?«
Oče odgovori: »Imam, imam. Ne skrbi zame.«

Golobi
Upokojenca krmita golobe in eden se oglasi: »Golobi so kot politiki!«
»Kako to misliš?«
»Ko so spodaj, ti jedo iz roke, ko pa so zgoraj, 'serjejo' po tebi!«

Avtobus
Blondinki čakata na avtobus. Prva vpraša drugo: »Na kateri avtobus čakaš?«
»Na številko 1,« pravi druga. »Na katerega pa ti?«
»Na številko 3,« odvrne prva. Nato se pripelje avtobus številka 13.
»Super,« vzklikneta blondinki. »Zdaj pa lahko greva skupaj!«

LAŽJI SUDOKU

5	8					6		
	6	2	7	5			9	3
9		3		8		5	2	
			4		6		7	
	1	5		3		2	6	
	9		8		5			
	2	6		4		1		9
8	5			7	2	3	4	
		1					8	

Rešitev:

5	8	4	2	9	3	6	1	7
3	6	2	7	5	4	8	9	1
9	7	1	6	8	5	4	3	2
4	1	5	9	3	7	2	6	8
6	9	7	8	2	5	4	3	1
2	3	8	4	1	6	9	7	5
7	2	6	3	4	8	1	5	9
8	5	9	1	7	2	3	4	6
1	4	3	5	6	9	7	8	2

TEŽJI SUDOKU

5		2	7		4	8		
8								5
7	9			3			4	2
	7		1		9		2	
	1		8		6		9	
1	4			8			5	6
6								7
		5	4		7	1		

Rešitev:

3	2	5	4	6	7	1	8	9
6	8	9	2	1	5	4	3	7
1	4	7	9	8	3	2	5	6
2	1	3	8	7	6	5	9	4
9	5	8	3	4	2	7	6	1
4	7	6	1	5	9	3	2	8
7	9	1	5	3	8	6	4	2
8	3	4	6	2	1	9	7	5
5	6	2	7	9	4	8	1	3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.gorenjskiglas.si

V knjigi boste našli natančne recepte za pripravo vseh vrst paštet, mesnih ocvrtkov (rillons), aspikov oz. žolic, konfitov, mesnih namazov, vkuhanih klobasnih nadevov, ocvirkov in jedi z mastjo iz različnih vrst mesa. Nekatere mesne izdelke iz knjige lahko za določeno obdobje shranimo v lične lončke.

Število strani: 168 / Mere : 16,3 x 22 cm

16 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	MESTO POD RAMENSKIM SKLEPOM	ZADNJI DEL ČEVLJA	VNETJE KOŽE	REKA V GRČIJI	BALTSKA DRŽAVA	JAMES TAYLOR	POLDRAG KAMEN, DISTEN	BALONAR ŠORN	GORENJSKI GLAS	KOVINSKI SPOJ	ITAL. IGRALEC (FRANCO)	REKA V TURČIJI, ARAS	MANGAN	TESEN ŽENSKI STEZNIK	GRŠKO-RIMSKI STARI VEK
PREDMET POŠTNE DOSTAVE									PISEMSKA NALEPKA	7					
NAPITEK PRED JEDJO		19							KOŠARKAR MAXWELL / MESTO NA FLORIDI				27		
ZEMELJ-SKO NAD-GLAVIŠČE						PERUJSKI INDIJANCI / KULTNI AM. VESTERN	6						RUDI TAVČAR / GLASBENA VAJA		
DRAGO TRŠAR			ABAK (DALJŠI ZAPIS)	JEZERO V TURČIJI				AMERIŠKI INDIJANCI / SPELEO-LOG						31	
REKA V BOSNI				DRŽAVNIK IZETBEGO-VIĆ / ? IN EVA				10		AMERIŠKI REŽISER (ROBERT)	STEKA-LIŠČE / OPERISTKA RADOVAN				
MOTNJA, NAPAKA					KOZAŠKI POGLAVAR / MESTECE V FRANCIJI							PASJA KOČA / ILUSTRA-TOR			
GR. JUNAK (PO NJEM AKADEMIJA)					18		NAGOVOR ZA LORDA / EVROPSKA DRŽAVA				32			DECILITER (POG.)	SOKRATOV TOŽNIK
GORENJSKI GLAS	IGRALKA ŽELEZNIK	ENA OD ELEKTROD / KRČEVINA, LAZ							OBDOBJE TREH LET / AM. PISEC (GEORGE)						30
VELIKA SKUPINA OSEB				29		DUMASOV MUŠKETIR / ŽIVEC (ZASTAR.)					25		EVA NOVŠAK / JANI GOLOB		
IGRALEC ZALOKAR / KRAJ NA KRKU				REKA V AVSTRIJI / DRŽAVA OB IRAKU				HOMERJEV NAZIV ZA GRKE					17		
SESTAVIL: F. KALAN	RAZKOŠNA PREDSTAVA	STRUPEN SREDO-ZEMSKI PAJEK	KMET, KI ORJE	JANEZ TRDINA	PRAH ZA KIHANJE (KNJIŽNO)	SPRINTER BOLDON	PTIČ TEKAČ Z VELIKIM OKRASNIM REPOM			PEVKA ERBUS / PREMAZ PROTI VLAGI			BAKROV MINERAL	23			
OPORA V RUDNIKU		22					BIRT, KRČMAR / SEDMI PLANET		21			ROK KOSMAČ / RABINOV URAD				
NOTACIJA VSEH PARTOV SKLADBE							11			SNOV ZA BARVANJE / DALMAT. ŠALJIVEC			33		
EPOHA				URA (LAT.) / STOLPEC V TISKU					ZIDNA ODPRTINA / LESKOV LES		2		ACETATNA CELULOZA		POREAST
STREŠNI ČOP (NAREČNO)						ŠPORTNIK, KI GOJI ATLETIKO / JADRANSKI OTOK				15	IGRALEC AFFLECK / TIPALNI ORGAN				
THOMAS NELSON			ŠVEDSKA IGRALKA (LENA) / OBER			4		EROTIČ-NOST						8	
ATAL (DALJŠI ZAPIS)							ŽIVALSKI IZRASTEK	DELAVEC V SOLINAH / TURŠKI VELIKAŠ		16					
SLOVENSKI METALEC KLADIVA (VLADIMIR)	1				OZEK KOS TKANINE / DAVID TIJANIĆ					MANE-KENKA OREŠNIK	VODNI HLAPI				
AFRIŠKA VOLOVSKA ANTILOPA				26		DEL NJIVE, LEHA		5			KIBELIN SVEČENIK / KEM. ELE-MENT (Ac)				
INDONEZIJ-SKI OTOK						INDIJSKI KROKODIL						TINA TURNER / DURI			
SRBSKI ŠAHIST (BORA)													GORSKA ROPARSKA PTICA		SIVA PAPIGA Z RDEČIM REPOM
KOVICA, ZAKOVICA								SKUPINA ŽUŽELK / SLABA NAMERA		24					
OTOK PRI SARDINIJI	20														28
AIMARA ČILIM ENARGIT IROKEZI IVKOV	MLEČNI IZDELEK	SL.GEOGRAF (MILAN) / SINTETIČNO VLAKNO													
ELEK-TRIČNO PREKIN-JALO													9		
LOČNA ČRTA MED DRŽAVAMI										3		SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI	ORIEN-TALSKA PREPROGA		MORALA
ERBIJ										NEPO-MEMBNEŽ / TEŽA OVOJNINE					
TITANOV SILIKAT													13		
OČE		14						IGRALEC RANER / TOM BERENGER							
FILIPIN-SKA OPICA															
DRŽAVA V ZDA								12							

Nagrade: 1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR, 2. in 3. nagrada: knjiga Več kot sanje/Jaz, midva, mi

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 24. novembra 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	32	33	

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

BANJA VRUČICA: 10.–17. 12., **NOVOLETNI TUHELJ:** 30. 12. 2021–2.1. 2022. **PRIJAVE TUDI ZA TURISTIČNE BONE:** STRUNJAN, BERNARDIN, ŠMARJEŠKE TOPLICE, DOLENJSKE TOPLICE, RADENCI. **www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Dan odprtih vrat klobučarske delavnice Matjaža Reška

Škofja Loka – V sklopu razstave Klobuk za vsako priložnost bo klobučar Matjaž Rešek v torek, 16. novembra, odprl vrata svoje delavnice in predstavil postopke izdelave klobukov iz polizdelkov – tulcev. Prav tako boste klobuke lahko pomerili in se pustili osvojiti njihovim prefinjenim detajlom. Prikaz postopka in pomerjanje klobukov bo od 17. do 19. ure v klobučarski delavnici J.I.M. Klobuki na Stari cesti 2, vhod je iz spodnje strani (torej mimo parkirišča pri nekdanjem Tehniku, levo od Mesec slaščic in trgovine Dobra vaga).

IZLETI

Odpovedano srečanje ob Martinovih dnevih

Kranj – Medobčinsko društvo invalidov Kranj obvešča vse prijavljene člane za tradicionalno srečanje ob Martinovih dnevih, ki bi moralo biti v Sevnici v soboto, 13. novembra, da je srečanje odpovedano.

Odpovedan izlet

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur obvešča, da odpoveduje izlet v Krško, Brestanico in na Veselo goro.

OBVESTILA

Zaprto Društvo upokojencev Kranj

Kranj – Društvo upokojencev Kranj obvešča svoje člane, da bo društvo do nadaljnjega zaprto.

PREDAVANJA

O legendah svojega časa

Pisateljica Nina Kosmač vabi jutri, v soboto, 13. novembra, ob 19. uri na povezavo na Zoomu https://us02web.zoom.us/j/82218077016 na predavanje o dveh legendah svojega časa. Predavala bo o pisatelju Hunterju S. Thompsonu, izumitelju Gonzo novinarstva, in o tako imenovanem sodobnem De Sadu, pisatelju Jeanu-Baptistu Del Amu, avtorju uspešnice Živalsko kraljestvo.

RAZSTAVE

Veronika

Kamnik – Člani Foto kluba Kamnik vabijo na ogled razstave Veronika, ki je do nedelje, 5. decembra, postavljena na platoju za Kavarno Veronika. Odprtja zaradi ukrepov za zajezitev okužb s covidom-19 ni bilo.

PREDSTAVE

PETženska.com

Kranjska Gora – Prva abonentska predstava v Ljudskem domu v Kranjski Gori bo jutri, v soboto, 13. novembra, ob 19.30. Predstavilo se bo Gledališko društvo Kontrada Kanal s predstavo PETženska.com.

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena 22. 10. 2021 v Gorenjskem glasu, je bilo podjetje **AVTOHIŠA VRTAČ,** d. o. o., iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: vikend paket VW NOVI POLO – **Peter Pogačar**, Zg. Gorje, 2. nagrada: enodnevna uporaba VW NOVI POLO – **Veronika Benedičič**, Železniki, 3. nagrada: poklanja jo Gorenjski glas – **Dušan Bohinc**, Medvode.

Nagrajenci križanke **AVTO MEDIJA**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 29. 10. 2021 z rešitvijo ZABAVA ZA VSO DRUŽINO, so : **Janez KRT** iz Kranja, ki prejme pametno uro W34, **Erna KURALT** iz Medvod, ki prejme brezžični slušalki za telefon TS-D12, in **JožI LAHARNAR** iz Tržiča, ki prejme USB-polnilec 3 v 1. Nagrajenci bodo nagrade dobili po pošti.

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **SLASTNI JESENSKI PRIDELKI**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 2. novembra 2021, so: **David Begovič** iz Kranja, ki prejme 1. nagrado (darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR), **Tatjana Gros** iz Dupelj in **Igor Dežman** iz Zgornjih Gorij, ki prejmeta 2. in 3. nagrado (knjiga Zdravje in jaz – Prijatelja). Vsem nagrajencem čestitamo!

GG naročnine
E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

www.pgk.si

PETKOVA PRIREDITEV
Izvaja: Kaličopkovo gledališče
PRAVLJICA O LJUDSKIH GODCIH
Petek, 12. november 2021, ob 17.30
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvaja: Piki teater
KADAR MAME NI DOMA
Sobota, 13. november 2021, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE · MESTNA OBČINA KRANJ · Gorenjski Glas · triglav

224 strani ,15 x 20 cm, špiralna vezava,

Pred vami je kuharica za kremasta peciva in sladice – sadna peciva, rulade, torte in tortice, sladice brez peke, deserte v kozarcih in ostale kremaste užitke. Njihova jasna in enostavna priprava vodi vsakogar do zagotovljenega uspeha.

10 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Aktualna zgodba govori o deklici Miji, ki išče odgovore na vprašanja, povezana z virusom, nanje pa ji odgovori prav on - virus! Knjiga kartonka poleg pisanih ilustracij vsebuje številne zavihke za dodatno motivacijo otroka in razumljivo razlago o prenosu in zaščito pred virusi. Primerno za predšolske otroke in učence prve triade.

www.gorenjskiglas.si

Redna cena knjige je 14,90 evrov, na Gorenjskem glasu jo lahko kupite s 50 % popustom, zato boste zanjo odšteli le

7,45 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

V knjigi je veliko receptov prikazanih s fotografijami korak za korakom, z nasveti in namigi. Tu so jedi, kakršne imajo otroci najraje, od receptov, ob katerih smo odraščali že njihovi starši in stari straši, do domiselnih sodobnih receptov – za zajtrk in malico, za kosilo in večerjo, za piknik in zabavo, za sladkanje in za praznike.

www.gorenjskiglas.si

Mehka vezava, 22 x 29 cm, 112 strani

4 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

HIŠE

KUPIM

HIŠO ali večje stanovanje v Ljubljani z okolico ali na Gorenjskem, tel.: 031/320-730 21002593

fesst

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSESTI

PRODAM

GRADBENO parcelo z vso dokumentacijo in vinogradom, vel. 10 arov, v Jeruzalemu, 22.000 EUR, tel.: 041/680-201 21002777

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

R GRAND Scenic 1.9 DCi, let. 2011, 1 lastnik, 178.000 km, vsa oprema, odlično ohranjen, 6.300 EUR, tel.: 031/374-706 21002755

TOYOTA Auris 1.3, letnik 2010, tel.: 040/781-192 21002732

VW Passat TD variant, letnik 2000, vozen, neregistriran, tel.: 070/737-932 21002768

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drulovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-504 21002670

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtovleka po celi Sloveniji, Grega Meze, s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675 21002669

MOTORNA KOLESA

KUPIM

RABLJEN plašč za moped 16 col, tel.: 051/819-044 21002775

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

4 rabljena jeklena platišča 5 x 114 - 16 x 61/2 JJ/ET55 + gume, tel.: 041/869-695 21002721

4 jeklena platišča R14 x 165-185 (4/11 cm), cena 30 EUR, tel.: 031/883-019 21002745

STROJI IN ORODJA

PRODAM

KOMPRESOR, vijačni, 2000-litrski, cena 1.500 EUR, tel.: 041/637-100 21002744

STROJNO ločno žago za kovine, dolžina lista 48 cm, cena 450 EUR, tel.: 068/152-924 21002760

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

50 m² nove strešne kritine Jezeršek, sive barve, tel.: 040/431-778 21002731

SMREKOVO in hrastovo hlodovino, tel.: 031/648-526 21002673

KUPIM

KOSTENJEVE goli dolžine 4 in 5 m, za »škarpo«, tel.: 041/566-429 21002747

KURIVO

PRODAM

6 M³ suhih mešanih drv, cena 45 EUR/m³, tel.: 040/431-778 21002729

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 21002664

BUKOVA, hrastova in gabrova drva, možna dostava, tel.: 041/844-310 21002734

DRVA, bukova in gabrova, različnih debelin, dostava, tel.: 031/616-879 21002749

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 031/826-621 21002397

SUHA mešana drva, možna dostava, tel.: 041/841-632 21002720

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 031/343-161 21002725

SUHA bukova dva, okolica Kranja, tel.: 041/971-508 21002728

SUHA bukova drva, 3 m³, možna dostava, Otoče, tel.: 031/505-087 21002763

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

KAVČ in fotelj, belo usnje, cena po dogovoru, lepo ohranjen, tel.: 040/332-590 21002748

GOSPODINJSKI APARATI

ODDAM

STAREJŠI, malo rabljen šivalni stroj v omarici Bagat Slavica, tel.: 04/51-92-170, 051/482-614 21002753

OSTALO

PRODAM

ZAVESE, ugodno, primerna za vsa okna,, tel.: 031/400-950 21002738

ŠPORT, REKREACIJA

PODARIM

MOŠKO in žensko kolo, dobro ohranjena, tel.: 040/291-825 21002742

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430 21002607

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 21002668

OBLAČILA IN OBUTEV

KUPIM

VOLNENE dokolenke, tel.: 064/239-773 21002781

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

2 uti, za malega in večjega kužka, ugodno, tel.: 041/583-870 21002764

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

HIDRAVLIČNI cepilnik drv, moč 10 ton, znamka Woodstar, tel.: 031/581-259 21002773

KOSILNICO BCS 125 cm, cena 500 EUR in eno manjšo Agro, cena 300 EUR, tel.: 041/758-972 21002783

KULTIVATOR Iskra, malo rabljen, ugodno, in 3 gume s platišči za »fičota«, tel.: 041/233-150 21002782

POLNILKO za klobase, 4-kilogramska, kot nova, cena 50 EUR, tel.: 041/758-972 21002784

SUŠILNO za seno, puhalnik Tajfun, mlin za žito, gumi voz, 16 col, in mešalec betona, tel.: 040/739-512 21002769

TRAKTOR R3 Lamborghini, 105 km, čelni nakladač, ploščo za snežni plug Riko 260 in mulčar Tehnos 250, tel.: 041/547-994 21002737

KUPIM

GOZDARSKI vitel in manjšo sušilnico za klobase, tel.: 041/526-832 21002780

TRAKTOR, lahko s priključki, in mini bager, lahko tudi v okvari, tel.: 031/500-933 21002686

PRIDELKI

PRODAM

JEDILNI krompir, beli in rdeči, sora in desire, tel.: 041/972-508 21002727

KROMPIR, beli in rdeči, česen, čebulo, belo in rdečo, bukova in hrastova drva, kosilnico BCS 127 ter bikce in telice mesne pasme, po izbiri, tel.: 031/585-345 21002719

RUMENO in rdeče korenje, tel.: 040/784-530 21002776

ZELJE v glavah prodam ali menjam za krmni krompir, Sp. Brnik 40, tel.: 031/604-918 21002750

KUPIM

FIŽOL v zrnju, tel.: 04/25-03-035 21002772

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave in črne pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 21002667

2 petelina vrste štajerc in veliko kletko za hišnega zajca z vso opremo, tel.: 041/374-201 21002740

4 mesece staro teličko simentalko, tel.: 041/969-563 21002746

BIKCA CK, starega 14 mesecev, ekološka reja, primeren za rejo, tel.: 031/496-333 21002730

BIKCA simentalca, stara 4 mesece, cena za kos 560 EUR, tel.: 041/830-560 21002736

BIKCA LS, starega 7 mesecev, tel.: 041/664-805 21002739

BIKCA LS, starega 4 mesece, in teličko LS, staro 7 mesecev, oba pašna, Zabukovje 2, tel.: 041/223-797 21002762

BIKCA simentalca, starega 4 mesece, ali menjam za teličko simentalko, staro 14 dni, tel.: 030/270-280 21002779

BREJE pašne krave in mlade bike senene reje, tel.: 068/156-045 21002735

sreda, 24. 11. 2021 ob 20.00
prenos RTV Slovenije

Karitas
www.karitas.si

BREZPLAČNA OBJAVA

Teden Karitas
22. 11. do 28. 11. 2021

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

LOTO

Rezultati 90. kroga – 10. november 2021
3, 4, 21, 23, 27, 31, 39 in 19

Loto PLUS: **1, 5, 22, 26, 27, 31, 37 in 13**
Lotko: **399106**

Sklad 91. kroga za Sedmico: **1.370.000 EUR**
Sklad 91. kroga za PLUS: **510.000 EUR**
Sklad 91. kroga za Lotka: **190.000 EUR**

Zbranih je 140 najboljših receptov slovenskih gospodinjstev, ki nam lahko popestrijo jedilnike. Razdeljeni so na skupine jedi: juhe, predjedi, enolončnice, mesne jedi, ribe, zelenjavne jedi, solate, krompirjeve jedi, močnate jedi, testenine in sladice.

Spiralna vezava, 14 cm x 20 cm, 170 strani

10 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

KOKOŠI – leghorn, rjave, jerebičaste, zelenojajčne bele, štajerke – prodamo in dostavljamo. Kmetija Šraj, Čadramska vas 19, 2319 Poljčane, tel.: 031/751-675 21002696

KRAVO simentalko s teličkom in 2 breji telici simentalki, tel.: 041/378-651 21002751

KRAVO simentalko, telico in teličko, tel.: 041/416-241 21002758

KRAVO s teletom, simentalec, tel.: 041/612-032 21002778

OVNA JSR pasme, starega leto in pol, ter več jagnjet za zakol, tel.: 031/772-548 21002761

PRAŠIČE, težke od 120 do 180 kg, in izločene svinje do 300 kg, možnost dostave, tel.: 041/455-732 21002671

RJAVE piške, ki že nesejo, tel.: 068/191-126 21002785

TELICE ČB po izbiri, pašne, v 8. in 9. mesecu brejosti, tel.: 04/25-51-705, 031/616-647 21002771

TELIČKA bikca ČB, starega 10 dni, tel.: 041/342-350 21002770

TELIČKO simentalko, staro 10 dni, tel.: 041/608-286 21002741

TELIČKO simentalko, tel.: 031/159-611 21002752

TELIČKO simentalko, staro 3 tedne, tel.: 040/418-399 21002774

VEČ bikcev in telička LS, pašne, težke od 150 do 300 kg, tel.: 031/563-109 21002710

VISOKO brejo ČB telico, tel.: 041/744-502 21002733

KUPIM

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 21002666

OSTALO

PRODAM

ULEŽAN hlevski gnoj, tel.: 041/901-888 21002759

ULEŽAN hlevski gnoj, možna dostava, tel.: 031/676-235 21002767

KUPIM

30 kock kvalitetnega sena, tel.: 04/59-49-041, 041/225-725 21002754

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

IZBERI, d.o.o., Dunajska c. 5, Lj., išče raznašalce časopisa (s.p., dopolnilna dejavnost) na območju Kranja in okolice, Škofje Loke in okolice, Cerkelj na Gor., Radovljice, Lesc in Bleda (center). Dodatne informacije: zaposlitve@izberi.si, tel.: 040/889-577 21002707

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 21002665

RAZNO

PRODAM

KLOP, primerno za vikend, pobarvana, dolžine 2,80 m, naslon 30 cm, tel.: 041/583-870 21002766

MOTOR za metanje žita in 3 železne stole z naslonjalom, tel.: 041/583-870 21002765

OSEBNO tehtnico, kot nova, cena 5 EUR, tel.: 041/276-485 21002757

ZLOŽLJIVO posteljo, klop iz ratana in računalniški stol, tel.: 040/705-145 21002743

KUPIM

AKUMULATORSKO krtačo za tepihe Kercher, tel.: 041/276-485 21002756

www.gorenjskiglas.si

V SPOMIN

Mineva eno leto, odkar nas je zapustila draga mama

Frančiška Zupančič

Hvala vsem, ki jo obiskujete.

Vsi njeni

Bogat ni tisti, ki veliko ima,
temveč tisti, ki veliko da.
In ti si dala veliko ...

ZAHVALA

Ob slovesu

Vide Jereb

iz Zgornje Besnice

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem, sodelavcem ... Hvala g. župniku in pogrebni službi za lepo opravljen obred. Posebej se zahvaljujemo vsem zaposlenim v DPU Tržič – enota Naklo, ker so bili v zadnjih treh letih del njene družine.

Vsi njeni

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči.
Tam sonce sreče ti ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.
(Simon Gregorčič)

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, mož, dedek in pradedek

Ivan Kemperle

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja. Zahvala pogrebni službi Navček, pevcem za odpete žalostinke ter gospodu župniku Vinku Podbevšku za opravljen pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Jožica, otroci Marija, Nada, Janez, Mojca in Lidija z družinami

---

OSMRTNICA

V 95. letu starosti se je od nas poslovila draga

Ana Triller

rojena Golob, iz Kranja

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 12. novembra 2021, ob 15. uri na pokopališču v Predosljah. Žara bo na dan pogreba od 10. ure dalje v tamkajšnji poslovilni vežici.

Vsi njeni

Tiho teče našega življenja reka,
tiho teče solza lepega spomina,
umre srce, a ostane bolečina
v srcu dragega in večnega spomina.

V SPOMIN

Minevajo štiri leta, odkar nas je prezgodaj zapustil dragi mož, brat, svak, stric in bratranec

Peter Praprotnik

Hvala vsem, ki se ga spominjate z dobro mislijo v srcu, postojite ob njegovem grobu in mu prižigate sveče.

Žena Metka
Naklo, 14. novembra 2021

OSMRTNICA

V 93. letu starosti se je od nas poslovil sorodnik in prijatelj

Vladimir Košir

s Kapucinskega trga 25, Škofja Loka

Pogreb s sveto mašo dragega pokojnika bo v soboto, 13. novembra 2021, ob 14. uri na Mestnem pokopališču v Škofji Loki. Pokojni do pogreba leži v tamkajšnji poslovilni vežici.
Od njega se lahko poslovite na dan pogreba od 10. ure dalje.

Njegovi sorodniki in prijatelji

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je ...
(Tone Pavček)

ZAHVALA

V 78. letu starosti se je od nas nenadoma poslovil mož, oče, dedek in pradedek

Franc Zupanc - Golob

Od srca se mu zahvaljujemo za vse trenutke, ki smo jih preživeli skupaj, za vse nasvete, pomoč, nenehno dobro voljo in pozitivo, ki jo je nesebično širil med nas. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili z nami v dneh žalosti. Hvala vsem sorodnikom, prijateljem in sovaščanom za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala gre članom GRS Kranj, PGD Primskovo, g. Bojanu Kustru, pevcem, sestri Olgi z družino in vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: žena Milka, Karmen in Klemen z družino

Študenti in dijaki ponekod delajo celo brez malice

Na poziv ministra za zdravje, naj se v pomoč bolnišnicam vključijo dijaki in študenti zdravstvene nege, so se odzvali tako na jeseniški srednji zdravstveni šoli kot fakulteti. Njihovi dijaki in študenti bodo priskočili na pomoč, a za brezplačno delo jim ponekod ne ponudijo niti malice ...

Urša Peternel

Jesenice – »Prosimo vas, da se povežete z bolnišnicami, ki so vaši učni zavodi, in glede na dogovore omogočite dijakom zlasti zadnjega letnika zdravstvene nege in vsem študentom zdravstvene nege opravljanje kliničnega usposabljanja v tem obdobju, ko je kriza največja.«

S temi besedami je minister za zdravje Janez Poklukar v ponedeljek pozval srednje šole in fakultete za zdravstveno nego, naj svojim dijakom in študentom omogočijo, da bodo v prihodnjih tednih in mesecih pomagali v bolnišnicah, ki se srečujejo s hudim pomanjkanjem in izčrpanostjo kadra.

Na poziv so se odzvali tudi na Srednji šoli Jesenice in Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin na Jesenicah, dijaki in študenti so tako že priskočili na pomoč.

Utrinek iz promocijskega filmčka Srednje šole Jesenice, v katerem predstavljajo poklic tehnik zdravstvene nege. Letos imajo v programu zdravstvena nega 224 dijakov.

Dijaki pomagajo v bolnišnici

Kot je povedala ravnateljica Srednje šole Jesenice Monika Lotrič, dijaki tretjih in četrtih letnikov opravljajo praktični pouk v Splošni bolnišnici Jesenice. V bolnišnici so prisotni od torka do petka. »Razumemo in podpiramo poziv ministra za zdravje, ki v teh težkih časih poskuša reševati stanje v bolnišnicah tudi s pomočjo dijakov zdravstvene nege. Šola je že ponudila pomoč Splošni bolnišnici Jesenice in pravkar se dogovarjamo, na kakšen način bi še lahko pomagali. Podaljšati nameravamo praktični pouk ob četrtkih in petkih, da pokrijemo celotno dopoldansko izmeno s svojo mentorico praktičnega pouka in dijaki,« je povedala Lotričeva. Hkrati bodo prestavili praktično usposabljanje z delom za tretje letnike, tako da ga bodo opravljali prej in bodo lahko priskočili na pomoč v bolnišnici.

Pomagajo tudi študenti

Na poziv so se odzvali tudi na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin na Jesenicah, kjer je dekanja doc. dr. Sanela Pivač povedala, da so se njihovi študenti že v prejšnjih valovih epidemije vključili v delo v kliničnih okoljih, enako pa bodo storili v tem valu. Njihovi študenti bodo tako v zdravstvenih ustanovah in domovih za starejše v prihodnjih tednih in mesecih opravljali redno klinično prakso, nekateri pa pomagali tudi kot prostovoljci.

Brez plačila in celo malice

Ob tem pa je Sanela Pivač opozorila na nekatere težave, s katerimi se soočajo že dalj časa. Tako študenti za delo, ki ga opravijo kot del obvezne klinične prakse, pri delodajalcu ne dobijo plačila, v nekaterih ustanovah pa jim ne ponudijo niti malice. Ob tem pa fakulteta mora kriti stroške mentorjev, za nameček pa v nekaterih zdravstvenih zavodih fakulteti želijo zaračunati tudi stroške osebne varovalne opreme, ki jo pri delu uporabljajo študenti.

Doc. dr. Sanela Pivač: »Študenti so pripravljeni pomagati v izrednih razmerah, a izjemno pomembno se nam zdi, da zdravstveni zavodi študentom vrnejo vsaj stroške prehrane in prevoza ter jim dajo vsaj simbolično plačilo po presoji delodajalca, tako kot to velja za dijake in študente na praksi izven zdravstva.«

»Smo edina država v EU, v kateri mentorstvo zdravstvenim zavodom za opravljanje prakse študentom plačujejo visokošolski zavodi. Poleg tega države EU študente zdravstvene nege motivirajo s tem, da jim izplačujejo simbolične nagrade za opravljeno prakso, pokrijejo stroške prehrane in prevoza. Pri nas si študenti stroške prehrane in prevoza krijejo sami, torej delodajalci – z nekaterimi izjemami – študentom med opravljanjem prakse ne zagotovijo niti prehrane,« je dejala in dodala, da so s problematiko že seznanili tako ministrstvo za zdravje kot ministrstvo za izobraževanje ter zbornico – zvezo.

Podobno nam je povedala ravnateljica Srednje šole Jesenice Monika Lotrič. Tudi njihovi dijaki zdravstvene nege ne dobivajo plačila oziroma nagrade za praktično usposabljanje z delom. »V večini ustanov dobijo topli obrok, v nekaterih žal tudi tega ne,« je dejala.

vremenska napoved

Danes bo v višjih predelih dokaj sončno in za ta čas zelo toplo, po nižinah pa bo večji del dneva vztrajala nizka oblačnost. Jutri in v nedeljo bo oblačno, občasno bo deževalo. V nedeljo bo pihal severovzhodnik.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
2/11 °C	4/10 °C	4/9 °C

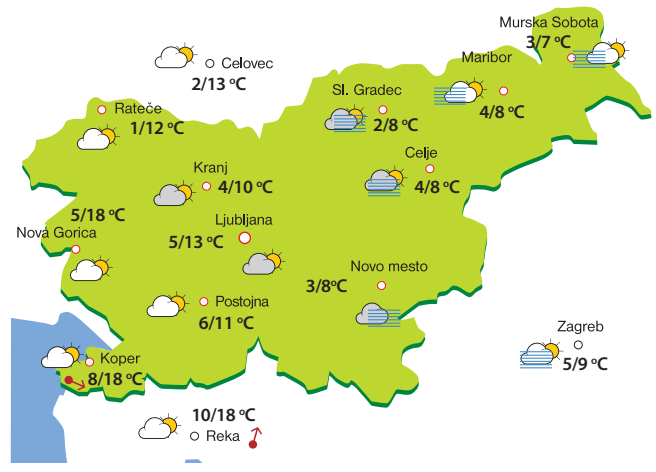

Pripravljajo se na gradnjo

V Železnikih že potekajo pripravljalna dela za prvo fazo protipoplavnih ukrepov. Delno gradbeno dovoljenje naj bi postalo pravnomočno konec novembra.

Ana Šubic

Železniki – Konzorcij žalskega podjetja Nivo Eko, ki ga je Direkcija RS za vode (DRSV) izbrala za izvedbo prve faze protipoplavnih ukrepov v Železnikih, je pred kratkim že začel pripravljalna dela. »Za zdaj na terenu poteka izvajanje predhodnega monitoringa, postavljeni so že nekateri gradbiščni kontejnerji, administrativna priprava na gradnjo je že v polnem teku,« so razložili na DRSV. Gradbena dela se bodo lahko začela, ko bo konec septembra izdano delno gradbeno dovoljenje postalo pravnomočno. To se bo zgodilo po tridesetih dneh od vročitve zadnji stranki oz. konec novembra, če ne bo vložena kakšna pritožba, so pojasnili na DRSV.

Delno gradbeno dovoljenje se nanaša na ureditve na Selški Sori od Alplesovega jezu do Domela in naprej do Dermotovega jezu, na območju Dolenčevega jezu ter na območju pritokov Prednja Smoleva, Dašnjica in Češnjica, predvidena pa je tudi nadomestna gradnja mostu čez Češnjico na regionalni cesti. Gradbena dela se bodo predvidoma začela na območju Alplesovega jezu, prav tako naj bi izvajalci še letos pristopili tudi k urejanju vodotoka Češnjica. Dela, ki jih bo Nivo Eko izvedel v sodelovanju s podjetji VGP Drava Ptuj, Riko in Hidrotehnik, bodo končali v drugi polovici leta 2023.

Foto: Rok Pintar, Občina Železniki

Na terenu poteka izvajanje predhodnega monitoringa, prav tako so že postavili nekatere gradbiščne kontejnerje.

Celotna prva faza protipoplavnih ureditev bo stala 11,5 milijona evrov, sofinancirata pa jo država in Evropska unija.

Cene vrtcev bodo višje

Ana Šubic

Železniki – Železnikarski občinski svetniki so na zadnji seji potrdili nove cene programov predšolskega varstva, ki bodo od januarja dalje nekoliko višje. V Vrtcu Železniki bodo cene za šest odstotkov višje, in sicer zaradi višjih stroškov dela in materialnih stroškov, vzpostavitve novega oddelka v Dražgošah in pokritja letošnjega primanjkljaja. Ekonomska cena mesečne oskrbe za otroka v prvem starostnem obdobju bo tako znašala 455 evrov, v drugem starostnem obdobju 363 in v kombiniranih oddelkih 399 evrov. V Antonovem vrtcu bodo programe podražili za dobrih sedem odstotkov; kot so navedli, na ceno najbolj vplivajo stroški plač zaposlenih. Ekonomska cena za prvo starostno obdobje bo 497 evrov, za drugo starostno obdobje 397 in za oddelek tri- in štiriletnih otrok 435 evrov. Starši bodo sicer kot običajno plačevali enako kot v Vrtcu Železniki, saj razliko do cene programov za Antonov vrtec krije občina.